

Return address:
 TYPRINTS COMPANY
 70 GRUBER DRIVE
 GLEN COVE, NY 11545

Nezávislý český a slovenský čtrnáctideník ♦ Independent Czech and Slovak bi-weekly

Americké Listy

ZALOŽENÉ 1874 JAKO NEW YORKSKÉ LISTY. V LETECH 1990–1996 ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

ROČNÍK 20, ČÍSLO 18

ČTVRTEK, 24. ZÁŘÍ 2009

\$2.00

Kde sa dvaja bijú...

ZITA SUJOVÁ
 Pre Americké listy

S blížiacim sa termínom volieb do slovenského parlamentu (2010) prudko narastá nepriateľská súťaživosť medzi koalíčnými stranami – Smerom, HZDS a SNS. Predseda vlády a líder najsilnejšej parlamentnej strany Smer-Sociálna demokracia Robert Fico verí, že po voľbách v roku 2010 budú sláviť na zostavenie silnej vládnej koalície dve politické strany, Smer a... ešte sa uvidí.

Ficova strana mala v septembri, čiže osem mesiacov pred voľbami, podporu vyše 45 percent voličov, takže je jasné, kto bude udávať tón. SNS na čele s Janom Slotom má len okolo 10 a Mečiarovo HZDS kleslo pod osem percent. Mečiar preto vytiahol do boja za získanie národnárskych voličov. Vyhlásením, že SNS je pre nich v ďalšom období nepriateľným partnerom, voličom jednoznačne odkázal – buď ja, alebo on.

Slota mu vračia nevrátnosť spôsobom seba vlastným – poľtoval Mečiara, „lebo s tými piatimi by-passmi, neviem či málo chyba kyslíka v krvnom obehu a či má dostatočne dokrvnený aj ten najhlavnejší orgán na myslenie“. Proste naznačil, že Mečiarovi už nemyslí.

Kde sa dvaja bijú, tretí vitázi, hovorí slovenské príslovie, a má pravdu. Keď totiž národne zmýšľajúci voliči uvidia, kto ich to vlastne reprezentuje na najvyšších miestach a čo za hulvát sa to uchádzajú o ich hlasy, nakoniec budú voliť Ficov Smer.

Vollebaek: Kritici prehánali!

Vysoký komisár OBSE pre menšiny Knut Vollebaek navštívil

Slovensko, aby si urobil vlastný a objektívny obraz o situácii okolo novely jazykového zákona. Po oboznámení sa so skutočnosťami vyhlásil, že Zákon o štátnom jazyku je v súlade s medzinárodným právom. Knut Vollebaek preto odporučil, aby sa Strana maďarskej koalície i Maďarsko v budúcnosti zdržali expresívnych vyjadrení typu: jazykový zákon je štátny teror proti menšine a podobne.

Na druhej strane očakáva od slovenskej vlády, že v dohľadnej dobe vypracuje k zákonu kvalitný a jednoznačný výklad. Nepoprel ani legitimitu sankcií za porušenie zákona, on osobne však nie je zástancom príliš tvrdých pokút alebo ich uplatňovania vo veľkom meradle.

Kritika jazykového zákona bola podľa Vollebaeka na strane 5

PLZEŇ — Reprezentačtivní budova Divadlo Josefa Kajetána Tyla byla postavena v letech 1899–1902 v novorenesančním stylu se secesními prvky. V současnosti uvádí Divadlo J. K. Tyla ročně cca 18 činoherních, operních, baletních, operetních i muzikálových premiér.

CHAOS V ČESKU: VOLBY AŽ V ROCE 2010

Předseda ODS Mirek Topolánek se vzdal poslaneckého mandátu

JAROSLAV NOVÝ
 Americké listy

Čeští politici dělají z politiky bramboračku a z voličů bláznů. Předčasné volby nebudou ani v říjnu, ani v listopadu. Volit se bude až v roce 2010. „Zesměšnil jsem se před celým světem“, konstatoval Karel Schwarzenberg z TOP 09.

Hlavním hybatelem dění a šéf-kuchařem politické bramboračky je šéf sociálních demokratů Jiří Paroubek, který je schopen měnit politické názory a strategie častěji než ponožky. A Česko přestává díky politikům být důvěryhodným členem Evropské unie.

Ještě horší však může být vliv politické nestability na nestabilitu ekonomickou. V Česku vládne politický chaos, píše zahraniční tisk. Podle průzkumů politikům věří už jen necelá dvě procenta Čechů.

Stručná rekapitulace na úvod. Jiří Paroubek nejprve za pomoci komunistů a přeběhlicků shodil Topolánkovu vládu uprosřed unijního předsednictví České republiky. Pravda, byla to vláda, která vznikla jen díky zradě dvou sociálních demokratů, ale nedo-

kavý Paroubek mohl počkat alespoň na dobu po předání předsednictví Švédsku. Česku zadělal na pěknou ostudu.

Byl to Jiří Paroubek, který společně s Topolánkem a Kalouskem hlasoval pro protiústavní způsob vyvolání předčasných voleb – ty zastavil výrok Ústavního soudu. Byl to Jiří Paroubek, který chtěl předčasné volby 9. a 10. října za každou cenu. Pak souhlasil s listopadovým termínem. A naposledy, den ze dne, kdy ani jeho spolustraníci netušili, co se chystá, Paroubek prohlásil, že předčasné volby v letošním roce nechce a zabráni jim. Bylo to v den, kdy poslanci měli hlasovat o svém rozpuštění. Premiér Jan Fischer se to dozvěděl z médií!

„Jiří Paroubek opakovaně povyšuje své osobní zájmy nad zájmy celé České republiky. Poprvé se tak stalo uprostřed českého předsednictví Evropské unie. Dnes je to další vážný příklad nezodpovědného a zaslepeného postoje Jiřího Paroubka a jeho strany,“ konstatoval šéf ODS Mirek Topolánek, který se na protest proti nezodpovědnému jednání

ČSSD vzdal poslaneckého mandátu. „Nepředpokládám, že by tato Sněmovna mohla cokoliv užitečného pro obyčejné občany udělat. Jsou to pouze komunisté, postkomunisté a bývalí komunisté,“ řekl Topolánek. Předseda KDU-ČSL Cyril Svoboda označil Paroubkuv veletoč za „vrchol cynismu a sobectví“.

Nepřekvapil názor prezidenta Václava Klause, který jako jediný z představitelů země Paroubka podpořil: podle jeho slov za politickou krizi v Česku nese zodpovědnost Ústavní soud a nikoliv politici. Je známé, že tuto instituci, s níž prohrává své spory, Klaus nemusi.

Paroubek tvrdí, že motivem jeho dalšího názorového veletoče byla obava z rizika dalšího sřetu s Ústavním soudem a před ještě horší perspektivou rozpočtového provizoria. Proti jeho straně po jejím vítězství v předčasných volbách se prý připravovalo spiknutí. Spekuluje se ale také, že asi dvacítká sociálních demokratů nechtěla zvednout ruku pro svůj okamžitý konec v politice, aby nepřišla o finanční požitky. Paroubek se také prý lekl, že by v případě vítězství v předčasných volbách musel zvládnout rozpočet, který bude velmi bolestivý. A do této zodpovědnosti se mu nechtělo, protože jeho vláda by ztratila popularitu.

Další varianta: volby v listopadu, kdy se slaví pád komunismu, by levici mohly ubrat hlasy a ČSSD by volby nevyhrála. A ještě jedna: volby prý Paroubek odpískal proto, že sociálně demokratičtí hejtmani se obávali, že nedostanou kraje peníze. Resumé: vládnout může dál premiér Fischer a jeho úřednický tým.

Premiér úřednické na straně 5

Kritika ČR kvůli pomalé ratifikaci Lisabonu

Hned několik členských států Evropské unie na summitu v Bruselu kritizovalo Česko za protahování ratifikace lisabonské smlouvy o unijní reformě. Pokud by schvalování dokumentu, který stále nepodepsal prezident Václav Klaus, nadále vázlo, Češi prý ohroží vlastní národní zájmy.

Výtky na adresu Prahy připustil i český premiér Jan Fischer. „Je samozřejmě fakt, že řada státníků nebo šéfů vlád vnímá ten průběh ratifikačního procesu v České republice s jistou nervozitou. A ta nervozita nepochybně bude silit s tím, jak se bude blížít říjnový summit,“ prohlásil po skončení jednání.

Příští summit se uskuteční ve druhé půlce října a jednat se na něm bude mimo jiné o lisabonské smlouvě, která má přinést EU dlouho očekávané reformy, i o výběru a složení nové Evropské komise, tedy vykonávacího orgánu EU.

Česko-ruské vztahy napjaté

Ministropředseda ruské vlády Alexandr Žukov jednal v Praze s prezidentem Václavem Klausem, premiérem Janem Fischerelem, ministrem obrany Martinem Bartákem a předsedou Senátu Přemyslem Sobotkou. Žukov přijel krátce po roztržce mezi Prahou a Moskvou kvůli vypovězení dvou ruských diplomatů z ČR kvůli podezření z napojení na ruské tajné služby.

Spory mezi Prahou a Moskvou vyvolává otázka amerického radaru. Umístění protiraketové základny na polském území, která je podle USA zaměřena proti balistickým střelám z Íránu a KDR, považuje Rusko za provokaci a hrozbu.

V oblasti energetiky je Rusko pro Česko významným partnerem vzhledem k dodávkám zemního plynu, ropy či paliva pro jadernou elektrárnu Temelín. Praha nicméně prosazuje snížení energetické závislosti na Rusku, mimo jiné podporou evropského projektu plynovodu Nabucco, který by dodával do EU plyn ze střední Asie a Rusko by přitom obcházelo.

Poplatky za cesty do USA

Ministerstvo zahraničních věcí SR znepokojili snahy amerického kongresu spoplatnit vstup do Spojených států amerických cez systém ESTA. Poplatky za cestu už americký senát schválil, zákon čká na podpis prezidenta. Slováci zatiaľ cestujú do USA bez víz cez systém, ktorý bol doteraz bezplatný. So spojitelním cesty cez systém Slovensko nesúhlasí. Nevylučila, že ak by USA chceli od Slovákov za vstup desať dolárov (asi sedem eur), bude ich musieť Slovensko žiadať od amerických turistov tiež.

Příští číslo vyjde 8. října.
 uzávěrka v pátek, 2. října.

OBSAH TOHOTO ČÍSLA

Chaos v Česku: volby až v roce 2010 (Nový)	1
Kde sa dvaja bijú... (Sujová)	1
Pohľad z USA (Povolný)	3
USA ruší výstavbu radaru v ČR	6
Vlakem s Wintonovými dětmi (Vodíčka)	7
Kdo dnes chrání demokracii a kdo ji škrtí (Stránský)	8
Krajané se sešli v Praze	9
Karel IV - Otec vlasti (Tikovský)	10
Zdivočelá média, aneb poučení z politické krize (Pehe)	12
Dřevěné srdce Šumavy (Blahavcová)	13
Peklo u Ledového oceánu (RDV)	15
Sport	16

Obama informoval ČR, že USA upouští od radaru

Premiér ČR Jan Fischer oznámil, že Spojené státy upustily od záměru postavit v Česku radarovou základnu, která měla být součástí amerického protiraketového štítu. Budou ale nadále spolupracovat s ČR na doprovodných dohodách o vědeckotechnické a vojenské spolupráci mezi Washingtonem a Prahou. Fischera o tom krátce po půlnoci telefonicky informoval americký prezident Barack Obama.

Česko to podle Fischera vzalo na vědomí. Informace o zrušení

plánů na umístění prvků protiraketového štítu v Česku a Polsku se objevila v americkém deníku The Wall Street Journal, české diplomatické zdroje ji poté potvrdily.

V ČR měla být umístěna radarová základna, v Polsku protiraketové štěly. Dohodu uzavřeli před více než rokem tehdejší ministři zahraničí USA a ČR Condoleezza Riceová a Karel Schwarzenberg, český parlament ji ale dosud neratifikoval. Podle ministra zahraničí se nyní ratifikační proces zastaví.

ZPRÁVY Z DOMOVA

České zprávy bez označení zdroje
jsou převzaty z Radio Praha.
[http://www.radio.cz/](http://www.radio.cz/cz/)

Ministr zahraničí ČR v OSN

Mistopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Jan Kohout se ve dnech 20.-23. září zúčastnil 64. Valného shromáždění OSN v NY. Během Valného shromáždění se uskutečnila řada zasedání, např. summit ke klimatické změně pořádaný Generálním tajemníkem OSN Kimmem, ministerské setkání EU 27-USA a EU 27-Rusko a zasedání k 60. výročí United Nations Relief and Works Agency.

V rámci své účasti na Valném shromáždění ministr Kohout absolvoval několik bilaterálních jednání.

HZDS se stalo členem EDP

Hnutí za demokratické Slovensko na čele s Vladimírem Mečiarom sa stalo riadnym členom Európskej demokratickej strany (EDP). O zaradenie do európskych stranických štruktúr sa strana bývalého premiéra Mečiara neúspešne usilovala už v minulosti, európski politici jej však vyčítali kontroverzné vládnutie v 90. rokoch. Strana v minulosti čelila kritike pre svoje vládnutie, keď sa Slovensko pre prešľapy proti demokracii dostalo do čiastočnej medzinárodnej izolácie. (ČTK)

Ocenění Jana Švejnara

Ekonom a někdejší kandidát na prezidenta Jan Švejnar převzal čestný doktorát brněnského Vysokého učení technického. Škola jej ocenila za vědecké dílo i přednáškovou spolupráci s brněnskou technikou.

Nikto z vlády SR neprijal dalajlamu

Európoslanec Miroslav Mikolášik (KDH) je rozhorčený, že žiadny člen slovenskej vlády neprijal duchovného vodcu Tibetu dalajlamu, ktorý navštívil Slovensko v prvej polovici septembra. „Maďarského prezidenta nechali nedávno otočiť sa na našich hraniciach na päte, hostia z Tibetu, dalajlamu síce pustili, ale všetci najvyšší ústavní činitelia ho ignorujú,“ vyhlásil Mikolášik.

EU probere kanadská víza

Olázkami zavedení kanadských víz pro české občany a zřejmě i plány Spojených států zproplatit cesty do USA pro evropské turisty, kteří nyní míří do země bez víza, se budou na svém jednání zabývat ministři vnitra členských zemí Evropské unie.

FOTOGALERIE

Papeže Benedikta XVI. na jeho cestě do České republiky doprovází devětatřicetčlenná skupina složená z představitelů Vatikánu, včetně šefa „vatikánské vlády“ Tarcisia Bertoneho, a lidí pracujících pro světové centrum katolíků. S papežem také přiletí až 70 novinářů. Z Říma do Prahy hlavu katolické církve a jeho suitu přepraví letadlo italských aerolinií.

Dvaosmdesátiletý papež si s sebou vezme například osobního lékaře a jeho asistenta, tři ceremoniáře pro liturgické obřady, dva překladatele či oficiálního fotografa. Naopak na cesty nikdy nevozí kuchaře, stravovací omezení žádná nemá, tudíž bude i tentokrát spoléhat na umění místních kuchařů.

„Jí vše, ale vzhledem k věku málo,“ řekla úřednice vatikánské samosprávy obeznámená s papežovým životem.

Vatikán rovněž potvrdil, že Benedikt XVI. stráví dvě noci v Česku v budově vatikánské diplomatické mise v Praze. „To je vlastně jeho domov. Pokud je v zemi papežská nunciatura, obvykle nocuje právě tam,“ řekl mluvčí státního sekretariátu Federico Lombardi.

Úsporný balíček v praxi

Platy ústavních činitelů včetně soudců a státních zástupců by měly být příští rok o čtyři procenta nižší. Shodla se na tom česká vláda. Návrh původně počítal se snížením platů ústavních činitelů až o 20%. Návrh na snížení platů poslanců, soudců a dalších činitelů vláda posle do sněmovny souběžně s takzvaným Janotovým balíčkem úsporných opatření.

S KURS DOLARU \$

Za \$1 americký vyplácela dne 22. září 2009 ČNB 17,16 Kč, za kanadský 15,94. Národní banka SR za \$1 americký 0,680 Euro, za kanadský 0,634 Euro.

AMERICKÉ LISTY

26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542
Phone: (516) 674-9438
(USPS 015-179)

Periodical postage paid at Glen Cove, NY 11542 and additional mailing offices. Published bi-weekly. Annual subscription: United States \$55, Canada \$55, others \$55.

POSTMASTER: Send address changes to: Typrints, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542.

VŠ dostanou přidáno

Česke vysoké školy dostanou oproti původním návrhům rozpočtu o jednu miliardu navíc. Tento krok odvrátí část propadu financování vysokých škol. I po navýšení prý ale bude univerzitám chybět nejméně půl miliardy.

Kríza odhryzla ziskov

Zisk slovenských podnikov podľa predbežných výsledkov do konca júna klesol medziročne o 38,9% na 3,76 miliardy eur. Hospodárenie sa zhoršilo najmä v dôsledku prepadu zisku nefinančných spoločností, horšie výsledky zaznamenali aj finančné podniky. Nefinančným spoločnostiam klesol zisk o 41,7% na 3,3 miliardy eur, finančné podniky za dosiaľ zisk 462,7 milióna, čo predstavuje pokles o 7%.

Nejsou peníze na dostavbu silnic

Osud desítek tuzemských dopravních staveb je kvůli nedostatku peněz nejistý. Odsouvá se především dokončení páteří sítě rychlostních silnic a dálnic a také některé obchvaty měst. Na setkání s novináři to uvedl ministr dopravy Gustáv Slamečka. Jen pro příští rok prý chybí na výstavbu silnic a železnic 24 miliard korun.

V SR nedostatok zubárov

Vysoký priemerný vek stomatológov či odchod absolventov do zahraničia, to sú dôvody nedostatku zubných lekárov na Slovensku. Viceprezident Slovenskej komory zubných lekárov Alexander Bednarik upozornil najmä na vysoký počet stomatológov v dôchodkovom veku. Veľa mladých zubárov odišlo do zahraničia. Na Slovensku pracuje v súčasnosti asi 20 zahraničných zubných lekárov, z toho jeden z ČR.

Český babyboom se zastavil

Babyboom v Česku se zastavil. V prvním pololetí letošního roku se v ČR narodilo 58,000 dětí, což je o 1600 méně než ve stejném období loňského roku. Po sedmi letech tak přestal růst počet narozených dětí. Růst počtu živě narozených dětí, takzvaný babyboom, byl zaznamenán od roku 2002.

Celkový počet obyvatel Česka se od ledna do konce června zvýšil o 21,600 a dosáhl počtu 10,429,200. Meziročně vzrostl celkový počet obyvatel o 59,400 lidí.

Největší vliv na přírůstek v prvním letošním pololetí měla migrace ze zahraničí, tímto způsobem přibývalo 17,500 lidí. Nejvíce přibývalo občanů z Ukrajiny, Slovenska a Ruské federace.

STRUČNĚ ★ STRUČNĚ

ČESKÁ REPUBLIKA – Česká vláda přijala návrh rozpočtu na příští rok se schodkem 155,3 miliard korun. ★ Zastupci dopravních odborů chystají na říjen rozsáhlou stávku ve veřejné dopravě. ★ Čeští zemědělci oznámili letos přes 2400 škod na plodinách a zvířatech, jejichž výše přesáhla 800 milionů korun. ★ Senát neuspěl s návrhem omezit střet zájmů na ústavní činiteli. ★ Češi předali střežení sídla velitelství KFOR v Kosovu Slovincům. ★ Na Havlíčkověbrosku spadlo malé letadlo, dva muži zahynuli. ★ Vítězem celostátního kola soutěže Vesnice roku 2009 se stala obec Tučín na Přerovsku. ★ Na jednání valné hromady Českých aerolinií byla odvolána celá dozorčí rada ČSA. ★ Objem hrubých interních příjmů celostátních deníků v srpnu vzrostl na 244,6 milionu korun. ★ Čeští zemědělci se nepřipojí ke stávkě svých kolegů ze západní Evropy kvůli nízkým výkupním cenám mléka. ★ Prezident Václav Klaus navštívil v polovině října Rusko, kde bude jednat o ekonomických vztazích mezi Prahou a Moskvou. ★ Komunisté navrhuji snížit brozíci 200miliardový schodek ve státním rozpočtu na příští rok využitím 30 miliard korun z dividend elektrárenské skupiny ČEZ a 30 miliard z loňského zisku České národní banky. ★ Premiér ČR Jan Fischer nevyloučil, že i Česko by mohlo v budoucnu omezit vyplácení odměn pro manažery finančních institucí. ★ Loui Češi neoprávněně získali dávky sociální podpory v celkové výši 103 milionů korun. ★ Basníci z 27 zemí Evropské unie se zúčastní nového literárního festivalu Dny poezie a vína ve Valicích na Breclavsku. ★ Senátoři z ODS předloží v úterý 29. září ústavní stížnost na lisabonskou reformní smlouvu EU.

SLOVENSKO – Údajné kupovanie poslancov Národnej rady SR počas vlády premiéra Mikuláša Dzurindu polícia prestala vyšetrovať. ★ Vo veku 83 rokov zomrel architekt Štefan Svetko, bol jedným z autorov návrhu budovy Slovenského rozhlasu, tzv. obrátenej pyramidy. ★ Na Slovensku sa prvýkrát stretnú ministri obrany NATO. ★ Českému veľvyslancovi na Slovensku Vladimírovi Galuskovi sa končí diplomatické pôsobenie v SR. ★ Film Bhútán hlada nie šťastia režiséra Pavla Barabáša pokračuje v zbieraní ocenení, na festivale v Tepliciach nad Metují získal Cenu diváka. ★ V Bratislave zomrel vo veku 76 rokov divadelný a filmový režisér Ivan Petrovič. ★ V Bratislave vystúpil kanadský pesničkár Leonard Cohen, prišlo asi 3500 divákov. ★ V Kremnici sa uskutočnil 29. ročník Festivalu humoru a satiry Kremnické gagy. ★ V sobotu 22. augusta zomrela v Bratislave o veku 89 rokov literárna vedkyňa, prekladateľka a publicistka Nora Krausová. ★ Slovensko si v tohtoročnom hodnotení konkurencieschopnosti mierne pohorsilo a v rebríčku 133 krajín kleslo o jednu priečku na 47. miesto. ★ Žiadosti o oddĺženie podalo na Ministerstvo zdravotníctva SR 33 nemocníc, z toho 12 štátnych a 21 mimo posobnosti rezortu. ★ Na výstavbu novej jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach bude vypísaný medzinárodný tender. ★ Podľa štatistických údajov sa v SR chová približne 36,000 koz. ★ Nove vakcíny proti prasacej chripke na Slovensko tak skoro nedorazia, Poliaci, Rakúšanovia aj Češi si ich už objednali. ★ Takmer 90 príslušníkov Ozbrojených síl Slovenska odišlo plniť úlohy do operácie UNFICYP na Cypre.

Malý dopis z Prahy

JIŘINA RYBÁČKOVÁ

U zrodu legendy

Ze sledování krkolomných veletočů české politické arény mě příjemně vytrhl pondělní večer, kdy jsem zašla na křesť knihy a dvou ceděček první významné české rock'n'rollové skupiny Sputnici. Akce se konala v Kulturním domě Barikádníků neboli Barče ve Strašnicích a byly tam velké davy – maximálně se do sálu vejde 600 lidí a v pondělí jich přišlo určitě o pár desítek víc.

Sputnici, kteří poprvé veřejně vystoupili v druhé polovině října 1959 (před 50 lety!), si tak aspoň živě připomněli dávné doby z přelomu padesátých a šedesátých let. Tehdy se na jejich vystoupení – v Ječné, na Smíchovské, v Radiopaláci, v Lucerně a jinde – draly tisíce fanoušků, a ti, na které se lístku nedostalo, ležli dovnitř okny, světlíkem či výlahovou šachtou. Na pražské scéně Sputnici zazářili pár týdnů před první semaforickou hrou *Člověk z pídy*.

Skupina se zrodila na 14. jendacíteletce na Korunní (tehdy to byla ulice Vilhelma Piecka) na Vinohradech a mezi hlavní otce zakladatele patřili Tom Vašíček, Ivan Jonáš, Eda Krečmar, Jiří Klima, Zdeněk Leiš, Karel Kolvak Hlavatý. Prakticky od počátku byly součástí „Bandy“ i sestry Taňa a Nada Němcovy, Leišovy kamarádky z dětských let. U Sputnici také začínali později se proslavivší muzikanti jako Jirka Stivín, Petr Janda a Jan „Farmer“ Obermayer.

Knižka s názvem *Sputnici: Náš kamarádský rock'n'roll* je strhující svědectví o partě prima kluků a holek, kteří se vzepřeli obecnému vymývání mozku a sobě i jiným pro radost hráli, zpívali, skládali a psali jako svobodné bytosti. V době ponurého prolného budování socialismu zněla jejich muzika jako to nejlahodnější zakázané ovoce. Navíc uměli báječně zacházet se slovy a jejich překlady anglických textů byly prostě geniální. Uvědomujete si například, že rock'n'roll je „škála a rolík“? Proslulé hlášky Kolváka zahrnovaly takové perličky jako třeba: „Kdyby byli komunisti jako švestky, všechny bych je sněd...“

Pro mně na tomhle večeru bylo samozřejmě nejpěknější to, že jsem u zrodu této legendy byla osobně, jsem taky z Korunní, a několik Sputniců mě provázeli prakticky celým životem. V době jejich největší slávy se sice moje osudy ubíraly jinou cestou, ale vždycky jsem je sledovala aspoň z dálky. Jsem na ně pyšná a jsem ráda, že jsou to kamarádi.

Na závěr pár konkrétních informací. Knihu lze objednat na www.bestia.cz, a ukázky z jednotlivých skladeb jsou na moře pěkné stránce, <http://shop.bestia.cz/1533-sputnici-nas-kamaradsky-rock-n-roll-kniha-a-2-cd.html>.

Taky více doporučuji jejich webovky, www.sputnici.cz.

Přeju hezké babí léto. 18. 9. 2009

Nezávislé *Americké listy* vycházejí jednou za čtrnáct dní. Šéfredaktor Petr Bisek. Vydává Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, New York 11542, USA. tel. 516, 674-9438, fax 516, 671-3147, e-mail: americkelisty@optonline.net Redakce nezodpovídá za přesnost podepsaných článků a nemusí se ztotožňovat s jejich obsahem. Rukopisy se nevracejí, pokud autor nepřiloží oznámkovanou obálku se zpětnou adresou. Veškerá práva vyhrazena. Copyright © Typrints Company. Žádný vytištěný materiál, ani jeho část, nesmí být otištěn bez svolení redakce. Příští číslo vyjde 8. října, uzávěrka je 2. října.

The independent *Americké listy* is published bi-weekly. Editor-in-chief Peter M. Bisek. Published by Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542, USA. tel. 516, 674-9438, fax 516, 671-3147, e-mail: americkelisty@optonline.net. Publisher is not responsible for accuracy and content of signed articles. Furthermore, publisher might not agree with the content of signed articles. Manuscripts are not returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope. Copyright © Typrints Co. No material may be reprinted without a permission. Next issue due October 8th, deadline October 2nd.

Mojmír Povolný

Pohled z USA

Ostrov demokracie : Ostrov zmatku

Je smutné psát po měsíci prázdnin v *Amerických listech* na téma, o němž jsme se ještě v srpnu domnívali, že je konečně budeme moci odložit do zapomenutelné minulosti. Září nás ale zaskočilo a místo, aby se politické nebe nad Českou republikou vyjasnilo, Republika se propadla do hluboké politické, vládní a ústavní krize, která nemá ve dvaceti polistopadových letech obdoby.

Kořen této krize sahá do parlamentních voleb v červnu 2006, které skončily patem mezi občanskými a sociálními demokraty. Půl roku nato žila Republika ve vládním provizoriu, než se předsedovi ODS Mirku Topolánkovi podařilo získat dva sociálně demokratické hlasy, aby se jeho koalici dostalo parlamentní většiny 101 hlasů a tím schválení jeho vlády v Poslanecké sněmovně. Toto řešení bylo nepřijatelné sociálním demokratům a z něho se pod zatvřelým a nevybíravým vedením Jiřího Paroubka zrodilo jejich odhodlání a strategie Topolánkovu vládu za každou cenu svrhnout. Odtud tři návrhy v Poslanecké sněmovně na vyslovení nedůvěry, až jim čtvrtý letos na jaře vyšel.

Z předvolebního zápasu se do následujících měsíců přenesly atmosféra a manýry politické soutěže a zápasu, které čím dále tím více zhrubly a nejen vládnutí paralyzovaly, nýbrž také čím dále tím více občany od jejich politické elity odzcovaly. Vláda sice uspěla ve dvou velkých rozhodnutích – schválení Lisabonské smlouvy a volbě prezidenta, který se jí ale odměnil svými ústavními výstupy ve věci Lisabonské smlouvy, kterou dodnes nepodepsal, veřejnou kampaní doma a v zahraničí ve věci globálního oteplování a zjevnými úsilími do chodu politického života, jako byla na příklad jeho rezignace na členství a čestné předsednictví v ODS, ve straně, kterou založil.

Měla-li koaliční vláda ODS, KDU-ČSL a Strany zelených za těchto okolností úspěšně vládnout, podmínkou tohoto zdaru byla politická disciplína uvnitř jednotlivých koaličních stran a disciplína uvnitř koalice. V parlamentní demokracii v systému poměrného zastoupení není jiné důležitější podmínky.

Česká politická třída v této zkoušce neobstála. Ať šlo o inte-

gritu jednotlivců nebo o frakce, žádná vládní politická strana se vnitřním rozkladným silám nevyhnula a neubránila a sociálním demokratům se nakonec podařilo pouta v koalici přetřhnout a vládu porazit. Že se tak stalo uprostřed prvního pololetí tohoto roku, kdy Česká republika předsedala Evropské unii, mělo dvojitý dopad. V EU se na Republiku od té doby dívají s despektem. Doma sociální demokracie vyvolala ústavní krizi, se kterou asi nepočítali.

Východiskem z pádu Topolánkovy vlády měly být předčasné volby. Avšak podle Ústavy předčasné volby jsou možné jen za podmínky, že Poslanecká sněmovna bude rozpuštěna v případech kvalifikovaných v Ústavě v čl. 35. S tím ani sociální demokraté, kteří tento celý proces iniciovali, ani poražená koalice, ani prezident nepočítali. Předpokládali, že jim stačí politické rozhodnutí a čl. 62 Ústavy o pravomoci prezidenta rozpustit Poslaneckou sněmovnu.

Když Ústavní soud na návrh poslance Miloše Melčáka, jednoho z přeběhlíků ze sociální demokracie, který v roce 2007 umožnil Topolánkovu cestu do Strakovy akademie, zrušil pokus politiků o zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny ústavním zákonem, politická krize vyvolala krizi ústavní. Ústavní soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že návrh nespĺňuje podmínky ústavního zákona: je jednorázový a retroaktivní.

Prezident a politici se až na výjimky postavili za stanovisko, že Ústavní soud překročil své pravomoci na úkor vůle lidu, představované volenými zástupci, tedy parlamentem a prezidentem. Rozhodli se narychlo předložit nový návrh ústavního zákona, podle něhož by se Poslanecká sněmovna mohla sama třipětinovou

většinou rozpustit. Tento krkolomný pokus, trpící stejným ústavním handicapem, jako pokus předchozí, musel očekávat, že jej Ústavní soud zamítne stejným způsobem a ze stejných důvodů jako návrh první.

Ještě večer před hlasováním v Poslanecké sněmovně ale s tímto návrhem souhlasili všichni až na komunisty. Avšak ráno druhého dne sociální demokrat Paroubek oznámil, že jeho strana pro něj hlasovat nebude, neboť mu bylo v noci důvěrně sděleno, že Ústavní soud návrh zamítne. V Poslanecké sněmovně bez podpory sociálních demokratů návrh neprošel. Tudiž konec zkrácení volebního období a žádné předčasné volby.

Volby budou na jaře 2010 po uplynutí tohoto volebního období. „Vládnout“ bude prozatímní vláda, ale zůstává otevřena otázka, do jaké míry ji do vládnutí budou zasahovat politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně, mezi nimi hlavně ČSSD a ODS, a prezident z Hradu: jak ji budou soudit voliči, a zdali dlouhé předvolební období krizi prohloubí nebo se z ní Republika zotaví.

Odpovědnost za tuto krizi padá na celou politickou elitu a v ní především v různých stadiích a formách na sociální demokracii, která se nemohla po celé tři roky smířit s výsledkem a důsledky parlamentních voleb v červnu 2006. Politická elita diskreditovala, až na Ústavní soud, všechny politické instituce a znevažila politiku jako činnost ve službě obecného dobra.

Meziválečná Československá republika byla obecně pokládána za ostrov demokracie ve střední Evropě. Česká republika se dvacet let po listopadové revoluci stala ostrovem zmatku.

19. září 2009

Vláda schválila úsporný balíček

Vláda ČR schválila balíček úsporných opatření, který by měl příští rok snížit schodek státního rozpočtu na 155,3 miliardy korun. Návrh nyní ve stavu legislativní nouze projedná Poslanecká sněmovna.

Opatření navrhuje vláda přimnout na jeden rok, což umožní podle premiéra Fischera lepší východisko z hospodářské krize. Balíček obsahuje např. snížení rodičovské, stagnaci důchodů nebo zvyšování nepřímých daní. Mezi prosazovanými návrhy je například zvýšení obou sazeb daně z přidané hodnoty o jeden procentní bod. Vláda doporučuje zvýšení stropu na sociální pojištění na 145.000 korun měsíčně. Ve státní sféře by např. měly klesnout mzdy na jeden rok o čtyři procenta.

104 nových profesorů

ČR má 104 nových profesorů. V pražském Karolinu je jmenoval prezident Václav Klaus na návrh vědeckých rad univerzit.

Převažují mezi nimi vědci z přírodních a technických oborů. Nejvíce nových profesorů, 17, je z UK. Na České vysoké učení technické v Praze putuje 11 titulů a 10 nových profesorů přibude na Univerzitě Palackého v Olomouci. Jmenování byli mimo jiné také uznávaný fotograf Jindřich Štreit, ekonom a člen bankovní rady ČNB Vladimír Tomášik či egyptolog Miroslav Bárta, který vedl úspěšné objevy českých egyptologů v posledních letech.

O Slovensku zo Slovenska

Slovenská diplomacia reaguje pozitívne na rozhodnutie USA, ktoré upúšťajú od pôvodného plánu rozmiestniť na území Českej republiky a Poľska časti svojho protiraketového štítu. Ministerstvo zahraničných vecí SR v stanovisku uvádza, že Slovensko berie na vedomie rozhodnutie USA prispieť k obrane Európy proti iránskym balistickým raketám spôsobom, ktorý nevyžaduje rozmiestnenie prvkov systému. Rozhodnutie o zmene plánov s budovaním protiraketového štítu oficiálne oznámil americký prezident Barack Obama.

Prezident SR Ivan Gašparovič s manželkou sa zúčastnili na summite hláv Visegrádskej štvorky (V4) v poľskom meste Sopoty. Hlavnými témami stretnutia bola spolupráca krajín V4 a aktuálne medzinárodné témy, ako energetická bezpečnosť a hospodárska kríza. Summit hláv Poľska, Česka, Maďarska a Slovenska – Lecha Kaczyńskiego, Václava Klause, Lászlóa Sólyoma a Ivana Gašparoviča bol v poradí už trinástym stretnutím prezidentov V4. Ako hostia naň prizvali slovenského prezidenta Daniela Turka.

Približne polovica obyvateľstva Slovenska pociťuje dôsledky hospodárskej krízy. Druhá polovica nepokladá dopady krízy na svoj život za významné. Vyplyva to z výsledkov reprezentatívneho výskumu agentúry KMG international. Obyvatelia krízu vnímajú najmä v troch základných dimenziách – v úbytku pracovných miest až 28%, v psychologickom rozvoji a v finančnej oblasti. Najväčšie percento opýtaných vo finančných problémoch domácností.

Eurokomisár Ján Figel sa podľa očakávania stal novým predsedom Kresťanskodemokratickeho hnutia. Na sobotnom sneme v Nitre ho zvolili delegáti KDH. Figel dostal v hlasovaní 304 z 309 odovzdaných hlasov, čo je 98,38

percenta. Figel nemal vo voľbách protikandidáta. Vo funkcii nahradil Pavla Hrušovského.

Najsilnejšou politickou stranou na Slovensku ostáva aj naďalej Smer, ktorému by v parlamentných voľbách odovzdalo svoj hlas 45,1% voličov. Druhé miesto by obsadila SDKÚ s 16-percentnou podporou. Brány parlamentu by prekročila aj SNS s 10,6%. Pre KDH by sa rozhodlo 9,5% opýtaných. Nasleduje HZDS so 7,2-percentnou podporou voličov. Peloton parlamentných strán uzatvára SMK, ktorú by podporilo 6,6% občanov. Novej strane Most-Híd by v septembri dali hlas 3% občanov, čo však pre vstup do parlamentu nestačí (limit je 5%).

V poradí štvrtým ministrom pôdohospodárstva vo vláde Roberta Fica sa v septembri stal doterajší šéf Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Vladimír Chovan (nominant HZDS), ktorý v kresle vystriedal Stanislava Becika (HZDS). Do funkcie ho vymenoval prezident Ivan Gašparovič po tom, čo prijal Becikovu demisiu. Výmenu Becika žiadala vládna HZDS, ktorej tento post podľa koalície zmluvy patri, dôvod však nevyšvetlila. Ide o jedenástu personálnu výmenu vo Ficovej vláde.

V pohraničnom meste Szécsény (Sečany) sa uskutočnilo stretnutie premiérov Slovenskej republiky a Maďarskej republiky Roberta Fica a Gordona Bajnaja. Výsledok stretnutia každá zo strán označovala za svoj diplomatický úspech. Vzhľadom na to, že sa stretnutie rozhadzovaných strán uskutočnilo, naznačuje priaznivý posun k hľadaniu vzájomného porozumenia.

Prvý PPP projekt je už uzavretý. Súkromná cesta od Nitry po Tekovské Nemce sa môže začať naplno stavať. Koncesionár zohnal peniaze a má ich už na papieri.

Václav Klaus se prý teď Ruska nebojí, bojí se EU

Český prezident Václav Klaus se nebojí, že rozhodnutí USA o změně protiraketové obrany přinese Česku ohrožení ze strany Ruska. Poukázal na to v rozhovoru pro vydání listu *The Washington Times* (vice na <http://www.washingtontimes.com/news/2009/sep/22/czech-leader-missile-deal-no-problem/>).

„V minulosti pro mne byla hrozba Sovětského svazu ohromná, protože to můj život ovlivňovalo každý den. Teď je hrozba z této strany světa mnohem, mnohem menší.“ řekl prezident.

Rozhodnutí administrativy amerického prezidenta Baracka Obamy nerozmnit v Česku a Polsku pevné prvky protiraketové obrany ho nepřekvapilo a podle něj to nebude mít „žádné praktické důsledky“ pro strategickou obranu Evropy.

Klaus projevil své euroskeptické názory, když vyjádřil obavy o to,

zda si Česko bude schopno udržet svou „identitu jako stát“, neboť nynížije „v mnohem více řízené společnosti než před 20 lety, před pádem komunismu“. Česko se podle Klause nyní má obávat mnohem méně Ruska než nadměrně řízené Evropské unie.

Americko-české vztahy označil za pevné a debatu v českém tisku kritizující současné americké stanovisko k protiraketové obraně, o níž se rozhodovalo za vlády Obamova předchůdce George Bushe, považuje za téma využívané v domácí politice před parlamentními volbami. Připomněl, že podle průzkumů bylo proti umístění radaru v ČR republice 70% obyvatelstva.

Prezident Klaus se z Washingtonu přesunul do New Yorku, kde se zúčastnil jednání Valného shromáždění OSN na summitu o klimatických změnách.

Předplatte si Americké listy

LEVNÉ LETENKY

Rezervujte si letenku online

www.tatratravel.com

za zvýhodněné ceny

Prague Budapest Vienna
Bratislava Kosice Brno Ostrava

Austrian Airlines Czech Airlines DELTA

800 331 2999
www.tatratravel.com
reservations@tatratravel.com

Nová kniha „To byla Milada Horáková“

Známa historička a spisovatelka literatury laktu Zora Dvořáková (nar. 1934) kromě mnoha knih o významných osobnostech české země (Masaryk, Tyrš, Klácel, Zitek, Myslbek) už jednu knihu o Miladě Horákové (1901-1950) napsala před lety spolu s Jiřím Doležalem (O Miladě Horákové a Milada Horáková o sobě, 2001). Ale krátce poté ji byl zpřístupněn z vyšetřovacích spisů ministersva vnitřní objemný fascikl s označením Material doličny. A v něm fotokopie písemných dokumentů, týkajících se Milady Horákové. Originály byly vydány její dceři Janě Kánské, která žije v USA.

V onom svazku byly ještě v zapecetěných obálkách další fotografie Milady Horákové, také její různé legitimace a průkazky a navíc i doklady, týkající se jejího muže Bohuslava Horáka (1889-1976). Zatímco ona byla odsouzena k trestu smrti a popravena v červnu 1950, on už v den zatčení své ženy v září 1949 uprchl do Německa a od roku 1954 žil v exilu v USA. Jejich dceři Janě se podařilo v roce 1968 vycestovat za otcem a v Pittsburgu se provdala za profesora ekonomie Karla Kánského.

Pro Zoru Dvořákovou znamenal tento nečekávaný objev nový popud k sepsání druhé knihy s názvem To byla Milada Horáková (vydalo nakl. Eva-Milan Nevolet, Praha 2009, 192 str., A4 na křídovém papíře, 340 ilustrací barevných i černobílých). Autorce pomohli kromě dcery Jany Kánské (Horákové), televizní režiséra Martin Vadas, farář Jiří Voříšek, Nadace Jana Klimenta, Klub Milady Horákové v Praze, Národní archiv, Ústav pro studium totalitních režimů, Ústav soudního lékařství, Archiv Československého rozhla-

ných spolupracovníků.

Podařilo se uspořádat reprezentativní knihu, přitom obsahující kromě věcného výkladu a líčení životního osudu Milady Horákové, jejich blízkých, zachytit dobovou atmosféru, v níž vyrůstala, studovala a pracovala, aby v dalším období byla vězněna nacisty za 2 světové války a po roce 1948 komunisty.

Jednotlivé životní kapitoly provázejí portréty politiků a spolupracovníků včetně těch, které stihl stejný osud, jaký měla Milada Horáková. Nechybí ani charakteristiku vyšetřujících „estébáků“, soudců a prokurátorů Josefa Urválka a Ludmily Brožové, která teprve v letošním roce byla odsouzena a v současné době si odpykává svůj za sloužený trest.

Jde více o morální odsouzení těch, kteří vynesli tak těžké rozsudky nad celou skupinou spolu s Miladou Horákovou v nenávislné zinscenovaném procesu. Trest smrti – lustiční vrchní vykonali ještě na

a Závise Kalandroví, zatímco Josef Nestával, Jiří Hejda, František Přeučil a Antonie Klinerová byli odsouzeni k trestu těžkého žaláře na doživotí, další Bedřich Hostička, Zdeněk Peška, Jiří Křížek, Františka Zeminová a Vojtěch Dundr k trestům těžkým žaláře od 15 do 28 roků.

Urny popravených byly nejprve uloženy v krematoriu v Praze-Štrašnicích, v říjnu 1953 naráz odvezeny neznámým kam. Po letech se podařilo zjistit, že urny dvou ze čtyřech popravených – Oldřicha Pecla a Jana Buchala – byly tajně pohřbeny do společného hrobu v Praze-Motole, avšak stopa po urnách Milady Horákové a Závise Kalandry zatím mizí. Proto Klub Milady Horákové zbudoval symbolický hrob všech obětí obou totalit (nacistické a komunistické) na pražském Vyšehradě.

Máme v rukou vzácnou knihu o ženě, která se stala symbolem boje za svobodu a humanitní demokracii v české zemi. Za všech okolností zůstala tímto postulátům věrná až do posledních chvil svého života.

MIROSLAV ŠÍGL, ČESKÝ DIALOG

Menzelův snímek Skřivanci na niti oslavil čtyřicetiny

Trezorový snímek Jiřího Menzela Skřivanci na niti, vyprávějící o partě dělníků a skupině vězeňských pracujících v bývalé ocelárně Poldi, v Kladně oslavil čtyřicáté narozeniny. Mezi gratulanty se kromě samotného režiséra a představitelů hlavních rolí Václava Neckáře a Jitky Zelenohorské objevili i pionýři v krojích a svazáci s transparenty. Na dokreslení doby se z ampliconů linuly budovatelské písně a zavzpomínat přišli i pamětníci, kteří v bývalých hutích pracovali.

Hořejší poučický film z roku 1969, natočený podle knihy Bohumila Hrabala Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, se záhy po svém vzniku našel mezi tankované trezorové snímky. Na svou premiéru si musel počkat více než dvacet let, než padl komunistický režim.

Menzel při oslavě řekl, že to nepovažuje za žádnou tragédii. „Myslím, že byly horší věci než to, že se nepromítá film. Těch filmů bylo víc a hlavně ta kultura tady byla vůbec v háji. Co se dělo s jedním filmem, to nehrálo žádnou roli.“ miní. Těší ho však, že lidé mají o film stále zájem a že se jim líbí.

Česko-německá cyklotrasa má přilákat turisty do Českého lesa

Ojedinelý projekt přeshraniční cyklotrasy z německého Rötzu do Klenci chystá spolek obcí z obou zemí. Trasu o délce 34 kilometrů upraví obce za 600.000 eur.

Podle starosty Klenci pod Čerchovem Karla Smutného projekt podpoří rozvoj oblasti a přivábí turisty do Českého lesa, který je od letoška lákavějším cílem cyklistů než přepětná Šumava. „Navážeme na trasu z Folmavy přes Domažlice, Horšovský Týn až do Plzně, která už má stavební povolení.“ dodal.

Nová cyklotrasa, která má popularizovat malé vsi, nabídne Baarovo muzeum v Klenci, zámek Ždánov, Lužnickou lipu a na německé straně jezero Silbersee, nádrž Perlesee s kempem a lanovým centrem. V Rötzu je ojedinelé muzeum, jenž prezentuje 32 řemesel a obrovskou sbírku dřevěných zámků.

Cyklistině vedoucí jen po polních cestách má být v provozu od příští turistické sezóny. Spolupráce s německou stranou je podle Smutného v kraji ojedinelá, v oblasti mnoho tras není.

Z kulturního světa

Pisnička Jaromíra Nohavici „Ostrava“ bude hudebním symbolem kandidatury moravskoslezské metropole na titul Evropské hlavní město kultury 2015. Píseň a její úryvky jsou novým zvukovým logem projektu a stanou se součástí akcí, jimiž chce město svou kandidaturu propagovat. Motiv Nohavice písně se brzy objeví i ve spojitosti s další kulturní událostí, jež Ostrava 2015 chystá na tento podzim. Jde o mezinárodní filmový festival Ostrava Kamera Oko, který začne už koncem září.

Několik skleněných objektů bylo instalováno před sídlem premiéra v Kramářově vile. Vytvořili je sklářský sochař Václav Cigler a architekt Michal Motyčka. Rozměrné objekty ze skla a oceli budou také v interiéru paláce a některé z nich zůstanou na místě dlouhodobě. Vernisáže se zúčastnil i předseda vlády Jan Fischer.

Na pražskou scénu se vrací muzikál Johanka z Arku, který v obnovené premiéře uvede divadlo Kalich. V titulní roli se opět představí Lucia Šorolová a Bára Basiková spolu s Vilémem Čokem a Kamilem Stihavkou. Představení nabídne výpravnější kostymy, větší počet projekcí a doprovod živé kapely.

Dismantlův rozhlasový dětský soubor (DRDS) vstoupil v těchto dnech do 75. sezony. V současné době má na osm desítek členů, z nichž je 65 dětí. Hlavním projektem je příprava Trnkových Zahrad, řekla režisérka Zdena Fleglová, která se svým manželem Václavem stojí v řadách sborníků v čele tohoto osb-
rozhlasu dětského souboru
bileté sezony otevřela „dismantla-
ta“ v pražském Divadle Minor, kde

za doprovodu orchestru Archion Plus uvedla dětskou operu s názvem Vrať nám, ptáku, hastmana.

Pražské Divadlo Spejbla a Hurvíka se ve druhé polovině září zúčastní Světového loutkářského festivalu v Charleville-Mézière ve Francii. Podle mluvčího souboru Miroslava Poláka tam jeho členové uvedou představení Miloše Kirschnera a Heleny Státhové Jak pan Spejbl přišel ve francouzštině. Další představení se uskuteční i v Belgii.

Zoologická zahrada ve Dvoře Králové nad Labem dokončuje poslední úpravy v areálu afrického kempu. První návštěvníci by se v domcích postavených v africkém stylu mohli ubytovat ještě letos. V areálu kempu, který začal vznikat v létě 2008, zoo zbudovala pět zděných bungalovů s deseti pokoji hotelového typu, které by hosté mohli vyzkoušet ještě letos. Největším lákadlem kempu bude výhled na výběh, ve kterém se budou volně pohybovat zvířata původem z Afriky. Dvorská zoo na vybudování kempu za zhruba 70 milionů korun získala dotaci z Evropské unie ve výši zhruba 30 milionů korun.

Zlínská návrhářka Šárka Šišková se v New Yorku představila na prestižní přehlídce nezávislých návrhářů Nolcha Fashion Week. Stala se tak jedním českým zástupcem, který v New Yorku ukázal svou tvorbu během týdne módy. Své modely spolu se dvěma dalšími návrhářkami z nemalého zájmu místních médií předvedla v České národní budově. Šišková svou účast na akci, která by mohla představovat výhled na její další kariéru, označila za splněný sen, za nímž stojí mnoho práce.

Zo světa kultury

Krátko po otarasoch riaditeľských stoličiek sa v Slovenskom národnom divadle a odchode generálnej riaditeľky Silvie Hronovej sa začala jubilejná sezóna. Otvárací večer deväťdesiatej sezóny v SND patril tradične koncertu Opery. Na galakonzerte vystúpila najlepšia slovenská koloratúra sopranistka Ľubica Vargicová a jej piati hostia, zaznel Mozart, predverdiou helcanto, francúzska romantická opera, Verdi.

Sedeni rokov očakávaný historický veľkofilm Jánošík sa dočkal premiéry. Fotografom na červenom koberec pôžoval predstaviteľ hlavnej úlohy český herec Václav Jiráček, ale aj jeho filmové lásky Táňa Pauhofová a Američanka Sarah Zoe Cannerová. scenáristka Eva Borušovičová a poľská režisérka Agnieszka Hollandová a jej dcéra Kasia Adaniková. Pravidlá histórija o Jánošíkovi je po vlni uvedenej Jakubiskovej Bathory druhým najdrahším slovenským filmom v histórii.

Vyhlásili výsledky Bienále ilustrácií Bratislava. Držiteľkou ocenenia Zlaté jablko sa stala aj slovenská ilustrátorka Martina Mallovičová-Kráľová za knihu Trachyho tiger od Williama Saroyana. Výtvarníčka sa narodila v Bratislave (1975), vyštudovala tvorbu na Vysokej škole múzických umení. Zilustrovala vyše desiatky kníh, od roku 2001 sa jej ilustrácie pravidelne dostávajú do výberu BIB v Bratislave.

Minister kultúry Slovenskej republiky Marek Madarić odvolal Petra Marákyho z funkcie generálneho riaditeľa Slovenského národného múzea. Peter Maráky (1950) bol riaditeľom SNM od septembra 2002, do národného múzea však prišiel pred 22 rokmi. V rokoch 1998 až 2002 bol generálnym riaditeľom sekcie kultúrneho dedičstva na ministerstve kultúry. Maráky absolvoval etnografiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Dôvody jeho odvolania sú zatiaľ neznáme. Pod SNM patrí 18 špecializovaných múzeí.

Realitní poradna

JUDr. JAROSLAV HORRÝ
c/o HORREN, spol. s r.o.
Pobřežní 58/6

186 00 Praha, Czech Republic
tel. +420 221 719 041

e-mail: info@horren.cz • http://www.horren.cz

Tyto řádky jsou generalizované odpovědi na jednoduché realitní otázky čtenářů. Prosím, nepovažujte následující stručné odpovědi za vyčerpávající, zahrnující všechny podrobnosti. Individuální případy vyžadují odbornou reprezentaci. Pokud máte nějaké otázky týkající se vlastnictví nemovitosti, prosím, zašlete je do redakce tohoto listu s označením „Realitní poradna“.

OTÁZKA ČTENÁŘE: Dobrý den. Prosím o radu, jakým způsobem může uplatnit své zákonné předkupní právo spoluvlastník většinového podílu nemovitosti, když na zbyvajícím menšinový podíl druhého spoluvlastníka je vedena exekuce. Děkuji za odpověď.

ODPOVĚď JH: Předkupní právo spoluvlastníkovi zaručuje pouze to, že pokud se zúčastní dražby jako každý jiný dražitel a nabídne cenu za podíl, která bude odpovídat nejvyšší podané nabídce, pak bude mít přednostní právo nabytí tohoto podílu. Pokud ho však někdo v nabídce přeplatí, jeho předkupní právo zanikne přiklepem ve prospěch tohoto dražitele a předkupního práva už se nikde nedomůže. © J.H. 18/2009

J. HORREN
Realitní poradna

POBŘEŽNÍ 58/6
180 00 PRAHA 8
Czech Republic

tel. +420 224 253 105
+420 221 719 041
fax. +420 222 614 628

http://www.horren.cz
e-mail: info@horren.cz

■ Komplexní řešení činnosti na území České republiky a Slovenské republiky včetně poradenství v právní oblasti

■ Analýza majetku vlastnických nemovitostí či dědictví na území České a Slovenské republiky, vyhledání těchto majetků v ČR a SR

■ Vyhledávání vlastnických nemovitostí na území ČR a SR ve světě

CHAOS V ČESKU: VOLBY AŽ ... ze strany 1

vlády Jan Fischer prohlásil, že je ochoten dotáhnout zemi až k řádným volbám (červen 2010, pravděpodobně však budou už v květnu), ale s jednou zásadní podmínkou: že ODS a ČSSD se shodnou na úsporách v rozpočtu, které zajistí v době krize ještě relativně slušný schodek pěti procent HDP (v absolutních číslech asi 170 miliard korun). Ovšem shoda hlavních politických rivalů se zdá být v současné době nemožná, protože obě strany mají své vize: ODS chce, aby šetřil stát a ministerstva škrtala, ČSSD prosazuje, aby stát dál štědře rozdával z toho, co vybere na zvýšených daních. Zemi tak hrozí rozpočtové provizorium.

Mimořádně. Transparency International tvrdí, že ročně se díky zmanipulovaným řízením státních zakázek „ztratí“ (jinými slovy: je rozkraden) ze státního rozpočtu 35 miliard korun. ODS tvrdí, že pokud úsporné balíčky neprojdou, vládě nevysloví důvěru. V podstatě jedinou politickou stranou, která stoprocentně podporuje úsporné balíčky ministra financí Eduarda Janoty, je Schwarzenbergova TOP 09.

Paroubek nejprve podezíral ODS, TOP 09, a samozřejmě také zelené a lidovce, že udělají vše pro to, aby došlo k odkladu voleb na jaro. A samozřejmě to budou chtít svést na sociální demokracii. Několik dní později pak před televizními kamerami konstatoval přesný opak: „Česká republika potřebuje nyní stabilní vládu více než kdy jindy a vláda Jana Fischera tuto odpovědnost musí převzít. Musíme schválit státní rozpočet, a k tomu potřebujeme fungující Poslaneckou sněmovnu. Musíme zachovat důvěru občanů ve fungující stát, v jeho instituce i představitele,“ konstatoval Paroubek, který se ale díky své názorové pružnosti stává sám zcela nedůvěryhodným. Stejně jako celá současná politická garnitura, bez ohledu na partajní legitimace.

Obama: Radar v Brdech nebude

Do české politické krize jaksi nepatřičně přilétla zpráva z USA, že radarová základna v Brdech nebude: americký prezident Barack Obama to zavolał premiéru Janu Fischerovi do jeho pražského panelového bytu. Zatímco lidé v brdských vesnicích se radují a ostatním je to jedno, Jiří Paroubek novinku okomentoval slovy: „ČSSD toto rozhodnutí upustit od radaru považuje za vítězství českého lidu.“ Jaksi zapomněl, že ještě nedávno sám pro radar horoval. Mirek Topolánek má jiný názor: „Nejsme ukotvení bezpečnostně, spolecky, partnersky. Je to určité ohrožení.“ A ještě názor Václava Klause: „Rozhodnutí USA neznamená ochlazení vztahů mezi oběma zeměmi.“

Do politické bramboračky přidal trochu pepře i expremiér Miloš Zeman: uvažuje o založení nové strany, se kterou se už možná zúčastní parlamentních voleb v příštím roce. Ten současný politický dění označil za „šášárnu“ a „Kocourkov“. Nová partaj by se měla jmenovat Strana práv občanů a cílem je posílení práv občanů. Zeman ale připomněl také jednu ze svých podmínek návratu do politiky, a to vznik velké koalice. Tu by prý považoval za zradu občanských a sociálních demokratů na občanech. Jako politik by zamlkl programy obou nejsilnějších stran – ODS i ČSSD. Zavrhl návrhy ODS na daňové úlevy. Vrátil by se prý k daňové progresi.

Bývalý premiér a předseda ČSSD rovněž zavrhl takzvané šrotovné na automobily a 13. důchod, který prosazuje ČSSD. Šrotovné je podle něj stejný nesmysl, jako kdyby na příklad požadoval klozetovné, protože mu právě montují nový, rozhodně ekologičtější záchod.

Kde sa dvaja bijú ... ze strany 1

častočne oprávnená, niektoré kritické hlasy však boli prehnane a zavádzajúce. Pravdepodobne mal na mysli slovenských i maďarských politikov-nacionalistov. Predseda SMK Pál Csáky aj po stretnutí s vysokým komisárom OBSE naďalej tvrdí, že novela zákona o štátnom jazyku je zlá a treba ju zmeniť. SNS zbiera podpisy pod petíciou na podporu jazykového zákona a vraj ich má už vyše 16.000. Keby radšej pomáhali svojimi voľbami v boji proti hospodárskej kríze.

Mečiar vysúdil 1,5 milióna (v korunách)

Po piatich rokoch súdnych nárokovacích okolo rozhovoru, uverejneného v týždenníku *Plus 7 dní* bratislavský krajský súd rozhodol v prospech predsedu HZDS Vladimíra Mečiara a priznal mu odškodné vo výške takmer 50 tisíc

eur (cca 1,5 milióna Sk). Týždenník mu má platiť za vyjadrenia, ktoré vyslovil v rozhovore s redaktorom *Plus 7 dní* jeden z bývalých najbližších Mečiarových spolupracovníkov, bývalý poslanec HZDS, neskôr predseda ľudovej únie Vojtech Tkáč. Tkáč vtedy povedal, že „financovanie viely Elektra je jedna virtuálna realita“, tvrdil, že Mečiar nevie dokázať, ako nadobudol príjmy na jej financovanie, ďalej naznačoval, že Mečiar má zdravotné problémy a „jeho priateľmi sú tabletky“, atď. Krajský súd rozhodol, že rozhovor znamenal zásah do Mečiarových práv, čím „došlo k zníženiu jeho vážnosti a dôstojnosti“. Napriek tomu, že tieto tvrdenia vyslovil politik Vojtech Tkáč, platiť nebude on, ale redakcia. Vojtech Tkáč, ktorý tak smelo nakydal hnoj na hlavu svojho bývalého kamaráta, teraz tvrdí, že rozhovor týždenníku *Plus 7 dní* nikdy neposkytol. Redakcia pritom poskytla súdu ako dôkaz zvukový záznam z tohto rozhovoru! Ó, statočný cinový vojak.

Aj Fico chce žalovať

Týždenník *Plus 7 dní* má problém aj s premiérom Robertom Ficom, ktorého nahneval článok o jeho synovi Michalovi. „Syn premiéra Roberta Fica navštevuje jednu z najdrahších súkromných škôl v Bratislave. Mesačný poplatok za štúdium je takmer deväťsto eur, podstatne viac, ako zarobí priemerný Slovák,“ napísal v aktuálnom vydaní týždenník *Plus 7 dní*. Fico okamžite zvolal tlačovú besedu, na ktorej oznámil, že sa pokúsi presadiť sprísnenie kritizovaného tlačového zákona, ktorý vládna koalícia presadila vlni, pretože na bulvár ešte stále nestačí. Chce teda takú zmenu tlačového zákona, ktorá by podľa vydavateľov mohla byť pre noviny likvidačná. Premiér potom uviedol na správnu mieru tvrdenia bulvárneho týždenníka. Je síce pravda, že na súkromnej škole je vysoké školné, ale ako povedala *SME* riaditeľka školy Zarin Buckingham, Michal Fico má prospechové štipendium, lebo je to výborný študent. Preto premiér za syna platí iba desať percent z bežnej ceny, čiže 89 eur a nie 900, ako tvrdil týždenník. Podľa všetkého si redaktor informáciu neoveril a uprednostnil skandalizovanie. Na škodu vecí i ostatných médií.

Osem rokov hľadania spravodlivosti!

Pred vyše ôsmymi rokmi 5. júla 2001 Karol Sendrei odi-

Prieplnou Českou národní budovu v New Yorku svým světoznámým tenorem a neutuchající energií potěšila 20. září ikona české a mezinárodní pop scény Karel Gott. Od svého prvního hitu ze začátku 60. let minulého století „Oči sněhem zaváté“, přes „Lady Karneval“, až po poutavě připravenou interpretaci hitů Elvise Presleyho, nestárnoucí „zlatý slávek“ rozproudil krev i těm více zdrženlivým návštěvníkům. Letošní americké turné Karla Gotta zajistil opět Jiří Suchánek (Production Zlatá Praha, na foto vpravo) s manželkou Milly. Více o Karlu Gottovi najdete na typicky precizně připravené webové stránce www.karelgott.com.

šel popoludni z domu a vybral sa za starostom Magneti-zoviec, aby mu vytkol zákrok jeho syna voči svojim synom. Na dvore však došlo k fyzickej potýčke, ktorú museli riešiť policajti. Karola Sendreia a jeho synov predviedli na policajnú stanicu v Jelšave. Na druhý deň Karol Sendrei zomrel. Vysvitlo, že policajti zadržaných Rómov tak veľmi zbili obuškami, až skončili v nemocnici v Revúcej. Odtiaľ ich po ošetrovaní previezli na tamajšie policajné oddelenie, ale v bitke pokračovali. Sendreiovi synovia mali celé telo poliate obrovskými modrinami i trznými ranami. Ich otec mučenie neprežil. Zomrel nasledujúci deň o šiestej rano, pripútaný k radiátoru. Mal dolámané rebra, hrudnú kosť, poškodenú slezinu, pečeň, pľuca aj srdce. Slovenskej spravodlivosti trvalo osem rokov, kým vyniesla právoplatný rozsudok. Na mučení Sendreiovcov sa zúčastnilo šesť policajtov, dvaja najagilnejší dostali trest 8,5 roka väzenia. Siedmy policajt bol súdený za zneužitie pravomoci verejného činiteľa a odpýka si štyri roky. Ostatní dostali miernejšie tresty, niektorí len podmienku. Z polície ich prepustili. Podľa mimovládnych organizácií je osem a pol roka za umučenie človeka príliš málo. Možno keby bol biely ...

Libena Rochová predvedla v NY své modely

Modely inšpirované sklem predvedla v New Yorku česká módní návrhárka Libena Rochová. Její kreace se objevily na charitativní přehlídce Czech BeneFashion v České národní budově na Manhattanu.

„Je to prolínání skla a oděvu. Já se sklu věnuji již mnoho let. Premiéru měla tato kolekce na Designbloku, kde byla nominována na cenu Czech Grand Design“, řekla návrhárka.

Vedle Rochové se na přehlídce představili i její studenti z pražské Vysoké školy umělecko-průmyslové, kteří se ve svých modelech pokusili spojit minulost s budoucností. Ne-tradiční šaty si stejně jako spojení oděvu a skleněných šperků od Rochové několikrát vysloužily uznalý potlesk publika.

Přehlídka, která se letos uskutečnila podruhé, se vedle módy zaměřila i na pomoc potřebným. Doprovázela ji trojice aukcí, jejichž výtěžek podpoří Nadaci Taťany Kuchařové – Krása pomoci, která přehlídku spolupřadala. Nadace tak získá například 3000 dolarů (téměř 60.000 korun), které vynesla dražba šatů, v nichž Kuchařová v roce 2006 převzala titul Miss World.

Mezi hosty přehlídky byl i zpěvák Karel Gott, který do New Yorku dorazil na svůj koncert. Čas na módu si našel i přesto, že měl za sebou šestnáctihodinovou cestu autem z Chicaga, kde zahájil své krátké americké turné. RADIO PRAHA

Dary na tiskový fond Amerických listů
od 23. srpna do 22. září 2009

S. Jakuba, W. Hartford, CT	\$ 10	G. Jonak, Devon, PA	\$ 5
J. Posek, Sweet Home, OR	5	D. Hauenblas, Naples, FL	15
J. Soukup, Carbondale, CO	5	J. Blau, New York, NY	65
G. Tomsu, Sutton, MA	15	V. Dobrovolny, Hawthorn, IL	25
K. Block, Southbury, CT	10	V. Reich, Houston, TX	55
A. Baley, New York, NY	15	E. Urban, Kent, WA	15
O. Sekyra, New York, NY	15	J. Mares, Jeffersonville, VT	10
G. Hladik, Cliffside Park, NJ	10	B. Cerny, Douglaston, NY	15
V. Svara, New City, NY	5	V. Machacek, San Francisco, CA	15
P. Weigel, Savannah, GA	10	V. Beckerman, Juneau, AK	5
L. Wilhelm, Fremont, CA	10	M. Koban, Hopelawn, NJ	30
T. Radvan, Glendale, AZ	10	J. Chvatal, Las Vegas, NV	5
M. Alacha, Staten Island, NY	5	E. Vavrouch, Germany	10
M. Crouse, Akron, OH	15	R. Benes, Clifton Park, NY	10
J. Novotna, Providence, RI	5	J. Hlavac, Katy, TX	5
L. Jacz, New York, NY	15	Z. Hovak, Temple, AZ	10
D. Rehak, Ann Arbor, MI	10	J. Dvirka, Garden City, NY	5
J. Prazak, Amsterdam, NY	5	J. Mendik, Odessa, FL	5
V. Novak, Salt Lake City, UT	5	G. Kralky, Pinellas Park, FL	10
P. Sauer, Los Angeles, CA	15		

Děkujeme všem dárcům a také i těm, kteří věnovali 10% slevu, kterou si mohli jako senior citizens odečíst. Díky vám jsou Americké listy to, co jsou. REDAKCE

OBJEDNACÍ KUPÓN

ANO, chci si předplatit/obnovit předplatné *Amerických Listů*. Příkladám ☐ personal check nebo ☐ money order, vystavený na Typrints Company v hodnotě ☐ \$45 (USA), ☐ \$55 (Kanada), ☐ \$60 (zámoří) jako předplatné na jeden rok. Předplatitelé starší 65 let si mohou odečíst 10%. Vyplněný kupón a předplatné pošlete na Typrints Co., 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542. PROSÍME, PIŠTE ČITELNĚ!

Jméno (Mr. Mrs. Ms) _____

Adresa _____

Stát a zip code _____

Telefon (_____) _____

Dar mimo předplatné _____ Podpis _____

Prosíme o jméno a adresu možného odběratele, kterému bez závazku pošleme zdarma ukázkové číslo _____

Juraj George Braun, M.D.
Board Certified

CHOROBY UŠNÉ, NOSNÉ A KRČNÉ

Otolaryngologické operácie, operácie hlavy a krku, tváre a rekonštrukčné operácie.

Operácie sú možné v ordinácii alebo v nemocnici.

Hovoríme slovenky, česky a ďalšími európskymi jazykmi.

121 E 60th Street New York, NY 10022
(blízko Bloomingdale)
(212) 754-0884

158 Noble Street Brooklyn, NY 11222
Utorko a piatok 2-7, sobota 9-1
(718) 349-9599

Prijímame všetky hlavné poisťenia.

simply
...hypotéky jednoducho

Koupit nemovitost v České republice je jednoduché a výhodné.
Hypoték je celá řada.
Se Simply snadno vyberete tu pravou.
Pro podrobné informace kontaktujte

Olly Kaluz
hypoteční makléř - mortgage broker

Toll free: + 1.866.613.3404
Office + 1.775.588.5570
Cell: + 1.949.300.7310
E-mail: okaluz@simply.cz
Simply, P.O. Box 1992
Zephyr Cove, NV 89448, USA

Ohlasy na rozhodnutí USA zrušit výstavbu radaru v ČR

Šéf NATO:

Generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen označil záměr Spojených států nebudovat prvky svého protiraketového systému v Česku a Polsku za pozitivní krok. Šéf NATO upřesnil, že o změnách v plánech USA hovořil s vysokými americkými představiteli a že všichni členové aliance budou informováni co nejdříve. Americká delegace se setká v bruselském sídle aliance s velvyslanci 27 členských zemí NATO. Upřesnil jistě diplomati. Rasmussen bez dalšího upřesnění uvedl, že „nové americké plány zlepšují zapojení všech států NATO“.

Karel Schwarzenberg:

Pokus Spojených států o vstřícný krok vůči Moskvě i Teheránu před zahájením říjnových rozhovorů šesti velmocí a Íránu je podle exministra zahraničí Karla Schwarzenberga hlavním důvodem nynějšího rozhodnutí USA opustit plány na vznik radaru protiraketového deštníku v České republice.

„Já jsem to (protiraketovou obranu) vždycky viděl pouze v souvislosti s americkou politikou vůči Íránu a Střední Asii. Teď jsem čekal, že něco podobného přijde, když jsem se dočetl, že začínají rozhovory v Turecku s Íránem.“ řekl Schwarzenberg.

Washington podle něj doufá, že Rusové, kteří proti umístění protiraketového systému v ČR a Polsku ostře protestovali, se nyní projeví jako „kladní spolupráci“, kteří s Íránem Američanům pomohou. Právě tím v listopadu podepsal za českou stranu hlavní smlouvu mezi ČR a USA o vzniku radaru. Pod druhou je podepsána exministrny obrany Vlasta Parkanová a také ona dnes řekla, že obrat americké postoje podle ní nesouvisí s reálným hodnocením hrozby nebo funkčnosti systému.

Paroubek a KSČM:

Za vítězství českého lidu označili rozhodnutí americké administrativy opustit plány na vznik radaru protiraketového deštníku v Brdech předseda ČSSD Jiří Paroubek i Jan Májíček z hnutí Nezávislost. Naopak předseda ODS Mirek Topolánek, který stál loni v době podpisu obou hlavních radarových smluv v čele vlády, uvedl, že změna postoje Washingtonu je výrazem ztráty zájmu USA o středoevropský prostor.

„Já jsem rád, že vývoj nám dal za pravdu. To, co říkáme téměř tři roky, že se potvrdilo – že neexistují důvody pro to, aby tady ten protiraketový štít USA vznikl.“ řekl Paroubek. Podle jeho názoru neexistuje

tuje reálné nebezpečí ze strany Íránu, proti kterému byl štít podle amerických vyjádření zamýšlen.

Podle předsedy ČSSD se také potvrdilo, že technicky nebyl štít na dostatečné úrovni a také nebyl součástí kolektivní obrany NATO.

Politici jako exministr zahraničí Karel Schwarzenberg (TOP 09), exprezident Václav Havel či předseda ODS a někdejší premiér Mirek Topolánek by se podle Paroubka měli „nad sebou zamyslet, do jakého dobrodružství zemi hnali“.

Brdští starostové:

Starostové brdských obcí, kteří dlouhodobě kritizovali zamýšlenou výstavbu radarové stanice, uvítali rozhodnutí administrativy Spojených států, že od projektu ustupují. Zároveň poukázali na to, že brdské obce dostaly jen zlomek sumy, kterou jim vláda kvůli radaru slibovala. Peníze přitom měly dostat i v případě, že radarová základna u Míšova na Plzeňsku nakonec nevznikne.

„Po třech letech je to velice příjemná a dobrá zpráva a je vidět, že jsme proti tomu monstru nebojovali nadarmo. Velmi by mě zajímalo, co tomu říkají Topolánek, Barták, Vondra, Parkanová i Cyril Svoboda, kteří stavbu vehementně prosazovali,“ prohlásil starosta Trokavce Jan Neoral, jeden z největších odpůrců stavby.

Příbramský starosta Josef Říhák považuje celou věc za neúspěch bývalé vlády, která podle něj radar arrogantním způsobem prosazovala, aniž vše dobře vysvětlila. „Takže jsem určitě rád, že tady radar nebude,“ dodal.

Podle starosty Mírošova Vlastimila Sýkory je dobře, že skončí „silenci“, které obce odtahovalo od práce. „Rád bych ale jako český občan věděl, jak bude zajištěna ochrana naší země před výzvěmi raketami, tedy jaká je alternativa,“ podoíl. Podle něj byla většina činnosti, jimiž byli starostové kvůli radaru zaměstnáváni, marná, na druhou stranu ale přý šlo o dobrou životní zkušenost.

Barták bude s Gatesem jednat o další spolupráci s USA

Vicepremiér a ministr obrany Martin Barták bude ve Washingtonu jednat se svým americkým protějškem Robertem Gatesem o další vojenské spolupráci obou zemí. Jednání se bude týkat i naplňování smluv o vojenské a vědecké spolupráci, které ČR a USA v této souvislosti podepsaly. Spojené státy chtějí vytvořit nový systém protiraketové obrany, který by bral v úvahu stupeň íránské nebo jiné hrozby. Podle Bartáka vyjádření

americké administrativy další spolupráci obou zemí nijak neovlivní. Dodal, že Češi si na jednání vyslechli stanovisko americké strany a uvidí, kde lze hledat „styčné body“.

Ruská reakce na změny plánu

Rusko se po rozhodnutí USA ustoupit od budování protiraketového štítu v Česku a Polsku vzdává svého záměru rozmístit rakety Iskander v Kaliningradské oblasti. Uvedla to agentura Interfax. Ruský prezident Dmitrij Medvedev začátkem července znovu varoval, že Rusko rozmísí rakety v této ruské enklávě mezi Polskem a Litvou, pokud Spojené státy vybudují prvky protiraketového štítu ve východní Evropě, jak naplánoval předchozí americký prezident George Bush.

Ruský premiér Putin:

Podle ruského premiéra Vladimíra Putina je rozhodnutí USA zastavit dosavadní plány na výstavbu protiraketového štítu v Evropě „správné a odvážné“. Putin navíc žádá od Washingtonu další podporu a ustupky včetně zrušení obchodních omezení. „Očekávám, že po tomto správném a odvážném rozhodnutí budou následovat další včetně úplného odstranění všech omezení na transfer vyspělé technologie do Ruska. A včetně aktivity vedoucí k rozšíření členství ve Světové obchodní organizaci, aby se do ní dostaly Rusko, Kazachstán a Bělorusko,“ řekl Putin. Rusko je největší zemí, která ještě stojí mimo Světovou obchodní organizaci.

Republikáni v Kongresu USA:

Republikáni v americkém Kongresu ostře kritizovali rozhodnutí prezidenta Baracka Obamy ustoupit od plánů předchozí republikánské vlády vybudovat protiraketový štít, jehož prvky měly být i v České republice a v Polsku. Obamův soupeř v prezidentských volbách John McCain řekl, že jde o „jednostranné rozhodnutí a vážný omyl“, který „zpochybňuje diplomatické závazky vůči České republice a Polsku a může podkopat způsob, jakým se ve střední Evropě vnímá americké vůdcovství“. Šéf republikánské menšiny v Senátu Mitch McConnell označil rozhodnutí za nebezpečné, krátkozraké a z dlouhodobého hlediska škodlivé pro zájmy Spojených států. Demokraté naopak Obamovo rozhodnutí uvítali – předsedkyně Sněmovny reprezentantů Nancy Pelosiová je označila za „žárlivou nýšlenku“.

Le Figaro:

Odstoupení amerického prezidenta Baracka Obamy od protiraketového štítu v Polsku a v České republice je vynikající zprávou pro všechny, kteří chtějí uklidnit transatlantické vztahy a vést konstruktivní dialog s Ruskem. Obě středoevropské země by se měly také vzdát svých snů o privilegovaných vztazích s Američany. Ve francouzském provládním deníku *Le Figaro* to uvedl šéf redakce zahraničního zpravodajství listu Pierre Rousselin.

„Pro nás Evropany, může být rozhodnutí Baracka Obamy jen pozitivní. Češi a Poláci budou muset přestat snít o privilegovaných vztazích s Amerikou a brát vážně své evropské závazky, zejména v oblasti obrany. A co se našich vztahů s Ruskem týče, je v zájmu nás všech, aby nebyly diktovány provokacemi, ať pocházejí odkudkoli,“ uvádí se v textu.

Polský tisk:

Poté, co Spojené státy oznámily, že ustupují od projektu protiraketové obrany ve střední Evropě, končí dlouhé období úzkého spo-

jenečství mezi USA a Polskem, napsal polský list *Gazeta Wyborcza*. Velká mocnost a Polsko měly od 80. let stejné zájmy. Oběma zemím záleželo na tom, aby ve střední Evropě zakotvená demokracie a aby se tato část starého kontinentu začlenila do západoevropských politických a ekonomických struktur. „Dnes jsme se stali obětí vlastního úspěchu,“ píše *Gazeta Wyborcza*. „Střední Evropa je stabilní, je členem NATO i Evropské unie, nehrozí jí nic strašného, rozvíjí se a bohatne,“ vysvětluje. Washington již podle ní nemusí tento region sledovat, má daleko větší problémy v Afghánistánu, Íránu, Číně a Izraeli.

Rzeczpospolita zase uvádí, že tento krok Američanů může znamenat začátek ochlazení vztahů mezi Washingtonem a Varšavou.

Václav Havel:

Rusko svým odporem k radaru amerického protiraketového deštníku zkoušelo, jak moc se ho Češi bojí, myslí si někdejší český prezident Václav Havel. Na rozhodnutí administrativy amerického prezidenta Baracka Obamy radar nevybudovat jej mrzí především to, že Česko nyní zkoušku nemůže absolvovat až do konce Havel. V létě spolu s dalšími někdejšími středoevropskými politiky Obamu varoval před ustupky Moskvě.

Zarovně se v deníku *Právo* ohradil proti textu, který v témže listu

zveřejnil Jiří Paroubek. Šéf ČSSD se v něm vyjadřoval k rozhodnutí USA nepostavit v ČR radar a ve svém článku Havla zařadil mezi ty, kteří podle něj „touží po světě železných opon“. Exprezident to ostře odmítl. „Lžete. Padesát let jsem naopak – v rámci svých skromných možností – přispíval k pádu železné opony. Na rozdíl od vás,“ napsal Havel, jedna z vůdčích postav předlistopadového disentu.

Hillary Clinton:

Česká republika a Polsko jsou hlavními kandidáty na umístění nových antiraket, které USA zamýšlejí v Evropě rozmístit místo původně plánované části protiraketového štítu. Prohlásila to podle agentury AP šéfkyně americké diplomacie Hillary Clintonová při obhajobě nové obranné strategie prezidenta Baracka Obamy.

Potvrdila také, že Washington chce s Prahou nadále spolupracovat na vědeckých projektech týkajících se protiraketové obrany. „Nikdy neopustíme naše spojení,“ snažila se ministryně zahraničí uklidnit evropské partnery znepokojené obratem americké politiky. „Budeme pokračovat v úzké spolupráci s oběma (ČR a Polskem),“ zdůraznila Clintonová, podle níž budou USA i nadále spolupracovat s českými firmami na výzkumu a vývoji v oblasti protiraketové obrany.

Nekrolog za radar aneb česká politická tragikomedie

JIŘÍ PEHE

Oznámení současné americké administrativy, že ustupuje od svých plánů vybudovat u nás radarovou komponentu protiraketové obrany je důvodem k zamýšlení.

Proces „umislování“ amerického radaru v České republice byl – jak je v české politice zvykem – od začátku fraška. O radaru nejprve diskutovaly s administrativou George W. Bushe vlády sociální demokraty, která se ovšem přestala k projektu znát, když ČSSD skončila v opozici, a když se ukázalo, že je radar velmi nepopulární ve veřejném mínění.

Oficiální jednání o umístění radaru bylo oznámeno jen několik hodin po ustavení druhé Topolánkovy vlády. Následný vývoj měl všechny rysy typické české politické tragikomedie.

1. Z celé záležitosti se v médiích i politice téměř okamžitě stalo téma, které svým významem na české scéně zdaleka přesahovalo význam tohoto tématu v USA. Už kvůli této asymetrii bylo od začátku jasné, že existuje velký potenciál, že Češi budou na mezinárodním poli zase jednou za šašky, pokud Američani pragmaticky usoudí, že budování protiraketové obrany se má zastavit nebo přesunout jinde. Zatímco na české politické scéně i v médiích bylo naprosto přeradarováno, v USA o radaru vědělo několik odborníků a politiků.

2. Naše ochota umístit na českém území radar měla být údajně testem síly našeho spojení s USA. Američani to tak ovšem nikdy neviděli, byl to jen typický český politický mytus.

3. Ve spojení s radarem politici, kteří ho prosazovali, silně mlžili. Opakovali oficiální americké zdůvodnění (obrana proti Íránu a Severní Koreji), ač jim šlo v první řadě o vybudování jakési pojistky proti Rusku.

4. Podivná byla i snaha využít radar k vytvoření nadstandardních

vztahů s USA. Dalo se tak totiž na úkor dobrých vztahů s ostatními členy NATO, neboť Češi přistupovali k vyjednáváním s USA převážně bilaterálně. Nebylo také jasné, jak si česká vláda výhody této nadstandardnosti představuje. Opravdu si někteří politici mysleli, že v případě konfliktu, například s Ruskem, budou USA ignorovat své závazky v rámci NATO, ale půjdou do rizika jaderného konfliktu kvůli radaru v České republice?

5. Češi zase jednou silně přecenili svůj význam v mezinárodním společenství. Nakonec nemají ani radar (a s ním prý související nadstandardní vztahy s USA), ale nemají ani dobré vztahy se svými spojenci v NATO a EU, protože ochotně hráli roli jakéhosi trojského koně Bushovy vlády v Evropě. Místo poctivé, konstruktivní politiky v rámci NATO a EU, si čeští politici usmysleli, že na zbytek EU a NATO zase jednou vyzrají.

6. Bilaterální vyjednávání s USA nejen o radaru, ale i o zrušení viz, popudila některé členské země EU. Když pak Rusko zastavilo na čas dodávky zemního plynu do zemí EU, obrátili se čeští politici s prosbami o pomoc na Brusel. Ukázalo se totiž, že v případě této momentálně jediné skutečné hrozby ze strany Ruska nám USA nepomohou. Nebudou ani budovat ropovod či plynovod z Texasu do Krahup, ani nevyšlou tankery.

7. Bylo s podivem, že ministryně zahraničí USA Riceová byla vůbec ochotna podepsat smlouvu o radaru s Topolánkovou vládou, protože Topolánková vláda neměla pro schválení těchto smluv vyjádření v parlamentu potřebnou podporu. Američani svým zrušením plánu na vybudování radaru možná předešli další naší ostudě, až by s pompou podepsané smlouvy odmítla Poslanecká sněmovna.

Další úvahy, eseje, polemiky a informace o literární tvorbě politologa Dr. Jiřího Pehe naleznete na www.pehe.cz

Demonstrace proti stavbě radaru na Václavském náměstí loňského roku.

Síla lidskosti

VLAKEM
S WINTONOVÝMI
DĚTMI

MILAN VODIČKA

Reportáž o tom, jak Wintonovy děti po sedmdesáti letech opakovaly cestu do Anglie. Ve zvláštním vlaku vzpomínaly na nepřijemnou cestu, strach, loučení s rodiči. A na to, jak se povzbuzovaly a dodávaly si na vzájem odvalu.

Těsně předtím, než se dal vlak do pohybu, řekla lady Grenfell-Bainesová, kdysi československá dívka Milena Fleischmannová: „Zamávajte.“

Bylo to skoro jako tehdy. Ale tehdy na peronu stáli rodiče. Teď už tu nebyli.

Její sestra Eva Paddocková si raději sedla zpátky do kupé. Už se nechtěla dívat na nástupiště. Bylo to na ni moc silné. Seděla tam a hleděla do stěny vagonu.

Wintonovy děti vyrazily po sedmdesáti letech na stejnou cestu, která je tenkrát zachránila, otevřela jim nový život, ale současně pohřbila ten starý.

Vlak vjel do tunelu a náhle nastala tma. Do toho zazvonil mobil. „Ten je můj,“ řekla Eva Paddocková. Současnost se propojila s přítomností. Ale minulost měla pořád vrch. „Byla jsem překvapená, že je to tak silné,“ řekla Eva Paddocková. „Tehdy mi bylo tři a půl roku. Nepamatuju si nic, ale asi to mám v kostech.“

Podobně jako ona prožívalo odjezd zvláštního vlaku z Prahy do Londýna dalších jedenadvacet „Wintonových dětí“. Patří k téměř sedmi stovkám židovských dětí, jímž v posledních týdnech před válkou pomohl Nicholas Winton odjet do Anglie a zachránit je tím před plynovými komorami.

„Když jsem koukala z okna, najednou ve mně zatrnulo,“ vzpomínala Dagmar Šimová. „Jednu chvíli jsem tam viděla rodiče a dědu.“ Znovu ji bylo na okamžik jedenáct let. A znovu se sešla s Milenou a Evou Fleischmannovými. Tehdy byly v jednom kupé. „Milena měla na klíně malou sestřenicí, bylo jí asi dva a půl roku. Vidím jako dnes, jak se jí to malé dítě drželo kolem krku a říkalo: Nebudu bečet, nebudu bečet.“

Všichni vyprávěli, že měli strach, i když si mysleli, že jedou jen na dobrodružný výlet a že za pár měsíců budou zase zpátky. „Maminka brečela, ale to ona dělala pokaždé, když jsem někde jela,“ říká paní Šimová. „Ale když jsem viděla tatínka a dědečka, ty dva mužské, jak tam plačou, pochopila

jsem, že tohle není legrace.“

Na peroně se totiž trhala pod dohledem úředníků gestapa láska.

Tentokrát lidé mávali s radostí. Spousty jich stály podél trati na celém území republiky. Když se vlak tážen dvěma lokomotivami sunul krajinou, lidé zdravíli a mávali na uvítanou i na rozloučenou.

Zaúmlco teď ve zvláštním vlaku, který na počest Nicholase Wintona připravily České dráhy, byly starodávne vagony první třídy, salonní vůz prezidenta Masaryka a nádherné jídelní vozy, kde se k obědu servirovala svíčková s brusinkami a potom tam hrál dixieland, tehdy to bylo prozaičtější. „Mačkali jsme se na dřevěných lavicích po pěti, cesta byla hrozná,“ řekla Dagmar Šimová, dítě číslo 298. „Měli jsme tam tu malou sestřenicí, jmenovala se Helenka. Vedle v kupé byla půlroční dvojčata.“

Hanna Slomeová, kdysi Beerová, nyní Newyorčanka, kdysi Ostravanka, se každého pta, jestli neví, kdo bylo asi půlroční dítě, které ji před odjezdem dala do náručí neznámá maminka. „Chápete, jak ji asi bylo? Matka posílá pryč dítě a musí ho dát neznámé holce.“

Paní Šimová si vybaví, že nejstarší dívka v kupé se jmenovala Věra. „Řekla nám, ať se všichni držíme za ruce, a pak opakovala: Bude me všichni stateční.“ Aby Šimová co nejlépe napodobila Věru, drkotá při mluvení zuby, jako by jí byla zima, nebo jakoby měla velký strach.

Všichni se shodnou, že měli na cestu spoustu čokolády a cucavých bonbonů proti žizni.

A ještě něco: Peter Miles, kdysi Petr Meisl z Čáslavi, říká, že některé děti spolykaly šperky, aby měly do Anglie peníze. Nemci to tušili, proto je během první zastávky na německém území prohlédávali. „Vysypali nám ruksaky na podlahu,“ říká Ruth Ofnerová. „Já jsem měla toaletní potřeby v takovém hezkém hliníkovém pouzdře. Rozšlápli ho.“

Sedmdesát let poté byla první zastávkou na německém území Furth im Wald, pak Norimberk. Všude lidé mávali, v jídelním voze pořád hrál dixieland, a přestože pano-

valo vedro, cesta k Londýnu byla tentokrát tak snadná.

Dvě parní lokomotivy několikrát zahoukaly a historický vlak s přeživšími „dětmi“ šira Nicholase Wintona vyrazil na cestu. V roli výpravčího jej odbavil senátor Karel Schwarzenberg.

Před sedmdesáti lety – na den přesně – se z Prahy do Velké Británie měl vydat jiný vlak s 251 židovskými dětmi. Odjezd tehdy zrušila druhá světová válka a pasažéry čekaly vyhlazovací tábory. V předcházejících transportech, které sir Winton vypravil z Prahy, se přesto zachránilo 669 dětí.

Mnozí z nich i jejich potomků se i září vykláněli z oken vagonů a mávali přihlížejícím lidem. A vlastně tak trochu i siru Wintonovi, jehož působivá socha s děvčátkem od Flor Kentové stála na nástupišti. Ten skutečný Winton přivítal pasažéry vlaku až 4. září v Londýně.

I čtyřiaosmdesátiletá Hanna Beerová, která žije v New Yorku, vděčí za život Wintonovi. Tehdy již nacisty okupované Československo opustila s bratrem jako čtrnáctiletá 12. května 1939. Odjížděla ze stejného nástupiště jako včera. Do Londýna cestuje se svou dcerou a jedenáctiletým vnukem. „Nicholas? To je můj život. A vlastně i mých nejbližších, kteří by se – nebýt něj – nenarodili,“ světuje se Hanna Beerová. Na stejném místě viděla naposledy svoji maminku.

Nacisté vyvraždili šest milionů Židů. Historický vlak s dětmi, jejichž rodiče zahynuli v plynu, by proto měl podle předsedy Senátu Pře myslet Sobotky upozornit na náru-

Sir Nicholas Winton

Před 2. světovou válkou zachránil 669 československých dětí z převážně židovských rodin – ve speciálně vypravených vlacích je převezl do Anglie. Winton věděl, že Židé v Československu jsou přímo ohroženi na životech. Děti přežil jen díky němu – žádný z jejich rodičů se nedočkal konce války.

Po válce na sebe Winton neupozorňoval. Že zachránil tolik lidí, zjistila jeho manželka v roce 1988, když objevila na půdě seznamy dětí. „Přece každý muž má před svou ženou nějaké tajemství,“ vysvětloval, proč ani nejbližší o jeho činech nevěděli. V té době – tedy bezmála po padesáti letech – se před televizními kamerami BBC Winton setkal s již stárnoucími „dětmi“, které zachránil.

Češi se s detaily Wintonova příběhu seznámili zejména v hraném filmu Všichni moji blízcí slovenského režiséra Matěje Mináče z roku 1999, či z jeho pozdějšího dokumentu Síla lidskosti z roku 2002. V jehož závěru se Winton setká s lidmi, kterým zachránil život.

Sir Nicholas Winton oslavil letos v květnu 100. narozeniny. Stavil se i v Česku.

Nicholas Winton v roce 1939

Nicholas Winton (uprostřed) ve stanici Liverpool Street v Londýně, kam po sedmdesáti letech dorazil tzv. Wintonův vlak.

stající antisemitismus a extremismus nejenom v Česku, ale i ve světě. Sobotka to připomněl při odhalení Wintonovy sochy na prvním nástupišti.

Jinak byla vzpomínková akce plně v režii Wintonových „dětí“, na které navozená dobová atmosféra historického vlaku s prvorepublikovými vagony či jídelním vozem dolehla naplno.

Zuzana Medas (86) si našla chvíli k rozhovoru až poté, kdy se ujistila, ve kterém kupé sedí. Nerada by prý běhala po peroně za poslední chvíli. Dnes bydlí střídavě v Londýně (nedaleko domu svého zachránce) a v Česku. Z Prahy odjížděla 30. června 1939 a považuje ji za druhou vlt.

Strojvůdce parní lokomotivy Dušan Vaňko nepochyboval, že dojede bez potíží k hranicím s Německem, kde ji vystřídají tamní parní lokomotivy. „Jezdíme často, ale tohle je pro nás mimořádná chvíle,“ uznal Vaňko a tak trochu furiantsky zatáhl za parní pištalu, aby několik minut před devátou popohnal pasažéry k nasednutí. Strojvůdce parní lokomotivu je podle něj složitější než pendolino. „My si totiž energii musíme vyrobit vlastníma rukama,“ vysvětloval.

Nicholas Winton rozhovory nedává rád. Při své návštěvě Prahy před dvěma lety udělal výjímku. „Pár otázek? Zkusme to,“ svolil zachránce židovských dětí při slavnostní večeři na jeho počest. „Pokud si žijete dobře, tak si musíte uvědomit, že máte taky jistou odpovědnost k okolí,“ říkal Winton v rozhovoru, který vyšel v Magazínu DNES 18. října 2007.

■ Když jste začal v Praze a v Londýně organizovat transporty, riskoval jste hodně?

Ne, vůbec, protože to bylo ještě předtím, než vaši zein obsadili Němci. Jistě, gestapo mě hledalo – mysleli si, že jsem špión, jenže já uměl perfektně německy, takže jsem v každém případě slyšel, co si o mně ti pánové schováni za novinami říkali. Z pozice Angličana jsem jim klidně mohl říct: Jděte se vycpat! Válka ještě nezačala, takže dokonce i německá policie pomáhala dětem do vlaků.

■ Byl jste úspěšný makléř – jak jste zároveň sáhal vyřizovat slovkami děti všechna povolení a hledat pro ně v Anglii nové domovy?

Pracoval jsem na burze, takže jsem neměl žádného zaměstnavatele. Burza končila ve tři odpoledne, ve čtyři jsem přišel domů a vrhl se na transporty.

■ Jaký zážitek z roku 1939 byl nejsemnější?

Byly dva: nejprve, když jsem se procházel po utečeneckých táborech, kde byli lidé z obsazených Sudet. Donedávna si žili všichni v dob-

rém postavení a najednou živořili ve sněhu. To mě donutilo jednat. A ještě horší byla chvíle, když jsem se dozvěděl, že poslední transport 1. září, už nevyjde. Dvě stě padesát dětí stálo na peroně, ale zbytečně. Začala válka a ony ji většinou nepřežily.

■ Měl jste někdy v životě velký strach?

Ano, když padaly bomby na Londýn. Jedna z nich spadla vedle našeho domu.

■ A co smrt, té se nebojíte?

Vy byste chtěl filozofickou odpověď, že jo? Nemám, ale řeknu vám to hezky sprostě: Nikdy se nedá čurat proti větru... A mějte se dobře.

„Nicholas Winton je můj život. Nebýt jeho, nežila bych já, nenarodily by se moje děti, ani mi vnuci,“ řekla 84letá Hanna Beerová z New Yorku na pražském hlavním nádraží.

Modlitba v Terezíně

Na židovském hřbitově, který je součástí Památníku Terezín, si Židé při trýzně Kever Avot připomněli oběti nacistické genocidy. K hrobům svých rodičů se chodí modlit před židovským Novým rokem.

Vrchní zemský rabín Karol Sidon účastníkům akce řekl, že jeho otce mu v dětství dlouho připomínal jen nápis na pražské Pankráci Věrní zůstaneme, který připomínal památku oběti Pražského povstání. Uvedl, že tyto lidi z války padli proto, že bojovali za svoji vlast, ovšem Židé zahynuli jen proto, že byli Židé.

Časníci podepsali petici proti neonacismu, jejímž autorem je Terezinská iniciativa. Členka petičního výboru Marta Koitová uvedla, že takové petice mají smysl. Argumentuje i zápisem, který prý před nedávnem našla v návštěvnické knize terezinského muzea gheta. Neznámý autor do ní napsal text, ve kterém doufá v to, že se vrátí minulá doba a v dokončení práce vůdce.

Nacisté zavlekli v letech 1941-45 do Terezína na 155.000 Židů, 117.000 z nich se nedožilo osvobození.

Setkání všech žijících Wintonových dětí při oslavě jeho 100. narozenin.

Kdo dnes chrání demokracii a kdo ji škrtí

MARTIN J. STRÁNSKÝ

Zatímco svět zápasí s ekonomickou krizí, další krize se vytvořila v naší zemi. Je to krize, která souvisí s naší budoucností jako žádná jiná. Nedělejme si iluze – jde o samu podstatu demokratického vývoje v České republice, vývoje naší země.

Vývoj známe, ale jeho geneze, výsledky a následky stojí za diskuzi. Na jednu stranu se postavili představitelé největších stran a prezident, na druhou Ústavní soud. Jak je známo, Ústavní soud zrušil snahu poslanců stanovit předčasné volby na 9. října t.r.

Ale pozor! Nejednalo se vůbec o to, že se Ústavní soud „postavil proti zákonodárcům“, nebo že měl tento soud „vlastní agendu“. V rozsudku sám soud totiž konstatoval, že bylo možné dosáhnout cíle předčasných voleb dle čl. 35 odst. 1 Ústavy, a to cestou, kdy „na základě dohody politických sil vláda s určitým svým vládním návrhem zákona spojila otázku důvěry a Poslanecká sněmovna by se vědomě s cílem dosáhnout svého rozpuštění o takovém návrhu do tří měsíců neusnesla“.

Proč tak poslanci neučinili? Místo toho poslanci použili taktiku nového „Ústavního zákona“ ušitého horkou jehlou pro stanovení termínu voleb, který by jim víc vyhovoval. Proč to poslanci udělali a komu to slouží? Dle veřejných průzkumů má současná úřednická vláda premiéra Fíšera mnohem vyšší důvěru než obě dvě předchozí vlády. Komu vyhovovalo (a nadále vyhovuje) kšeftování s termínem voleb?

Ústavní soud oprávněně poukázal na to nejpodstatnější: není možné, že momentálních politických důvodů napadal a měnil

Ústavu dle vlastní politické potřeby. Ze stejných důvodů by Parlament mohl suspendovat pravomoc Ústavního soudu, prezidenta, Listiny základních práv apod. Nerespektování Ústavního soudu a Ústavy v kterékoliv zemi a v kterékoliv kultuře se rovná nerespektování zákona s tím, že nerespektování zákona se rovná nerespektování a opovrhování práva občana, tedy nás všech.

Momentální stav má dvě fáze – to, co bylo a to, co teprve bude. Za počáteční vytvoření předčasného termínu voleb nesou zodpovědnost poslanci a prezident, kteří vše sami schválili a podepsali.

Každý politik může dělat chyby, zvláště nezralá a rozhádaná sněmovna zákonodárců, kterým z mnoha z nich jde převážně o udržení se u moci s účelem vyžádání poslední koruny z již dohodnutých politicko-ekonomických kšeftů. Právě proto rozhodli poslanci tak, jak rozhodli.

Mnohem více alarmující je, že se rozsudek soudu nestal příležitostí, aby se národ semknul kolem základního principu a pravidla justice, a tím otočil list „postkomunistického myšlení“. Naopak. Rozsudek naštěstí uznali představitelé ODS, ČSSD, KDU, TOP 09, Věci veřejné a dalších menších stran, ale byl napaden nikým jiným, než prezidentem samotným, který se tím připojil k patetickému tvrzení předsedy komunistů Filipa, že „zvířetilo právo poslance Melčáka nad právem občanů České republiky“. (Kdy, probíhá, Filip, pochopíte, že pravidla z roku 1952 už nejsou a nebudou a právo jednoho občana se dnes musí rovnat právu všech?)

Tvrzení prezidenta republiky, že „bude nutno přijmout novou

ústavní definici pravomocí Ústavního soudu“, je, bylo a bude zcela konzistentní s jeho pohledem na justici a na soudy, když v roce 2003 tvrdil, že „soudci si usurpují moc, která v demokracii oprávněně přísluší světu politiků“ (Lidové noviny, 27. 11. 03). Klaus, odkojen totalitou a postužen fatální dávkou narcismu, nadále prosazuje taktiku, které musí jeden den skončit v odpadkovém koši „postkomunistického období“.

Třídní a instituční boje, které nám ponechala totalita, a které prezident posiluje (rozdělení občanů do různých skupin, vytvoření umělých hrozeb např. že EU se rovná hrozbě komunismu apod.), musí zmizet a být nahrazeny respektováním vůle většiny občanů (např. schválení Lisabonské smlouvy, kterou prezident nadále odmítá podepsat).

Je jasné, že Klaus nejen zastupuje a šíří zakotvený a základně antidemokratický pohled na klíčové otázky, ale útočí na samotný náš justiční systém. Jedná se o opovrhování lémi principy, které vedly T. G. Masaryka, něhož pradědečka Adolla Stránského a další, k boji o založení Československého státu.

Současná pozornost soustředěná na roli Ústavního soudu je dobrá a na místě. Věřím, že se debata rozšíří a skončí tak, že tento základní pilíř demokracie zůstane nedotčen. Na základě výroků z úst našeho prezidenta se pozornost nyní musí přesunout na něj s tím, že občané, právníci a organizace musí aplikovat veškerý tlak a možné síly k tomu, aby byl prezident odvolán z funkce za útok na demokratickou instituci a nerespektování vůle většiny občanů této země.

Autor je lékař a vydavatel, a pravnuček prvního ministra obchodu Československé republiky a zakladatele Lidových novin

V podrobné odpovědi na interpelaci, inspirovanou články v ruském a britském tisku, vyličil peripetie okolo osudů zlata a zdůraznil, že veškeré zlato – až na 13 bedniček ukradených ještě ruskou stráží – bylo předáno irkutskému Sovětu při odjezdu posledního československého vlaku z Irkutsku, jak svědčí i předávací protokoly.

Ztráta mincí a vůbec zlata z bedniček při překládání zjištěna nebyla... uvedl ministr Beneš s tím, že všechny vagony s celkem 5143 bedničkami a 1678 pytlíky se zlatem „byly sledovány v pořádku“. Ochranu pak převzala 7. rota irutského sovětského strážního pluku a současně odešla od vagonů se zlatem poslední čs. stráž z 2. kulometné roty 10. pluku. Poslední československý vlak odjel ze stanice Irkutsk týž den o 19. hodině. I Zvestija ovšem ve svém článku

Vlak s nákladem zlata z carských bank, který československé legie předaly irutskému strážnímu pluku na Sibiři.

Místo komentáře

KAREL STEIGERWALD

Nevěřte, že nepůjde s KSČM!

Předseda ČSSD Jiří Paroubek našel asi nějaký průzkum, který mu prozradil, že lid zamýšlenou koalici sociálních demokratů s komunisty nemiluje. Tak otočil kormidlem a zařadil zpětný chod. Dává veřejnosti závazek, že do roku 2013 nevytvoří s komunisty vládní koalici.

Bible má návraty ztracených synů, kteří se dali na pozdní pokání, v oblíbené Bible je Bible. Česká realita je jiná. Takový slib Paroubka nic nestojí. Komunisti mu to chápavě promnou, sami mají velké zkušenosti s taktickou lží, která zabezpečuje cestu k moci. A u důvěřivců může svatý slib zabrat.

V politice lze slibit cokoliv a strany této neodpovědnosti dosyta využívají. Slibi vám cokoliv. Umím si dokonce představit Paroubkův slib, že se sociální demokracie bude zasazovat o soudní zákaz komunistů.

Může slibit, že by do koalice nevzal ani slibované Mariany. Těžko ale přesvědčí, že nemá s komunisty nic společného. Vytvořil s nimi útlou společnost už v době svého vládnutí po pádu Stanislava Grosse. Naoko inel koalici s lidovci a Unii svobody, ale hlasovací mašinu ve Sněmovně vytvořil s komunisty.

Osvědčilo se mu to. Měli dohromady 111 hlasů. To k pohodlnému vládnutí stačí. Do konfliktu se ČSSD s komunisty dostávala zřídka, cíle i volební programy mají podobné a podobnou mají i politickou mentalitu. Co chtějí a stihli, to si společně prosadili. Dnes spolu vládnou tise nebo veřejně všude na hejtmanstvích, kde to jde.

Blízkost a podobnost obou levicových stran jsou nápadné. Blízcí jsou si i vkusem a vedoucími osobami. Mnoho sociálních demokratů bylo před Listopadem v KSČ. To postihlo i jiné strany, ale v sociální demokracii se to nebere jako hanba a problém, nýbrž jako zásluha a zkušenost.

Jako komunistům jim nevadí postavy spojené s StB ani bývalí dozorcí z vězení. Přesvědčených demokratů je v ČSSD málo. V dnešním vedení převládají muži mazaných konjunkturálních tahů. Zkušenosti populisté a bizarní figury typu Jandáka,

Ratha či Drymla.

Mluví jako Gottwald

Pocit blízkosti obou stran zesiluje také pseudodemokratický náter, za nímž v zákopu na příhodnější časy číhá KSČM. Nynější komunistická rétorika, určená širší veřejnosti, nápadně připomíná Gottwaldovu rétoriku mezi roky 1945 a 1948. Ta také sloužila k mazání mdu na hloupé a naivní huby.

Obě strany k sobě politicky patří a nevidí to jen slepec. Nynějším Paroubkovým slibům předcházely jeho požadavky, aby se KSČM omlouvala a polepšila. Šlo samozřejmě o formality a fráze, které inely budoucí spojení změkčit. Komunisti jeho návrhy brali zbytečně vážně a nervózně. Nepřijali nic z Paroubkových požadavků, asi že by podržili své skalní normalizační členstvo.

Pro sociální demokraty je nejlepší komunisty verbálně odmítat, držet dál bohumilské usnesení, které spolupráci zakazuje, a nechat na to v činech.

Neberme ho vážně

Paroubkovu kampaň proti návrhu komunistů nelze brát vážně. Veřejná koalice s nimi je předčasná, to ví i Paroubek. Klidně může slibovat, že ji neudělá. Zato tiché společenství, skryté podíl a podpora komunistů jeho menšinové vládě, to je tema na programu. Jinak se Paroubek ani k moci dostat nemůže.

Jistě neočekává, že by sociální demokracie dostala dost hlasů, aby to stačilo na její jednobarevnost. A partnerů na koalici má málo. S ODS a TOP 09 počítat nemůže, účast KDU-ČSL v jeho případné koalici vládě je tak nejista jako sama účast lidovců v příští Sněmovně. Chce-li ČSSD realisticky pomýšlet na vládu, musí myslet na komunisty a na způsoby, jímž podporu komunistů získá.

Nabízi se a osvědčila se menšinová vláda socialistů s útlou podporou KSČM. Pro Paroubkovo vedení je to schůdné řešení, i kdyby se stokrát zaklínal frázemi o boji s komunisty. Pro sociální demokracii je to cesta od demokracie k socialismu.

MF DNES

Rusové hledají v Bajkalu zlatý poklad

MOSKVA – Rusko má novou senzaci a Češi důvod, proč si říkat na čelo.

Ruské výzkumné ponorky Mir, proslulé umístěním ruské vlnky na mořské dno pod severním pólem před dvěma lety nebo třeba tím, že se jimi tu a tam vozí ruský premiér Vladimir Putin, objevily Atlantidu. Tedy tu ruskou. Našla na dně jezera Bajkal trosky vagonů, které patrně pocházejí z dob občanské války po bolševické revoluci z roku 1917.

Okamžitě se vynořily spekulace, že v troskách by se mohlo nacházet i „Kolčákov zlat“, tedy část ruského státního pokladu, kterého se při sv. sibiřské anabázi zúčastnili československé legionáři. To je samo o sobě pravda, jenže Rusové zapomněli, že Čechoslováci zlato brzy vrátili. Ruské legendy proto bájí o zničeném pokladu legionářů. „Našla se nová stopa po Kolčákově zlatu?“ láme si list Zvestija hlavu nad troskami vlaku v Bajkalu. Rusové si nikdy nebyli ochotni připustit, že zlato rozkradli oni sami poté, co je dostali zpět.

List Zvestija připomíná, že carského zlata, evakuovaného za dob první světové války do Kazaně v ruském tělu, se v srpnu 1918 zmocnili bělogvardějci pod velením admirála Alexandra Kolčaka. Při útupu před bolševiky na východ si zlato vzali s sebou. „Ale u Irkutsku jej zabavili vojáci československého sboru, kteří pak drahocenný náklad předali bolševikům za právo evakuovat se z Ruska.“ tvrdí deník.

Větší část zlatého pokladu se po-

dle listu vrátila do státní pokladny, „Ale 180 tun zmizelo a dodnes se nenašlo.“ dodává deník.

Naděje na nález „Kolčákov zlat“ přizívá Zvestija i svědectvími místních obyvatel, podle nichž na dně Bajkalu leží celý Kolčákov vlak.

Každopádně při posouvání na nádražích na jižním břehu jezera se do vody zřítilo několik vagonů a na dně tak leží velký parník Bajkal, který na jedné ze svých tří palub přpravoval 27 vagonů.

Už Beneš vysvětloval

Mýtus, že ruské zlato si odvezli čs. legionáři ze Sibiře a že tento poklad prý přispěl i k prosperitě meziválečné republiky, žije v Rusku dodnes, ačkoliv již v roce 1925 tyto lámy vyvracel tehdejší šéf československé diplomacie Edvard Beneš.

připouští, že „podle kompetentních historiků se „Kolčákov zlat“ v Bajkalu vůbec nenachází“.

Film podpořil mýtus

K oživení mýtu nedávno přispěl i ruský velkoformátový film, ve kterém několikrát zazní i čeština. Část děje, která se odehrává na Sibiři v období kolem roku 1919, se váže i k působení legionářů, kteří měli chránit vlak s admirálem a nákladem zlata z carských bank. Podle spekulací Češi admirála podvedli a zlatý poklad prý skončil v tehdejší Legiobance.

Záhady Bajkalu, schraňujícího podle odhadů pětinu světových zásob sladké vody, se od loňského léta snaží prozkoumat vědecká expedice s malými ponorkami schopnými ponorů do mimořádných hloubek.

Minulý měsíc se na palubě jedné z miniponek ponořil do vod jezera i ruský premiér Vladimir Putin. Sešup do hloubky 1400 metrů pod hladinu nejhlubšího jezera na světě byl dalším kouskem, který má přispět k Putinově pečlivě budované image odvážného a zdatného dobrodruha. Bajkal je také nejstarším jezerem na naší planetě.

DNES

oprávněný distributor českých filmů a TV seriálů nabízí pokračování oblíbeného programu s populárními Miroslavem Donutem a hlavní roli na jednotlivých DVD

3+1 S.M. DONUTEM - INZERÁTY

Tři povídky na téma „inzeráty“ jsou nekonečné téma a už nyní víme, že se k němu ještě vrátíme. Vzorok inzerátů, který pro vás vybral autor tohoto 3 plus 1 vám nabídne příběh inzerátu na uklízečku, na pokrývače a na ztracený valašský kraj.

V režii Ondřeje Kapky hrají dále S. Valentová, Z. Adamovská, E. Balzerová, J. Švandová, P. Zedníček aj.

Vyžadejte si bližší informace. Podporujte legální obchod!

VIDEO EL CANADA LTD

583 William St., London, ONT., Canada N6B 3E8

Tel: (519) 434-9939

E-mail: video.el@videoelecanada.com

www.videoelecanada.com

Krajané se v Praze sešli na folklorním festivalu

Slovky českých krajanů z komunit ve Spojených státech, Srbsku, Slovinsku, Chorvatsku a v Bosně a Hercegovině se zúčastnili Mezinárodního krajanového festivalu, jehož třetí ročník proběhl minulý týden v Praze. Slavnostní zahájení se konalo v Senátu. Přijeli Češi z Polska, Německa nebo Maďarska. Po několik dní představili zahraniční Češi své folklorní, taneční, pěvecké i hudební soubory. Na přehlídce se jich přijelo představit 19. celkem asi na 560 krajanů, což je dvakrát víc než loni. Představení se uskutečnilo v Martinickém paláci na Hradčanech, kde byl také festival dokumentárních filmů s krajanovou tematikou a autorské čtení z děl českých krajanů.

Vyvrcholením byl nedělní krojovaný průvod. Několik stovek českých krajanů si u sochy prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka na Hrad-

čanském náměstí zazpívalo společně lidovou píseň Ach synku, synku. Průvod vyrazil z nádvoří Martinického paláce, kam se po zaplání Masarykovy oblíbené písně zase vrátil. Bylo v něm několik skupin v českých krojích a s kapelou. Každá z nich hrála nějakou českou lidovou píseň, některé také tancily.

Novinkou letošního ročníku byla spolupráce se Středočeským krajem, která odstartovala prezentaci jednotlivých českých a moravských regionů na této každoroční akci. Krajané se díky tomu mohli lépe seznámit nejen s Prahou, ale i s dalšími místy republiky. Projeli se také historickým vlakem po středních Čechách.

Festival tradičně pořádá pražské občanské sdružení Sedm paprsků ve spolupráci se senátní komisí pro krajany žijící v zahraničí a Folklorním sdružením ČR.

Festivalu předcházela v sídle Se-

nátu seminář s názvem Krajané a Česká republika o uspořádání vztahů mezi majoritním národem a jeho minoritami v cizině. Seminář si kladl za cíl odhalit, zda je současný stav vyhovující, potřebuje jen dílčí zlepšení, anebo je třeba hledat jiná řešení. Seminář měl vyústit v zadání, jak dále organizovat postoje k Čechům žijícím za hranicemi státu.

V rámci semináře veřejnosti představil etnolog Stanislav Brouček a historik Tomáš Grulich svou publikaci Domáci postoje k zahraničním Čechům v novodobých dějinách, v níž vytvořili historický podklad pro následné řešení institucionálních vztahů mezi ČR a českými menšinami v cizině.

Dalajlama vyzval Západ k podpoře demokracie v Asii

Tibetský duchovní a politický vůdce dalajlama při své návštěvě v Praze vyzval k aktivnější roli Západu při rozvoji demokracie v Číně i jinde v Asii.

Dalajlama se v Česku zúčastnil konference o lidských právech, kterou organizuje nadace Forum 2000. Zdůraznil, že Tibet neusiluje nezávislost na Číně. Chce podle něj jen získat skutečnou autonomii a zajistit dodržování lidských práv. Podle dalajlamy by měly západní země podporovat demokratizační proces v Asii, protože demokracie patří společně se svobodou vyjadřování a svobodou náboženského projevu mezi univerzální hodnoty.

Čína považuje dalajlamu za separatistu, který podněcuje nepokoje v Tibetu a usiluje o jeho oddělení od Číny.

Nová kanadská velvyslankyně

Nová kanadská velvyslankyně v Česku Valerie Raymondová nastoupila v Praze do úřadu. Diplomatu v Česku čekají jednání s českými politiky o vizové povinnosti, o níž Kanada v červenci rozhodla. Prahu toto rozhodnutí velmi rozladilo, žádá o pomoc EU.

Důvodem, proč Kanadáné víza Čechům opět zavedli, byl znovu vysoký počet hlavně romských žadatelů o azyl za oceánem. Romové si stěžují na diskriminaci, na druhou stranu se ale objevily informace, že hromadné odjezdy byly organizovány a vydělávali na nich zprostředkovatelé. Ottawa se vizovou povinností před přívilehem potenciálních uprchlíků z Česka brání.

Čeští politici upozorňují, že Češi s žádostmi o azyl jinde na světě neuspějí. Česká diplomacie dlouhodobě neúspěšně navrhuje svým kanadským partnerům uzavření smluv, které by udělení azylu Čechovi v podstatě znemožnilo. Předchůdce Raymondové Michael Calcott před svým odjezdem uvedl, že jeho země si nepřeje, aby víza pro Čechy zůstala. Jejich opětovné zrušení ale podle něj nějakou dobu potrvá.

ČESKÝ PRÁVNÍK

Jakékoliv právní problémy v amerických státních a federálních úřadech a soudech kdekoliv, včetně občanství, imigrace a legalizování. Advokátní pomoc v ČR a SR.

V. PECHOTA, Jr. Esq.

225 West 34th Street
18th Floor, Suite 1800
New York, NY 10122

(212) 268-4969

Rozumíme česky i slovensky

50 let od udělení Nobelovy ceny Heyrovskému

Putovní výstavou, mezinárodní konferencí a zvláštním vydáním odborných časopisů vědci připomenou vyznamenání prvního českého vědce, fyzikálního chemika Jaroslava Heyrovského nejprestižnějším světovým oceněním Nobelovou cenou.

Význam objevu polarografie, kterou se Heyrovský proslavil, na tiskové konferenci ocenil předseda Akademie věd Jiří Drahoš, rovněž fyzikální chemik. Heyrovský podle Drahoše poprvé zaznamenal polárníční křivku na rtuťové kapkové elektrodě 10. února 1922. První polarograf, což je přístroj, který automaticky zapisuje proudové křivky při elektrolyze, se svými spolupracovníky zkonstruoval v roce 1924. Na Univerzitě Karlově vybudoval polarografickou školu a později v Akademii věd vedl polarografický ústav. Zaslouhou Heyrovského se Československo stalo centrem výzkumu v polarografii. Do Prahy se sjížděli vědci a studenti z celého světa učit metodě, která našla využití ve zdravotnictví, hutnictví, chemii, potravinářství či v životním prostředí. Nobelovou cenou byla jeho vědecká práce oceněna 10. prosince 1959, teprve 37 let po objevu.

Jeho syn Michael Heyrovský, který otce následoval ve vědecké dráze a stal se jeho spolupracovníkem, vzpomínal na první návštěvu otcovy laboratoře, která rozhodla o jeho životním osudu. Nobelova cena podle něj přinesla sa-

Jaroslav Heyrovský

možřejmě radost celé rodině i přátelům, ale i zklamání. Heyrovského rodině totiž komunistický režim nedovolil účastnit se slavnostního ceremoniálu z obavy, že by český vědec mohl podlehnout pokušení zůstat v zahraničí. „Tatínek nikdy neměl takové úmysly,“ zdůraznil jeho syn.

Putovní výstava představí laureáta a jeho práci ve fotografické, písemné i dokumentech, přístrojích z jeho laboratoře, ale i na dokumentárních filmech. K dispozici je i imitáční filmový záznam z ceremoniálu, kdy Heyrovský převzal cenu z rukou švédského krále Gustava Adolfa VI.

Nejprve výstavu uvidí návštěvníci na Fakultě chemicko-technologické Univerzity v Pardubicích, poté ji bude hostit Hvězdárna Mikuláše Koperníka v Brně a nakonec, počátkem prosince, skončí svou pouť v Karolinu v Praze, na univerzitě, kde Heyrovský prováděl své průkopnické experimenty.

Z ekonomického světa

Obchodování na prepojenom slovenskom a českom demom trhu s elektrinou sa rozbehlo úspešne. K prepojeniu došlo začiatkom septembra, väčšina cezhraničných tokov zatiaľ prúdila z Česka na Slovensko. Výsledky prvých dní obchodovania ukazujú veľký záujem účastníkov trhu o tento druh obchodovania. Vznik spoločného trhu s elektrinou má obom štátom umožniť lepšie riadiť jej dodávky a vyrovnávať spotrebu v špičke. Aj po vytvorení jednotného trhu riadia oba štáty svoje prenosové systémy samostatne.

Dynamika rastu spotrebiteľských cien v auguste spomalila. Kým v júli predstavovala inflácia po revízií údajov Štatistickým úradom SR 1,7%, v ôsmom mesiaci boli spotrebiteľské ceny v medziročnom porovnaní vyššie o 1,3%. Priemerne tohtoročné tempo rastu spotrebiteľských cien tak spomalilo z júlových 2,7% na augustových 2,2%. Najvyšší medziročný rast v auguste pritom vykázali ceny alkoholických nápojov a tabaku, ktoré boli vyššie o 8,2% a ceny bývania a energií s rastom o 7,9%. Naopak, najvýraznejší pokles zaznamenali ceny dopravy, ktoré boli medziročne nižšie o 7,6%, ceny potravín o 6,2%.

Pokles počtu zamestnancov v priemysle pokračoval aj v júli, keď sa počet pracovníkov v tomto odvetví v porovnaní s minulým rokom znížil o 17,8%. Ako ďalej vyplýva z údajov zverejnených Štatistickým úradom, počet pracovníkov v júli medziročne klesol aj vo veľkoobchode o 25,1%, v činnostiach restaurácií a pohostinstiev o 25%, v predaji a oprave motorových vozidiel o 11,9%. Medziročný rast zamestnanosti sa udržal v informačných a komunikačných činnostiach o 3,7%, sta-

vebníctve o 1,8% a doprave a skladovaní o 0,4%.

Tržby slovenských priemyselných podnikov sa v júli opäť prepadli. Kým v júni tohto roka tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle zaostali za vlaňajškom o 21%, v júli ich medziročný prepád podľa údajov Štatistického úradu SR dosiahol 23,4%. Tržby priemyselných podnikov tak dosiahli hodnotu 4,367 mld. eur. Medziročný vývoj tržieb ovplyvnil najmä pokles tržieb v priemyselnej výrobe o 26,3%, takže a dobytí o 9,7%. Okrem výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov, ktoré zaznamenali rast o 20,2%, boli tržby v ostatných základných činnostiach nižšie.

Hospodarenie štátu skončí v tomto roku trikrát horšie ako pôvodne plánovala vláda. Predpokladá to ministerstvo financií, ktoré aktuálne počíta s deficitom verejných financií v tomto roku vo výške 6,3% hrubého domáceho produktu. Pôvodne vláda v rozpočte počítala s deficitom vo výške 2,1% výkonu ekonomiky.

Nizkonákladová letecká spoločnosť SkyEurope zbankrotovala. Jej pokus o ozdravenie pod dohľadom súdu cez reštrukturalizáciu sa skončil krachom. Podľa predbežných odhadov sa jej bankrot dotkol tisícok ľudí, ktorí si kupovali letenky už od marca tohto roku, dotkol sa aj stoviek súčasných a bývalých zamestnancov a desiatok dodávateľov. „Bezprostredným dôvodom ukončenia činnosti je nedostatok hotovosti. Z dlhodobého hľadiska finančné nezvládnutie expanzie,“ povedal Ondřej Moravanský, analytik spoločnosti Cyrrus. Aerolíny rozšírovali linky, kupovali lietadlá, ale podľa neho na to nemali peniaze.

Mezi krajany, kteří se zúčastnili Mezinárodního krajanového festivalu v Praze, byl i taneční soubor z Polska.

FOTO: M. LENA STRÁČEK, GO.A

Je zájem o Čechy, kteří odešli po roce 1989?

MILENA ŠTRÁFELDOVÁ

Minulý týden v Senátu České republiky proběhl celodenní seminář nazvaný Krajané a Česká republika. Přijeli na něj zástupci krajanových komunit z řady evropských zemí i ze zámoří. Na setkání se probíralo, jaké měl český stát kontakty se zahraničními Čechy v minulosti, ale i zcela aktuální otázky, jako je například výuka češtiny pro děti takzvaných novodobých zahraničních Čechů. Jedním z moderátorů semináře byl etnolog Stanislav Brouček. Milena Štráfěldová se ho zeptala, jaký vztah má současná česká společnost i stát k lidem, kteří odešli do zahraničí po roce 1989:

„Většina lidí považuje za krajana nebo zahraničního Čecha toho, kdo odešel před rokem 1989. U těch, co odcházeli potom, vlastně nebyl žádný důvod je kvalifikovat jako emigranty. Jsou to lidé, kteří odešli už ne z těch známých důvodů, to znamená buď kvůli politice, z ekonomických důvodů, nebo vůbec z existenciální nouze. To jsou lidé, kteří si dobrovolně a z vlastní vůle hledají existenci v cizině.“

■ A má tedy vůbec český stát zájem udržet kontakt s těmito lidmi? Jsou jejich minimálně desítky tisíc...

„Podle mých zkušeností o ně pravděpodobně nijak velký zájem není, protože ta otázka nebyla nikdy položena. Co lze ale uvést jako důležité argumenty, proč se tímto problemem zabývat vedle jiných důležitých změn, kterými prochází svět, je jedna významná, a to jsou migrace. Lidé migrují asi jako nikdy v historii tohoto světa. A na druhé straně se zase spontánně vrací domů. A pro mateřskou zemi to má kromě ekonomických výhod i tu, že různé technologie a jiné informační toky jdou přes tyto lidi zpátky do této země. A země, které se ekonomicky rozvíjejí, to pochopitelně vítají. Česká republika, zdá se mi, zůstává trochu mimo tento trend.“

■ Pokud to tedy trochu přezřeno, český stát v současné době celou

tuto poměrně početnou skupinu zahraničních Čechů víceméně ignoruje. Co by ale podle vás měl konkrétně udělat pro jejich podporu?

„V první řadě by bylo dobré vyslyšet vůbec jejich potřeby a za druhé se poohlédnout po světě. Jsou země, které s tím umí pracovat. Já jsem to sledoval v různých zemích, ale Austrálie je světový rekord. Během několika měsíců od prvních iniciativ se to dostalo do Senátu a rozhýbalo se to do praktické politiky.“

■ Vlastně jediným explicitním doporučením nebo výsledkem semináře, který lady proběhl, má být formulace zadání pro vznik nového centrálního úřadu, který by měl případně plnit vůči zahraničním Čechům tyto funkce. Jak by podle vás měl vypadat?

„Je jasné, že Evropská unie musí mít nějaký orgán, jako je třeba komisař pro migrace. Totéž pochopily velké státy a mají ministerstva pro migraci.“

■ Budeme je mít i my?

„Já si myslím, že k tomu Česká republika musí dojít. Možná by se mohlo začít nějakým zmočením vlády pro migrace nebo podobným úřadem, který by se proměnil v to ministerstvo. Ale rozhodně dřív nebo později k tomu musí dojít.“

RADIO PRAHA

Velcí Češi, kteří změnili Česko

KAREL IV – OTEC VLASTI

VÁCLAV TIKOVSKÝ

Den, kdy se Karel, syn Jana Lucemburského, vrátil po letech do Prahy (1333), se ztrácí v hlubinách staletí. Ve skutečnosti to byl významnější okamžik, než se na první pohled zdá. Nejen pro mladého Karla, ale i město ležící na březích Vltavy a samozřejmě pro české země jako celek. S důsledky jeho příjezdu jsme konfrontováni dodnes.

Karel se narodil 14. května 1316. Na území dnešní České republiky však nepobýval dlouhých jedenáct let. Jak sám později poznamenal, rodný jazyk mezitím dávno zapomněl. Nebylo divu, protože v dosavadním životě ho vůbec nepotřeboval.

Vyrůstal na francouzském královském dvoře, kde se pochopitelně hovořilo francouzsky. Se svým vychovatelem mluvil latinsky, a pokud se mu podařilo sekat s otcem, komunikovali německy. Otec Jan, rodem Lucemburčan, byl sice negramotný, ale chtěl, aby syn dosáhl vysokého vzdělání.

Podařilo se. Karel už ve svém mládí hovořil všemi zmíněnými jazyky. V Itálii, kde rovněž nějakou dobu pobýval, se naučil italsky a k rodné češtině se nakonec také vrátil. V roce 1333 ho však trápila jiná věc: v Praze neměl, kde by hlavu složil.

Vypálený palác

Nad řekou se sice vypínal královský hrad, ale už léta nebyl obýván. Vypálený palác ležel v troskách, v provozuschopném stavu zbyly jen dva hradní kostely. Tohle že byla metropole jednoho z nejbohatších království v Evropě?

Přesto však se Praha mohla pyšnit něčím, co nemělo žádné jiné město: do jejího půdorysu byl vtisknut obrovský kříž, tvořený sakrálními stavbami. Začínal rotundou svatého Longina na výšině, kde dnes stojí kostel svatého Štěpána, založený a vystavěný o mnoho let později při budování Nového Města právě Karlem IV. Osa kříže pokračovala rotundou svatého Kříže, do dnes stojící v Konviktské ulici, dotý-

gotické přestavbě. Vzdálenost obou těchto kostelů k rotundě svatého Kříže je stejná. To vše Karel zatím nevěděl...

Když vyhlédl z okna domu U zvonu na Staroměstském náměstí, kde v roce 1333 s největší pravděpodobností nocoval, sotva ho napadlo, co všechno v Praze prožije.

Papežova přítěž

Přenesme se o deset let později. Karel celé toto období vyplnil intenzivní prací, zaměřenou jednak k upevnění své pozice místního vladaře, ale také k povznesení země, již měl jednou stanout v čele jako její král. Neměl pochybností o své předurčenosti k panovnícké roli a chápal ji jako projev Boží vůle.

Víra v Boha jako stvořitele nebe i země, jako všemocného vládce a hybatele všech událostí pevně tkvěla ve vědomí středověkého člověka. Církev, ač již tehdy stížená nejrůznějšími neduhy, tvořila stále všeobjímající organizaci, již byl podřízen i panovník. Karel si to velmi dobře uvědomoval a nejprve se zaměřil na upevnění pozic domácích, tj. české církve. Ta spadala do sféry mohutného arcibiskupství. Jedním z prvních Karlových strategických zaměrů proto bylo vymáčení Čech z této podřízenosti.

Karlova vlivová síť se opírala o dobré kontakty s papežem Klementem VI., který byl jeho vychovatelem v dobách francouzského pobytu. Nicméně ani to nestačilo. Karel například musel přísne prohlásit, že český jazyk je jazykem slovanským, zcela rozdílným od řeči německé; dále musel použít argument, že vzdálenost z Prahy do Moheče zabere dvanáct cestovních

opět s pomocí papeže Klementa VI. A v roce 1346 se mu to skutečně podařilo.

Otcova smrt

Rok 1346 ovšem přináší ještě jeden významný moment – bitvu u Crécy (Kreščaku). Jeho otec, Jan Lucemburský, proslulý um, že nechyběl snad v žádném větším konfliktu oné doby, se ji samozřejmě účastnil. V té době padesátiletý, což se tehdy považovalo za dosti pokročilý věk, je poslední léta na obě oči slepý. Stále se však cítil být ry-
tířem a je pro něj samozřejmě, že bude bojovat.

Dost mnohá, že už byl dosu unaven životem, svou slepotou, kterou před neinformovanými lidmi zastiřal, zcela jistě trpěl, možná že již hledal smrt. A smrt hrdinská, smrt v boji, pro něj mohla být vítanou příležitostí, jak svůj život uzavřít. Jde pochopitelně o dedukci, protože král své pocity nikomu nesvěřoval. Faktem je, že do bitvy nastupoval připoután mezi koně svých dvou nejlepších přátel a s heslem „Praha“ se vrhl do nejprudší vřavy.

Po krátké řezi padl, a když ho večer na bojišti našli a identifikovali, byl sice už v bezvědomí, ale ještě dýchal. Zeměl téže noci ve stanu anglického krále nepřítel. Proti němuž bojoval. Král vytrval u jeho lože, a když Jan vydechl naposledy, netajil se svým hlubokým pohnutím. Karel se bitvy též účastnil, ale přežil ji. Když přední čeští šlechtici viděli, že bitva je ztracená, včas ho vyvedli z bitevního pole.

Karel se uchýlil do cisterciáckého kláštera v blízkém okolí, kde si léčil zranění z boje. Právě zde naplánoval jeden ze svých činů, který bude mít dalekosáhlý význam: založení pražské univerzity.

Univerzita

Tehdejší univerzity byly instituce značně nezávislé, přesto k jejich založení bylo zapotřebí papežova souhlasu. Karel znovu, podobně jako při povýšení Prahy na arcibiskupství, využíval své osobní známosti s papežem. Obratem dostává svolení. Ale přesto ještě ke svému zakladatelskému činu nepřikročí. Je sice novopečeným německým králem, ale není dosud kralelem českým. Přestože od roku 1341 byl Janovým spoluvládce, korunovace ho do dosud čeká. Českým kralelem se stává roku 1346.

Nelze pochybovat, že následující léta zaujmají v jeho životě významné místo. Jde především o rok 1348. Je totiž rokem jeho velké úspěchy realizaci. V březnu onoho roku zakládá Nové Město. Uvědomuje si, že má-li být Praha sídlem univerzity, nemohla by pojmout příliv nových obyvatel, kdyby zůstala ve svých dosavadních hradbách. Sedmého dubna 1348 vydává zakládající listinu nové univerzity.

Zaalské centrum

Karel nezakládal univerzitu jenom pro Čechy, ale její brány otvíral studentům cele zaalské oblasti. Podobně jako Sorbonna i ona měla čtyři fakulty. Je samozřejmě, že prvořadé místo zaujímala tehdy fakulta teologická. Karel vymohl na papeži všestrannou podporu, aby mohla zaujmout místo mezi všemi tehdy vyhlášenými universitami, jako byla pařížská Sorbonna, Boloňa či Oxford.

Pozoruhodnost: univerzita zatím nemá stále sídlo, na vybudování nebo zakoupení vhodné budovy momentálně Karlovi, finančně poněkud vyčerpávanému říšskými záležitostmi, nezbyly prostředky. Ale v tom nevidí zásadní nedostatek. Univerzitní mistři budou číst přednášky ve

svých bytech, pokud jde o teologii, jsou většinou příslušníci klášterních řádů, počítá se tedy s tím, že přednáškové sály této fakulty poskytnou jejich kláštery. U fakult ostatních se bude muset zatím improvizovat.

Karel uvažuje správně: o čtyři roky později (1352) univerzitní kancléř Arnošt z Pardubic vypisuje sbírku na vytvoření nové univerzity. Univerzita je samozřejmě vysokým učením nadnárodním, je rozdělena na čtyři kurie podle národností v tehdejšímu pojetí. Studují na ní studenti národa českého, bavorského, saského a polského. Přičemž pojmy jsou značně široké – k národu polskému se například kromě Poláků mohou hlásit i též Uhři, Litevci, případně další uchazeči z křesťanského Východu. A podobně je to i u dalších národností.

Založením univerzity Karel učinil nesmírně významný krok: vzhledem k faktu, že jde o první univerzitu zaalské oblasti, z Prahy se rázem stává kulturní centrum celé střední Evropy.

Nové Město

V téže době se Karel rozhoduje ještě k dalšímu kroku: rozšiřuje Prahu o celé nové město. Je to bezpochyby jeho největší zakladatelské dílo, dosavadní celek, tvořený Starým Městem, Menším Městem a Hradčany, se rozrůstá do rozměrů evropské metropole srovnatelné s tehdejší Paříží, na níž Karel nepřestává myslet.

V neuvěřitelně krátké době vyrůstá mutně opěvnění výstavbou tří a půl kilometru dlouhé hradby s věžemi a novými branami. Začíná na Vyšehradě, který se tak stává součástí městského obranného systému, kopíruje potok Botič, obepíná výšiny dnešního Větrova a pokračuje přes území pozdějších Vinohrad až na Poříčí, kde se stáčí k Vltavě. Na celém tomto území vyrůstají domy se zahrádkami, nová fortifikace zahrnuje do plánovaného Nového Města již existující osady, jako je stará osada Na Zderaze a rozptýlené osídlení podél řeky.

Nové Město má tři specializované trhy, a sice Dobytí, Koňský a trh s picinami (později Senovážné náměstí), vznikají v něm nové farní kostely svatého Štěpána a svatého Jindřicha. Jež se stávají významnými dominantami.

Přibývá šest nových klášterů. Mezi nimi zvláště vynikne benediktýnský Na Slovanech, v němž Karel obnovil slovanskou liturgii, založený ovšem o něco později. U kláštera karmelitického vyrůstá monumentální chrám Panny Marie, na jehož stavbu Karel věnoval obrovské množství dřeva ze své hodnověrné korunovační síně. Tento chrám se má stát protiváhou Svatošské katedrály, měl to být největší novoměstský kostel, nebude však nikdy dostavěn. Zůstane pouhé torzo, které i tak vzbuzuje úctu.

Celé město bylo budováno podle přesného plánu, podle něhož se rozloha tehdejší Prahy ztrojnásobila a v zaalské oblasti Praha zcela bezkonkurenčně dominovala. Karel mohl být spokojen. Jaký rozdíl oproti zastávajícímu románskému městu, do něhož jako sedmáctiletý mladík kdysi vstoupil...

Velkorysost

Dva roky po obrovském rozmachu Karlova ducha se přihodí cosi, co všechny v jeho okolí bolestně zasáhne: král a císař onemocní. Bleskem se roznese zvěst, že byl otráven.

Nestalo by se to poprvé. Karel to zaznamenal ve svém životopisce Vita Caroli: „O velikonoční neděli, třetí den po mém příjezdu, byla otráve-

na má družina. Já, ochráněn Boží milostí, unikl jsem otrávení, protože velká mše byla sloužena dlouho a já při ní přijímal; proto jsem nechtěl jíst předto mši. Když pak jsem přišel k obědu, bylo mi řečeno, že má čeleď náhle upadla do nemoci a zvláště ti, kdož před obědem něco pojedli. Já pak seděl za stolem nechtěl jsem jíst a všichni jsme byli zaraženi. A jak jsem se rozhlížel, viděl jsem člověka krásného a hbitého, jehož jsem neznal, který chodil kolem stolu a tvářil se nýmým. Pojav proti němu podezření dal jsem jej zajmout. Po mnohém mučení tetuho dne promluvil a přiznal se, že on v kuchyni namíchal do jídla jed z rozkazu a návodu Azza Viscontiho z Milána. Jedem úm pak se otrávil...“

Podezření z otravy tentokrát padlo na dva úředníky králova dvora: byli samozřejmě zatčeni a odsouzeni k smrti. Záhy však králova manželka Anna Falcká, druhá jeho choť (připomeňme, že Karel byl čtyřikrát ženat), padla s pláčem k nohám svého chotě. Výzvala, že oba odsouzení jsou neviní, poněvadž vinna je ona. Podala totiž svému chotě „laskavého pokrmu“, který zhotovila podle rady svých dvorních dam. Vedla ji k tomu láska a touha, aby ji manžel miloval ještě více.

Karlova víze

V historické literatuře se můžeme setkat s tvrzením, že Karel mívával živé sny, jímž dokonce přikládal značný význam. Považoval je za projev Boží vůle, za vnuknutí, podle něhož by měl jednat. Často se odával mystickým úvahám a nepochybně mívával i denní sny a různá vidění. To vše jistě ovlivňovalo jeho psychiku, a tím spíše musíme ocenit, že jako vládce si uchoval zdravý postup k realitě.

Jeho základní politickou vizí byla prosperita a ji podřizoval své jednání, za její základ považoval práci, nikoli boj; k dosahování svých cílů proto používal diplomacie, pro niž měl vynikající talent.

Ačkoliv Karel vždycky cítil památku svého otce, v jeho stopě vždy nekráčel. Jan byl skvělý velmož s rukou vždycky otevřenou – sumy, které dokázal utraut, braly současně dech. Karel, třebaže jistě nebyl skrblik, zvažoval každé vydání, ale na Jana v ninohém navázal, např. rážbu zlaté mince.

Pevný finanční základ umožňoval Karlovi nejen velkolepé realizace stavební, nákupy svatých ostatků, jejichž byl naručivým sběratelem, jedinečnou podporu umění ve svém okruhu, ale i dalekosáhlé kroky v zahraniční politice. Jeho cílem bylo učinit Čechy jádrem nového mocenského centra ve střední Evropě, jež by umožnilo spojit českou královskou korunu s korunou římského krále (tedy císaře).

Po dohodě s císařem usílil získávat v letech 1371-73 braniborskou marku a nebyvale rozšiřuje český stát. Vzniká státní útvar zahrnující obě české země, dále obojí Slezsko, obojí Lužici, a nyní tedy i Bavorsko. Hranice lucemburských Čech se tím posunuly až k Berlínu.

On sám už císařskou korunu má. Pokouší se ji zajistit i pro syna Václava, který sice bude římským králem, ale císařské korunovace nikdy nedosáhne. V rodové politice drží na obou korunách bude pokračovat až jeho druhý syn – Zikmund. Ten se stane nejen císařem ale i vládcem velké podunajské říše.

Jeho smrti (1473) Karlova víze končí. I tak zůstává jedinečnou postavou českých národních dějin, ježmuž právem patří označení Otec vlasti.

REFLEX

Mezi největší zasluby Karla IV. patří výstavba Karlova mostu.

kla se věže střetují na malostranském břehu vstup na Juditin Most. Pomyslná spojnice těchto dominant končí na Pražském hradě, v bezprostřední blízkosti mytického místa Zláz.

Ramena kříže tvořily přímky spojující kostely na obou březích Vltavy – kostel svatého Filipa a Jakuba v místě dnešního Arbesova náměstí (bohužel zbouraný roku 1891), na pravém břehu kostel svatého Klementa, dochovaný v novo-

dní, aby nakonec dosáhl svého. Praha byla povýšena na arcibiskupství (1344) a prvním arcibiskupem se stal Arnošt z Pardubic, muž Karlovi zcela oddaný.

Karel se ovšem nezabýval jenom českými poměry, ale silně se angažoval i v záležitostech Svaté říše římské. Nikdy nezapomněl, že dědeček z otcovy strany byl císařem, a jeho cizídomostí bylo dosáhnout stejné mety. Neváhal se proto vložit do boje o korunu německého krále

Zo slovenských regiónov

Na Gajdovačke zahrala stovka gajdošov

ORAVSKÁ POLHORA. Viac ako sto gajdošov a ďalších muzikantov zo Slovenska, Česka, Poľska, Maďarska, Anglicka, Chorvátska a Holandska sa predstavilo v Oravskej Polhore v programoch 10. ročníka medzinárodného gajdového festivalu Gajdovačka v polovici septembra. Festival, ktorý je svojím zameraním i rozsahom na Slovensku ojedinelý, ponúkol nielen scénické programy a koncerty, ale i medzinárodnú súťaž, školu hry na gajdy a výstavy.

Pred otvorením akcie bola spriestupnená výstava zachytávajúca deväť predchádzajúcich ročníkov festivalu vo fotografii. Súčasťou vernisáže bola i prezentácia monografie Portréty gajdošov. Gajdové historiky z ciest gajdošov po Európe rozprávali Pavel Popelka a moravský gajdos. Pavel Čip zo Zubří na Morave v ďalšom programe zasvätil záujemcov do tajov výroby českých gajd. V súťaži sa v dvoch vekových kategóriách predstavilo viac ako 30 mladých muzikantov z piatich štátov.

Pribúda ľudí bez práce

Kríza prítvrdila život ľudí najviac na východnom Slovensku. Práve v tomto regióne je najviac okresov, ktoré kralujú čiernemu top rebričku skokanov v raste nezamestnanosti za posledný rok. Do trojky východoslovenských okresov s najväčšou nezamestnanosťou patrí Svidník, Stropkov a Bardejov. Vo Svidníku za rok nezamestnanosť poskočila zo 14 na 23,5%, čiže o 70%. Nádej na zlepšenie situácie na východe Slovenska v krátkom čase nevidí ani Medzinárodný menový fond. Ten

v poslednej správe o stave regiónov Slovenska píše, že rozvoj najslabších regiónov a väčší prílev investícií na východ Slovenska nebude možný, „pokiaľ nedôjde k významnému zlepšeniu v dopravnej infraštruktúre“.

V celoslovenskom meradle sa regióny, kde za rok pribudlo najviac nezamestnaných, zoradili takto: okres Snina (24% z vlaňajších 11,75%), Detva (22% z 9,52) a Svidník (23,5 z 9,5%).

Najmenšie prírastky nezamestnanosti a na Slovensku najlepšiu situáciu v pribúdaní nezamestnaných zaznamenala Bratislava, miera nezamestnanosti poskočila o menej ako 2 percentuálne body. Malé prírastky len okolo +3% mali okresy Senec, Pezinok, Zvolen, posun nezamestnanosti do +4% mali Košice, Turčianske Teplice, Žilina, Šaľa, Banská Bystrica, Hlohovec, Ružomberok, ale aj Nitra či Levice.

V Tatrách zomrel horolezec

Vo Vysokých Tatrách po 200-metrovom páde zomrel slovenský horolezec. Muž sa pošmykol na hrebeni cestou na Kolový štít a spadol do Kolovej doliny. Informovala o tom Horská záchranná služba, ktorú na miesto zavolali poľskí horolezci. Žiaľ, už mohla konštatovať iba smrť.

Slovenské hory si každoročne vyžadujú niekoľko obetí. Dôvodom je napríklad precenenie vlastných síl, nekvalitná obuv alebo načasovanie návratu z túry vo večerných hodinách. (ČTK)

Žene sa vznietila rozbuška

NOVÁKY. Ťažké poranenia rúk, brucha a tržné rany v hornej časti tela utrpela pracovníčka Vojenského opravárenského podni-

ku (VOP) Nováky, ktorej sa v rukách vznietila rozbuška. Ženu previezli helikoptérou do nemocnice v Banskej Bystrici. Okrem nej sa zranili ešte ďalšie dve ženy. Zranenej žene operovali horné končatiny a brušnú dutinu.

Verejnosť je na podobné udalosti vo VOP Nováky citlivá. Pri predvlnaťej explózii vo VOP prišlo o život osem ľudí a viacerí ďalší pracovníci fabriky sa zranili. Vo fabrike v súčasnosti vyrábajú napríklad granáty alebo prerábajú ostrú muníciu na cvičnú. (Sita, ČTK)

V Gemerí sa vykoľajil rýchlik

RIMAVSKÁ SEČ. Pri obci Rimavská Seč sa vykoľajil rýchlik smerom do Košíc. Vo vlaku asi tridsať cestujúcich, z toho mnoho študentov. Nikomu sa, akoby zázrakom, nič nestalo.

K nehode došlo s najväčšou pravdepodobnosťou po tom, čo si tridsaťročný rušňovodič nevšimol medzi obcami Rimavská Seč a Lenártovce návesť Výstraha a potom aj návesť Stoj. Rušen aj tri vozne s cestujúcimi sa dostali na automatickú výhybku a skončili vedľa trate. Stačilo málo a mohlo dôjsť k tragédii. Súprava stihla vedľa trate ubrzdiť na rovnej trávinatej ploche. Tá sa kusok ďalej menila na svah. Ak by vlak pokračoval ešte niekoľko metrov, prevrátil by sa. To by mohlo mať podľa železničiarov, ktorí boli po nehode pri vykoľajenom vlaku, tragické následky. (Pravda)

Vo Veľkej Ide sa palícami pobilo 50 Rómov

VEĽKÁ IDA. Približne päťdesiat Rómov z dvoch nepriateľských rodín sa vo štvrtok večer pobilo v obci Veľká Ida. Keďci, Rómov museli oddeliť policajne hliadky, piatich obyvateľov osady s ľahšími zraneniami previezli na ošetrovanie. Spor vypukol po hádke dvoch mužov, do hro-

Pri obci Rimavská Seč sa vykoľajil rýchlik smerom do Košíc.

madnej bitky sa neskôr zapojili členovia oboch rozvetvených rodín. Rómovia sa na ceste pred osadou navzájom napádali palicami. Dav sa prvej dvojčlennej policajnej hliadke nepodarilo rozohnať. Bitku Rómovia ukončili až po príchode ďalších troch hliadok.

Hromadné potýčky Rómov sa na východnom Slovensku vyskytli v tomto roku viackrát. V júli sa pobilo asi 300 Rómov v obci Svinia, v máji rozvášnený dav v Huncovciach pri Kežmarku napadol policajtov. O niekoľko týždňov skôr sa približne stovka Rómov pobila v spišskej obci Žehra, viacero ľudí utrpelo zranenia. (Pravda)

Vojna o jazykový zákon

KOLÍJANY. Dedinku Kolíjany na juhu Slovenska každé ráno budí miestny rozhlas, ktorý do okolia vysiela hudbu a lokálne správy – najskôr v maďarčine a potom v slovenčine. Český však v tejto obci, ktorá sa v maďarčine nazýva Kolon a obýva ju väčšina maďarských obyvateľov, bude na prvom mieste znieť slovenčina, a to podľa nového jazykového zákona.

ktorý je jablkom sváru medzi Bratislavou a Budapešťou. Na jeho základe všetkým obciam či úradom, ktoré nebudú používať slovenčinu, bude od januára hroziť pokuta až do výšky 5-tisíc eur.

Slovensko – mladší brat Maďarska?

Maďarskému veľvyslancovi na Slovensku Antalovi Heizerovi tmočilo slovenské ministerstvo zahraničných vecí „rozhorčenie“ a „osobné rozčarovanie ministra Miroslava Lajčáka“ za výroky šéfa maďarskej diplomacie Petera Baláza, zverejnené v nemeckom denníku *Süddeutsche Zeitung* dňa 17. septembra. Balázs označil Slovensko za „mladšieho brata Maďarska, ktorého treba naučiť európskym mravom“ a dianie okolo novely slovenského jazykového zákona priróval k časom rumunského diktátora Ceausescu. Slovenská diplomacia označila výroky za „neakceptovateľné“. (SME)

Predplatte si
Americké listy

CZECH STREET FESTIVAL

SATURDAY, OCTOBER 3, 12-7 PM

83rd Street between Madison and Park Avenues, NYC

Fun for adults & kids!

Come celebrate Czech Independence Day!

Enjoy live music, Czech food, books, program for children, souvenirs, a free raffle and much more.

WIN A TRIP TO PRAGUE FOR TWO!!

FREE RAFFLE

Prize includes round trip tickets between New York and Prague and a three-night stay at a hotel in Prague.

Donated by DELTA AIRLINES and TATRA TRAVEL.

Organized by: Czech Center New York, 321 East 73rd Street, New York, NY, (646) 422-3399, info@czechcenter.com, www.czechcenter.com

CZECH CENTER
ČESKÉ CENTRUM

With the support of Americké listy Zlatá Praha Bohemian Citizens' Benevolent Society of Astoria

Zdivočelá média aneb poučení z politické krize

JIŘÍ PEHE

Přední pravice deníky pojal rozhodnutí sociální demokracie neusilovat o předčasné volby v listopadu vskutku dramaticky: MF Dnes se snaží na první straně čtenáře ohromit titulem „Zdivočelá země“. Lidovky znají i vinika „zdivočení“ naší země. Obrovitý titulek „Paroubkův atentát“ nemá nechat nikoho na pochybách, kdo to vše zavinil. Hospodářské noviny jsou umírněnější, i když ani v nich nechybí jistá hysterie. Právo si zachovalo odstup, ačkoliv titulek na první straně „Paroubek pohřbil volby“ je zavádějící.

Volby totiž nepohřbil Paroubek, kterýžto tudíž ani nespáchal politický „atentát“, jak tvrdí Lidovky. Dva spěšně uplácené ústavní zákony o předčasném rozpuštění Poslanecké sněmovny totiž společně přijaly všechny hlavní politické strany. Ústavní soud zrušil ten první, přičemž tak učinil nejenom proto, že to byl ústavní doatek na jedno použití, což odporuje základním principům demokratické ústavnosti, ale také proto, že by byl použit retroaktivně. Rozjetá politická mašinérie, včetně stran, které teď ČSSD kritizují, tento název ignorovala a byla připravena „retroaktivně“ aplikovat nový, tentokrát obecný ústavní zákon o rozpuštění Poslanecké sněmovny.

ČSSD neudělala nic jiného, než že situaci realisticky vyhodnotila, přičemž dospěla k názoru, že velmi pravděpodobně opětovně jakož i zrušení předčasněho rozpuštění Poslanecké sněmovny, by vyvolalo větší chaos než uznání „porážky“ v souboji politiků s Ústavním soudem a uspořádání voleb v plném souladu s ústavou. Což nejspíš znamená až v květnu 2010.

Žádná tragedie...

Až se usadí prach zvěřený rozhodnutím ČSSD, uvidíme, že se zase až tak moc nestalo. To podstatné se totiž stalo dříve, když Ústavní soud vcelku logicky zrušil předčasné volby zorganizované s pomocí ústavního dodatku, v němž „vále lidu“, formálně projevová ústavní většinou v obou komorách, narazila do zdi základních principů liberálního konstitu-

cionalismu, na němž stojí všechny liberální demokracie.

Nic moc se nestalo i proto, že takzvaná úřednická vláda, o níž její političtí stvořitelé občas rádi mluví pohrdlivě jako o vládě bez mandátu, je ve skutečnosti vládou velké koalice. Nesedí v ní sice politici, ale byla stvořena společně dvěma největšími stranami, které do ní nominovaly své ministry. Až politikům a některým novinářům zchladnou hlavy, zjistí, že tato vláda velké koalice může nejen bez problémů zabezpečit základní provoz státu až do června 2010, ale může být také „využita“ – pokud bude zájem – k prosazení rozpočtových škrtní nebo dokonce i některých reformních kroků. Její „úřednický“ charakter dává největším politickým stranám skvělou příležitost „schovat se“ při prosazení některých nepopulárních kroků za vládu.

Nikde není psáno, že předčasné volby, jež měly stvořit vládu s údajně „plným mandátem“, by skutečně politickou situaci projasnily. Pokud budou dvě největší politické strany skutečně chtít něco zásadního vyřešit, mají společně v Poslanecké sněmovně až do voleb téměř 150 poslanců.

Jinými slovy: ani po volbách jedna ze dvou velkých stran nebude zřejmě schopna utvořit natolik silnou vládu, aby inohla prosadit jen „svoje“ recepty. Opět bude nutné hledat kompromisy přes politický střed, což mohou politici v parlamentu i „úředníci“ ve vládě společně dělat už teď.

... naopak, posílení demokracie

Současná „krize“ navíc demokracii u nás dlouhodobě spíše posílí, než oslabí. To, že politické strany narazily se svým ohýbáním pravidel demokratické hry a právního státu na Ústavní soud, je ku prospěchu naší demokracie. Paroubkovo oznámení, že „ČSSD chce volby až v řádném termínu, neboť nechce riskovat další střet s Ústavním soudem i následný chaos, je též výchovné. Zdá se, že česká demokracie konečně začíná mít jisté mantinely, jakkoliv se to při prvním pohledu na „zdivočelé“ reakce politiků a médií nezdá.

Jistě se bude hojně spekulovat o tom, jaké jsou skutečné důvody rozhodnutí ČSSD. Autor těchto řádek už zaslechl spekulace o tom, že se mají vynořit kompromitující

materiály na tu či onu stranu a politiky. Nebo dokonce spekulace o tom, že setrvání Fischerovy vlády až do května 2010 je v zájmu některých mocných ekonomických skupin.

Pokud je za rozhodnutím ČSSD odložit volby i nějaká další taktika, než jen důvody oficiálně zveřejněné, pak tím nejpravděpodobnějším, co si lze dovodit i bez znalosti zákulisních informací, je možná snaha ČSSD oslabit rychle rostoucí TOP 09, která v posledních průzkumech předstihla dokonce i tradiční třetí KSČM. TOP 09 bude mít coby nová strana velké problémy udržet dalších zhruba 9 měsíců zájem voličů. Bude muset uspořádat sjezd, vyložit karty.

Oslabení ODS

Problémy sice může mít samozřejmě i ČSSD (i v závislosti na tom, jak si lidé vyhodnotí její „přemet“ s předčasnými volbami), ale větší problémy bude mít spíše ODS.

Topolánková pozice ve straně je ve světle jeho poněkud zbrklé reakce (složený poslaneckého mandátu) oslabena. Navíc se strana opět dostane do těžkých vnitřních sporů, až nastane za několik týdnů moment, kdy Česká republika bude zásluhou prezidenta Klause a s ním názorově spřízněných politikův ODS na evropském prání kvůli Lisabonské smlouvě. ODS by se měla modlit, aby Irové i napodruhé Lisabon odmítli, protože pokud tak neučiní, bude domácí i evropský tlak na Klause a jeho spolupůlníky obrovský. A to vše může snadno vyústit do další vnitrostranické války.

Obecně lze předpokládat, že rozklad voleb sice poškodí malé, zejména mimoparlamentní strany. Mnohé z nich si na volby musely půjčit, další volby už finančně neutáhnou. Rozhodnutí ČSSD neusilovat o předčasné volby může tedy být i pragmatickým pokusem dále zredukovat politické spektrum.

A když už mluvíme o pragmatismu: ČSSD možná přestala spěchat k předčasným volbám i proto, že na vládu, jež by vzešla z voleb teď by čekaly velké ekonomické problémy. Pro politiky může být výhodné schovávat se ještě několik měsíců za „úřednickou“ vládu.

Daří úvahy, esej a polemiky politologa Dr. Jiřího Pehe naleznete na www.pehe.cz

Chlapec přežil pád z třetího poschodí

Pád z okna bytu na třetím poschodí ako zázrakom přežil trojroční Robert z Hnúšte. Pri páde z výše osemmetrovej výšky na asfaltový chodník však chlapec utrpel ťažké poranenia hlavy. Hospitalizovaný je v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici. Nešťastie sa stalo na sídlisku, kde žijú prevažne sociálne slabší obyvatelia mesta. Chlapcova matka Andrea (28) spala v tom čase v tej istej izbe ako Robert, jeho dvaja mladší súrodenci a ich otec. Okno bolo otvorené. Chlapec na okenný parapet pravdepodobne vyliezol po radiátore a vypadol. Dospelých v byte zobudili až susedia, ktorí našli chlapca ležajú na chodníku.

Počas tohtoročného horúceho leta zaznamenali v SR viacero podobných prípadov. Z tretieho poschodia v Novej Bani vypadol trináročný chlapec, pád neprežil. Tragicky sa skončil aj pád iba päť-

Ze soudní síně

Masakr na Jihlavsku

Brněnská kriminální policie začala vyšetřovat údajnou masovou vraždu, která se odehrála na Jihlavsku po konci 2. světové války při odsunu nemeckých obyvatel. Několik místních lidí tu prý brutálně zavraždilo skupinu Němců.

Německá spisovatelka Herma Kennelová ve své knize Bergersdorf uvedla, že mezi 12. a 19. květnem 1945 několik obyvatel zmasakrovalo v obce Dobronín na Jihlavsku asi 15 Němců, kteří měli být odsunuti.

Spisovatelka uvádí: „Informace mám od rodin obětí a kolemjdoucích, kteří všechno viděli. Alkoholem hojně posilněná skupina vyvedla z požární zbrojnice asi deset německých mužů a odvedla je na pole u lesa. Tam si museli vykopat hroby a povykující opilci pak oběti bili krumpáči a rozsekávali ryči. Kdo po těchto mukách ještě přežil, byl zastřelen.“

Případ ohlásil policii jihlavský novinář Miroslav Mareš, který shromáždí archivní materiály.

Koh-i-noor u soudu

Nejvyšší soud v polovině srpna potvrdil dva roky starý rozsudek pražského městského soudu, podle kterého musí majitelé pražské společnosti na výrobu slavných patek Koh-i-noor vrátit resituentům polovinu pozemku pod firmou a vzácné obrazy. Majitelé, kteří tovaru od státu koupili v roce 1994, považují verdikt soudu za křivdu. Soudní spory o majetek, mezi který se řadí třeba vršovická továrna nebo drahé obrazy z dílny Františka Kupky, se táhnou už 15 let. Obě strany se kvůli rozhodnutí soudu budou muset dohodnout, jak bude rozdělen majetek provedeno v praxi. V krajním případě mohou akcionáři firmy žádat náhradu vzniklé škody po státu.

Neonacisté v akci

David Vaculík, jeden z podezřelých ze žhářského útoku na romskou rodinu ve Vitkově na Opavsku, se společně s neonacisty na severní Moravě údajně podílel na loňském brutálním útoku v Rýmařově. Média nedávno uvedla, že Vacu-

lik opakovaně a dlouhodobě sponzoroval krajně pravicovou Dělnickou stranu (DS). Vaculík je spolu s několikaletým trestaným opavským neonacistou Tomášem Vassilovským podezřelý z loňského incidentu v Klubu Erna v Rýmařově. Tehdy skupina maskovaných útočníků vchodila do klubu, ve kterém se právě konal rockový koncert. Dymovnicí. Účastníci hudební akce, kteří vyběhli z budovy ven, pak skupina fyzicky napadla.

V souvislosti se žhářským útokem ve Vitkově obvinila policie čtyři neonacisty z Opavy a Horního Benešova na Bruntálsku. Podle informací policie z pokusu o vraždu obvinila jednoho z moravskoslezských pravicových extremistů Jaromíra Lukeše a Václava Cjocarů.

V Řeporyjích se střelilo

V pražských Řeporyjích se střelilo, na místě zůstali dva mrtví, z toho jeden mladý kriminalista a jeden recidivist, který měl nastoupit do výkonu trestu. V souvislosti s případem pátrají policisté po dalších dvou pachatelích. Kriminalisté získali informace, že osmdvacetiletý muž s bohatou trestní minulostí pobývá v Řeporyjích. Věděl, že je pravděpodobně ozbrojen. Vypravili se pro něj, recidivistu jim však začal ujíždět v autě. Srazil se s policejním vozem a poté zastřelil zasahujícího policistu. Kolega zastřeleného vzápětí zasáhl pachatele. Podle některých informací utrpěl zranění i další zasahující policista.

Nejdelší trestaný muž

Muž obviněný z odpálení ručního granátu v pražské restauraci U Českého lva byl za zabíjení spoluvině v 70. letech odsouzen k trestu smrti. V cele smrti čekal na vykonání rozsudku čtyři roky, poté mu byl trest tehdejší prezidentem Gustavem Husákem zmíněn. Jedná se o nejdelší trestaného muže v Česku, který za mřížemi strávil celkem 32 let. Muž na konci 70. let během výkonu trestu v pražské věznici na Pankraci donutil spoluvězně, aby se oběsil. Tehdy byl odsouzen k trestu smrti. Výbuch granátu na počátku letošního července zranil čtyři lidi.

Nejvyšší soud veřejně projedná okolnosti Čunkovy kauzy

Nejvyšší soud (NS) I. října veřejně projedná stížnost pro porušení zákona, kterou o údajné korupční kauze někdejšího předsedy KDU-ČSL a bývalého vicepremiéra Jiřího Čunka podala ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová.

Ministryně tvrdí, že v případě došlo k vážnému porušení zákona. Ať už bude verdikt Nejvyššího soudu jakýkoliv, Čunkovi zřejmě nemůže přitížit. Podle stížností Kovářové byl zákon porušen v únoru 2007 u Okresního státního zastupitelství v Přerově. Bezprostředně po zahájení trestního stíhání Čunka prý chyběl dozor státního zástupce. Další podrobnosti z argumentace stížností

nejsou známy. Kovářová ve stížnosti uvádí, že k porušení zákona mohlo dojít ve prospěch i v neprospěch Čunka.

Kauza údajné Čunkovy korupce hýbala českou politikou více než rok. Policie lidoveckého předsedu obvinila v únoru 2007 z přijetí půlmilionového úplatku od realitní společnosti. Jihlavský státní zástupce Arif Salichov však později stíhání Čunka opakovaně zastavil. Čunek kvůli obvinění na čas odešel z vlády, po zastavení stíhání se vrátil, poté však znovu a za jiných okolností oznámil odchod. Důsledkem Čunkovy kauzy je řada dalších trestních stíhání a žalob.

násilného chlapce z Martína. V únoru zomrel po páde z okna dvojročný chlapec z Nitry.

Krádeže za milión eur

Niekoľko desiatok policajtov koncom augusta vykonalo raziu v rómskej osade Pátorácke pri obci Rudňany v okrese Spišská Nová Ves. Jedným z dôvodov bola krádež a poškodenie zariadenia firmy Gally v obci Rudňany. Podľa doterajších zistení vznikla tejto firme krádežami vecí a zariadení a poškodením strojov

škoda vo výške viac ako 1,06 milióna eur. Prvotné informácie policie sa počas akcie potvrdili. U viacerých osôb polícia zistila predmety, ktoré pochádzali z krádeží vo firme.

Pri policajnej akcii v rómskej osade sa podarilo policajtom nájsť aj predmety z iných krádeží. Policajti v osade ďalej prichytili skupinu ľudí, ktorá si v hrnci varila psa. Pravdepodobne ide o psa, ktorého zmiznutie v piatok oznámil miestny obyvateľ na políciu v Markušovciach.

Z policajného zápisníka

Podozrivé úmrtia v domove sociálnych služieb

Policia začala trestné stíhanie v prípade smrti troch klientov Domova sociálnych služieb pre dospelých klientov s mentálnym postihom v Spišskom Podhradí. Časť obyvateľov domova postihli koncom minulého týždňa zdravotné ťažkosti po tom, čo zjedli asi pokazenú kašu. Traja muži v sobotu zomreli, ďalších 15 klientov hospitalizovali. Vinníkovi hrozí väzenie na dva až päť rokov. (ČTK)

Útočníci spúťali kamionistu a podpálili mu tovar

Dvaja neznámi páchatelia prepádli kamionistu a jeho spolujazdca a podpálili prevážaný tovar. Incident sa stal skoro ráno na parkovisku v katastri Starých Hôr v Banskobystrickom okrese.

Štyridsaťročný maďarský vodič nákladného Renaultu Magnum práve kontroloval svoje auto, keď ho prepádli dvaja neznámi muži. Spúťali mu ruky a oči mu prelepili lepiacou páskou. Rovnako dopadol aj jeho o dva roky mladší spolujazdec, ktorého vytiahli z kabíny. Obaja potom naložili do osobného auta a spútaných ich vyložili na ceste v Siechni v okrese Zvolen. Muži vyviazli bez zranení.

Páchatelia vo vnútri návesu založili požiar, ktorý neskôr uhasil banskobystrickí hasiči. Majiteľovi návesu vznikla škoda 50 tisíc eur, škody na prepravovaných mobilných telefónoch zatiaľ nevyšli. Motív činu neznámych páchatelov je zatiaľ neznámy. Vyšetrovateľ začal trestné stíhanie vo veci pre poškodenie cudzej veci a obmedzovanie osobnej slobody.

Cesty Českem

Dřevěné srdce Šumavy

Popisovat Šumavu, to je jako nosit dříví do Volar. Všichni ji znají, všichni tam byli, ale když už jsme u těch Volar, co se vám vybaví, slyšeli-li jste jméno tohoto městečka?

Většina z nás si asi vzpomene na dřevěné roubené domy. Máte pravdu. Ve městečku a okolí se jako zanikající svérázná enkláva lidového stavitelství na Šumavě zachovaly domy alpského typu. Tento styl přinesli v druhé polovině 16. století alpské zemědělcí, osadníci ze Štýrska a Tyrol, aby zde zavedli racionální alpské dobytčářství. Dlouho se udrželi jako rázovitý živel, lišící se od ostatních obyvatel Šumavy vzezřením, zvyky i obydlími.

Kousek Alp

Domy, které dnes můžete obdivovat, pocházejí většinou z 18. století. Typickým znakem alpského domu jsou obzvláště široké štíty s vyřezávanou pavlačí kryté nízkými sedlovými střechami. Samozřejmě je také soustředění celého hospodářství pod jednu střechu. V přední části bydlel hospodář s rodinou, ve středu domu pak byly chlévy a úplně vzadu byste našli stodolu nebo seník. Mimo chodem, na zachovalé typické dřevěné seníky narazíte i na loukách kolem města. V dobách dávno minulých jich tu bylo na pět set.

Volarské domy tvořily do požáru v polovině 19. století převážnou zástavbu obce. Dnes jich stojí jen asi třináct a potkáte je ve Volarách při silnici z náměstí směrem na Lenoru a nedaleko nádraží. V jednom z nich je dnes muzeum, kde můžete zhlédnout např. expozice Proměny dřeva, Zlatá stezka, Staré Volary ve fotografii nebo výstavku ilustrátora dětských knížek Jana Chaloupky.

Volary byly po staletí typické svými roubenými a poloroubenými domy.

Volarský kromlech

Když se nabažíte roubených domů i města jako takového, zajděte se podívat na menhiry neboli „kromlechi“, což je kruh ze vztýčených kamenů. Najdete ho nad volarským Starým městem na pahorku U dvou lip.

Jedenáct kamenů pochází z náhorní plošiny v Krušných horách a podle ronových rýh, které určují stáří kamene, se jejich stáří odhaduje na několik tisíc let. Rozmístění kamenů není náhodné – jsou zasazeny podle postavení slunce během letního a zimního slunovratu a při kelském svátku Beltine. Kromlechi slouží jako svatyně i jako observatoř. Příznivci kelů ho postavili a vysvětili na jaře roku 2007. Takže, chcete-li si nechat „dobít balerky“, vite už, kam zamířil.

Ježíšova cesta

Dalším zajímavým místem, kde vám bude zaručeně dobře, je křížová cesta na úbočí vrchu Kamenáč nad městem nad zahrádkářskou kolonií. Od kostela sv. Kateřiny je to asi 1 kilometr. Z místa se vám otevře mimo jiné krásný výhled na Volary. Křížová cesta má čtrnáct zastavení, z čehož dvanáct zastávek má podobu kapliček vytesaných ze tří kusů kamene dioritu. Pojem křížová cesta znamená zvládnutí utrpení Ježíše Krista na jeho poslední cestě k místu ukřižování.

Lípa by asi vyprávěla...

Chcete-li si udělat hezký výlet, zajděte se podívat do Sudslavic,

které najdete asi 5 kilometrů severně od Vimperku. Z Volar je to 32 kilometrů. Místo je známé především díky více než 600 let staré a přes 30 metrů vysoké lipě s obvodem kmene 12 metrů. Když si člověk pomyslí, že kolem ní mohl klidně uhnout na svém oří třeba takový Jan Žižka... Lipa patří mezi nejmožnější stálezelené chráněné stromy v České republice.

Když už u ní budete stát, určitě si všimnete nedaleké informační tabule, která vás pobízí k návštěvě 3,2 kilometru dlouhé naučné stezky Sudslavický okruh, jejímž východním i cílovým bodem je pár metrů vzdálený mlýn Vanický. Stezka prochází přírodní rezervací Opoienec a najdete tu celkem 26 zastávek s informačními cedulemi. Například jednu z mála pošumavských jeskyní, Sudslavickou jeskyni. Nachází se přibližně v polovině okruhu těsně u železniční trati nedaleko zastávky Bohumilice. Je jedním z významných středoevropských nalezišť kosterních pozůstatků zvířat z poslední doby ledové. Trasa je určena pouze pěším návštěvníkům – na několika místech je nutné lezt po žebřících připevněných do skály.

V. BLAHOVCOVÁ, VLASTA

Nenechte si ujít

✓ Zavítáte-li na volarské náměstí koncem léta, rozhodně neminete proslulé Slavnosti dřeva. Konají se už od roku 1993 a získávají stále více na oblibě. V době konání slavností se poklidné čtyřtisícové městečko změní na hlasné město se třemi tisíci návštěvníky navrch Slavností připomínají dávno historii Volar, která je úzce spojena se dřevem, kdy se sekýron nebo pilou uměly ohánět i ženy a děti. Každý rok zde předvádí několik desítek řemeslníků své umění. Kromě ukávek historických řemesel vás čeká ještě jarmark, muzika, jídlo a pití, různé vystoupení a soutěže, jako například mezinárodní dřevařská soutěž – Volarský dřevák.

✓ Vždy poslední sobotu v měsíci se můžete zajít podívat do 9 kilometrů vzdálené Lenory na tradiční veřejné pečení chleba. Děje se tak od 9 hodin v obecní peci z roku 1834. Kromě chleba můžete ještě ochutnat housky, placky, koláčky. Vše zdarma. Mistr pekař upeče v tento den až 300 housek. 20 plechů placek a zhruba 20 chlebů.

Objednejte si

Americké listy

vhodný dárek pro každou příležitost

Objednávací kupon na straně 5

Ze zápisníku

✓ TORZO ROMÁNSKÉHO DOMU NA HRADČANECH

Archeologové objevili na Hradčanském náměstí torzo románského domu. Je to druhý nálezy takové stavby v západním předpolí Pražského hradu, ze kterého později vzniklo město Hradčany. Archeologové zahájili výzkum letos v lednu v souvislosti s generální rekonstrukcí Salmovského paláce. Fragment románského zdiva objevili při severní zdi paláce pod úrovní současného chodníku. Zaujal svou ojedinělostí a také dobrým stavem díky tomu, že se nacházel až v dvoumetrové hloubce. Z domu se dochovalo torzo nároží se šesti řádky zdiva. V místech pod odkrytým nárožím byl o dvě století dříve menší příkop. Po jeho zaplnění ve 12. století byl dům založen do již urovnaného terénu. Díky měkké výplni příkopu se však jeho jedna zeď částečně propadla a tím se zachovala.

✓ ZLATÁ KORUNKA PRO PRAŽSKÉ JEZULÁTKO

Pražské jezulátko, proslulá soška, kterou v Praze na Malé Straně vyhlavují věřící z celého světa, dostane dar od papeže Benedikta XVI., přiveze ji zlatou korunkou. Hlava katolické církve se Jezulátku v chrámu Panny Marie Vítězné v Karmelitské ulici pokloní na začátku své návštěvy České republiky. Papež bude sloužit mimo jiné mše v Brně a Staré Boleslavi. Navštívit chrám Panny Marie Vítězné, jedno z hlavních poutních míst pražské arcidiecéze, které se těší velké oblibě v cizině a především v hispánském světě, bylo osobním přáním Svätého otce. Soška malého Ježíška láká denně návštěvníky z celého světa, lidé u ní prosí o pomoc a uzdravení.

✓ NEJLEPŠÍ DOPIS NA SVĚTĚ

Nejlepší dopis na světě napsala letos čtrnáctiletá Dominika Koflerová z Frydku-Místku. V soutěži 60 zemí, kterou pořádala Světová poštovní unie společně s Organizací Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), získala zlatou medaili. Jde o první vítězství českého účastníka za 38 let konání soutěže. Tématem letošního ročníku soutěže bylo: Napiš někomu dopis a vysvětlí mu, jak mohou dobře pracovní podmínky vést k lepšímu životu. V národních kolech dopisy psalo více než milion soutěžících dětí. Koflerová, žákyně deváté třídy Základní školy v Liskovci u Frydku-Místku, získala první místo také v českém kole soutěže. V dopise, který adresovala své sestře, autorka píše o svém dárku – tabulce čokolády vyrobené v Zambii z rámci konceptu Fair Trade. „Zaujalo mě a docela i potěšilo, že existují organizace, které se o tyto lidi starají, odkupují od nich výrobky a prodávají je nejen v Evropě, sice za vyšší cenu, ale zajišťují dělníkům, že za svou práci dostanou odpovídající mzdu.“ napsala. Cenu vítězka převzeme na počátku listopadu ve švýcarské Ženevě.

✓ TRADIČNÍ OSLAVY VÍNA NA MORAVĚ

Na jihu Moravy začaly největší svátky vína v regionu – Pálavské vinobraní v Mikulově na Břeclavsku a Znojemské historické vinobraní. Obě akce se letos konají poprvé společně. Ioni je dolíramady navštívilo kolem 100 000 lidí. Ve stejném termínu ale odděleně se konaly v Mikulově, kde akce navštívila rekordní počet lidí. Pálavské vinobraní je starší, poprvé se konalo už v roce 1917, loni na něj zavítalo 30 000 návštěvníků. Znojemské je asi o dvacet let mladší, může se ale pochlubit více než dvojnásobnou návštěvností. Obě vinobraní letos nabízejí řadu novinek. Ve Znojmě přibude noční turnaj a kromě vína se zde bude degustovat také voda. V Mikulově se zase bude konat první mistrovství ČR v čichání vůní ve víně.

✓ ZA CÍSAŘE PÁNA

Časy habsburské monarchie bude v Trutnově připomínat dvoumetrová socha císaře Josefa II. Na Krakonošovo náměstí se postava panovníka vrátila po 86 letech. Starosta Trutnova považuje syna Marie Terezie, který vládl v letech 1780 až 1790, za pokračovatele panovníka, jenž zaváděl velmi moderní reformy. Pracovitý Habsburk na Trutnovsko zavítal několikrát, poprvé v roce 1766 po prohraných válkách s Prusy, podruhé po hladomoru v roce 1771 a potřetí po takzvané bramborové válce v roce 1779. Socha v nadživotní velikosti zobrazuje stojícího Josefa II. s listinou v ruce a je odliškem původní bronzové sochy, která stála na náměstí v letech 1866 až 1923. Symbol habsburské monarchie musel za první republiky do ústraní a nyní je součástí sbírek trutnovského muzea. Nicméně vrátit jej na původní místo už nešlo. Špatný poměr zinku a cínu způsobil takzvaný bronzový mor a socha se rozpadla.

✓ BĚLOHLÁVEK VYMĚNIL TAKTOVKU ZA VYSAVAČ

V nevyklé roli hráče na vysavač se v londýnském Royal Albert Hall představil dirigent Jiří Bělohlávek při závěrečném koncertu letního hudebního festivalu BBC Proms. Spolu s dalšími celebritami si „zahrál“ v komickém kuse britského skladatele Malcolma Arnolda A Grand, Grand Overture. BBC Proms se nesou v lehcím, „promenádním“ duchu a tato uvolněná atmosféra, která má přitáhnout ke klasické hudbě co nejvíce lidí, vrcholila právě při závěrečném koncertu. Na úvod druhé půle pořadatelé vybrali více než 50 let starou Arnoldovu skladbu pro tři vysavače, leštic parket, čtyři brokovnice a symfonický orchestr. Bělohlávek se neobjevil před „svým“ Symfonickým orchestrem BBC v obvyklé roli šéfdirigenta, ale usadil se vedle dirigentského pultriku s hadicí vysavače kolem krku.

✓ VÝSTAVA SPODNÍHO PRÁDLA

Spodní košile, korzety či spodky, jak je nejspíš nosili lidé před několika staletími, představil mimořádně zpřístupněný zámek v Červeném Poříčí na Klatovsku. Památka se postupně opravuje a je jinak pro veřejnost uzavřená. Historické spodní prádlo zpestřilo prohlídku při Dnech evropského dědictví. řekl památkář David Růžička. „Bohužel nemůžeme prezentovat vývoj jednotlivých typů spodního oblečení. Návštěvníci se ale mohli dozvědět o důležitých meznících v jeho vývoji a viděli modely vyrobené podle historických vzorů.“ řekla autorka výstavy i jednotlivých oděvů Veronika Kulová z památkového ústavu v Plzni. Lidé tak viděli například renesanční a rokokový korzet, spodky nošené někdy v 16. století nebo spodní košile. „Košili dnes nebereme jako spodní prádlo, ale v předchozích staletích úmto způsobem byla chápána. Kupříkladu na ni byl oblékán dámský korzet.“ vysvětlila Kulová.

Vaříme pro Vás

BLANICKÉ KUŘE S NÁDIVKOU

1 větší kuře, sůl, pepř.

Nádivka: 1 drůbeží játra (nebo 1 malá jätrová paštika), 20 dkg mletého vepřového masa, 10 dkg slaniny, několik menších žampionů nebo jiných hub, 1 žemle, 1 šálek mléka, 2 vejce, 1 cibulka, 1 lžička grilovacího koření, 1/2 lžičky pepře.

Omyté kuře na povrchu osolíme a zevnitř posypeme jednou lžičkou grilovacího koření. Na nádivku rozškváříme slaninu pokrájenou na nudličky, přidáme játra nakrájená na kousky a nadrobno nakrájenou cibuli. Do nádivky přidáme lžičku grilovacího koření a pepř, vmícháme mleté maso a pokrájené houby. Vše osmahneme. Pak vmícháme žemli rozmáčenou v mléce, vejce a dochuujeme. Nádivkou naplníme vnitřek kuřete, zbylou nádivku můžeme zabalit do pomaštěného alobalu a upéct společně s kuřetem. Kuře podlijeme horkou vodou, mů-

žeme přidat i trochu bílého vína. Za občasného podlévání a přelévání výpekem upečeme dozlatova.

Malý oznamovatel

— **Prodám** blízko přehrady Svatá Mara v Liptově na Slovensku les a pole. Zn: 4130/13-18/09.

— **Prodám** za výbornou cenu prosperující autodílnu na německá vozidla, 19 let v provozu v San Diegu, Kalifornie. Zdravotní důvody, odchod do penze. E-mail: Sotka1@msn.com, nebo volejte: (760) 630-0420 day, (760) 731-7454. Zn: 4062/18/09.

— **Apartment for rent** in College Point, Queens, 2 Bedrooms on a 2nd floor of a private home. Rent \$1500, utility included. Call 917 535-5200. Zn: 4106/5-18/09.

— **Family Adult Home/Nursing Home** for Czechs and Slovaks in Seattle-Kenmore, WA. Tiché lesní, parkové prostředí nad Lake Washington. Decentní péče, zdravá strava, piano, sauna, masáže, wireless internet, cable TV. Companion available. Czech and Slovak speaking. Grand opening September 2009. Contact (206) 227-1506. e-mail: xjob@aol.com Zn: 4116/9-18/09.

— **Kind, warm hearted and gentle** Czech speaking person needed to care for elderly Czech lady - flexible times. Please reply to: Milan A. SeGall, DDS, 11 Fifth Ave., NY 10003, Tel: 212-979-0020, e-mail: MilanSeGallDDS@msn.com. Zn: 4095/2-18/09.

— **Čechoameričanka**, zdravotní sestra v důchodu, nabízí péči o starší osobu. Spolehlivá, čestná, má doporučení. Rozumné požadavky. NY nebo CT pouze. Volejte: 203 283-9838. Zn: 4131/14-18/09.

— **Vdova 66** — mám ráda turistiku, ale ne sama, hledám kamaráda nebo kamarádku. Ve dvou je to lepší. Orange County, South California. Zn: 4124/18/09.

— **Jiřina Fuchsová: KRYL**. Vychází k 15. výročí jeho smrti 3. 3. 1994 a k 20. výročí Sametové revoluce 17. 11. 1989. 100 výtisků, řada fotografií, 140 stran. Cena: \$50, nebo Kč 1000 na adrese J. Fuchs, P. O. Box 66453, Los Angeles, CA 90066. Zn: 4123/11-18/09.

Inzeráty v MALÉM OZNAMOVATELI stojí \$10 za prvních 20 slov, \$15 za dvojí očištění. Každé další slovo stojí \$1. Chcete-li celý inzerát vytisknout tučně, připočítejte 50% celkové částky.

Odpovídatel na inzerát, zalepte Vaši odpověď do ozámkované obálky označené jménem inzerátu a jeho značkou (vytištěnou tučně) a pošlete v další obálce do naší redakce. Například v prvním inzerátu v tomto čísle by to bylo **Prodám**. Zn: 4130/13-18/09. O další informace volejte redakci (516) 674-9438.

Generální konzulát České republiky, New York

OZNÁMENÍ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se v návaznosti na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 10. září 2009 nebudou konat v říjnu tohoto roku.

V návaznosti na vyhlášení nálezu pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 10. září 2009, kterým byl zrušen ústavní zákon č. 195/2009 Sb., o zkrácení pátého volebního období sněmovny, a pozbyvají platnosti volební zákon č. 207/2009 Sb., o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, se dne 10. září 2009 konalo mimořádné zasedání Státní volební komise.

Státní volební komise svým usnesením č. 95 ze dne 10. září 2009 uložila všem volebním orgánům ukončit plnění úkolů vyplývajících z Harmonogramu pro přípravu voleb do Poslanecké sněmovny, které se měly konat ve dnech 9.-10. října 2009 (v USA byl termín voleb posunut na 8. a 9. října 2009).

V důsledku výše uvedené skutečnosti volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se nebudou konat v říjnu tohoto roku.

Generální konzulát České republiky
New York

Embassy of the Czech Republic, Washington, DC

EU Photography Exhibition:
What Lies Beneath

September 29,
House of Sweden.
Admission Free.

Twenty-seven EU photographers explore the nuances of the natural and built environment in the exhibition *What Lies Beneath: Nature and Urban Landscape in EU Photography*.

The photographers look beyond pictorial documentation to capture images animated by light, form, and pattern that resonate with references to a human presence that is felt if not seen. The exhibition will include photographs from Czech photographer Alena Kotzmannova. Curator Judith Turner-Yamamoto has organized this exhibition with the help of the Embassy of Sweden, EU Counselors, and FotoWeek DC.

For more information about Alena Kotzmannova please visit: www.huntkastner.com/en/artists/kotzmannova/index.html.
House of Sweden, 2900 K St., Washington, DC 20007.

Book Launch and Film Screening: *The Counterfeiters*

September 30, 7:30 pm
Embassy of Austria.
Admission Free.

Frontline Books publisher Mike Leventhal will present the launch of the English language version of *The Devil's Workshop: A Memoir of the Nazi Counterfeiting Operation* and give insight into the life of author Adolf Burger. The presentation will be followed by a screening of the Academy Award-winning film *The Counterfeiters*, based on the memoir.

In this extraordinary memoir, author Adolf Burger describes his WWII experiences, including the murder of his wife Gizela in Auschwitz and his time as a prisoner in four concentration camps. He was working as a counterfeiter until his liberation from the Ebensee camp on May 5, 1945.

Embassy of Austria, 3524 International Ct NW, Washington, DC.

RSVP required: (202) 895-6775 or www.acidc.org/events-registration.

Česká škola v Astorii, Queens
hledá

učitele/učitelky češtiny.

Nabízíme mimoškolní výuku českého jazyka dětem od 5-14 let. Úspěšní kandidáti budou mluvit plynule česky, budou mít zkušenosti se vzděláváním dětí, schopnost pracovat v silně kolaborativním prostředí, a zájem o podporu českého kulturního vzdělání.

Nástup možný od září 2009. Požadované: vysokoškolské vzdělání a americké pracovní povolení. Pedagogický směr a česká a/nebo americká aprobace jsou upřednostňovány, ale nejsou podmínkou.

Zájemci zašlete životopis na jméno pí. Blanka Sylvester, na adresu blankaks@aol.com.

Česká a Slovenská škola v Astorii,
Queens hledá

učitele/učitelku hudby.

Práce spočívá v přípravě dětí na veřejná vystoupení. Úspěšní kandidáti budou mít pedagogickou zkušenost s dětmi od 5 do 13 let, a budou hrát na klavír. Pedagogické vzdělání v hudebním oboru není podmínkou. Americké pracovní povolení nutné.

Zájemci zašlete životopis na jméno pí. Blanka Sylvester na adresu blankaks@aol.com.

Masarykův klub, Boston

U příležitosti výročí vzniku

První Československé Republiky Masarykův klub v Bostonu zve členy a přátele na neděli, 25. října, 2009, ve 14:00 hodin ve First Parish Church, 349 Boston Post Road, Weston, MA 02493 ke slavnostnímu posezení. Parkování kolem kostela.

Na programu jsou státní hymny, skladby B. Smetany v přednesu M. Davisové, proslov M. Elišky Žigové, generální konzulky České republiky v NYC, na téma *Dvacetileté výročí Listopadové Revoluce 1989*, diskuze a společenská hodinka.

American Sokol,
Washington, DC

Každoroční sokolský piknik

se uskuteční 4. října v Fletcher's Boathouse pro členy Sokola a jejich rodinné příslušníky. Vstup zdarma. Hosté a dobrovolné příspěvky jsou vítány. Možnost hraní volejbalu, minikopané, dětských aktivit a samozřejmě dobré společnosti. Nabídka dobrého jídla.

Dobrovolníci vždy vítáni. Kontaktujte Vladimír Kovac na vlad54@netzera.com.

SVU New York

Laco Deczi & Celula New York

will perform in the Czech National Hall on Friday, Sept. 25, at 8 pm. Admission \$5. www.svu2000.org/newyork

Česko-Slovenská Asociácia
v Bostone

pripráva

Došikovni Zabavu

v sobotu, 17. októbra.

Blíže informácie na
www.czskboston.com

CZECH CENTER

ČESKÉ CENTRUM

České centrum New York zve na

CZECH STREET FESTIVAL

Sobota, 3. října, 12-19 hodin

83. ulice mezi Madison a Park Avenue

Největší pouliční česká oslava na Manhattanu - Czech Street Festival - pořádán na 83. ulici mezi Madison Avenue a Park Avenue Českým centrem New York se stal díky úspěšným předělům ročníkům vyhledávaným místem tisíců návštěvníků, kteří přijíždějí za českou živou hudbou, vyhlášenou českou kuchyní, dárky a zábavou pro celé rodiny.

Návštěvníci se mohou zdarma zúčastnit tomboly - hlavní cena: Trip to Prague for two - ceny věnovaly společnosti DELTA AIRLINES a TATRA TRAVEL.

VÝSTAVA

Melting the Pot -

Changing the Shape of Cultural Framing

12. září - 16. října

Galerie Českého centra, 1109 Madison Avenue @ 83rd Street

Výstava 7 Newyorských umělců českého původu jejichž tvorba se zabývá zlo-mem mezi kulturami a vlivem emigrace na jejich uměleckou tvorbu. Výstava přetváří tradiční koncept „tavicího kotle“ ve kterém jsou cizí ingredience roztaveny do homogenní masy. Nabízí ideu, že co je taveno je „Kotel“, který v tomto případě symbolizuje kulturní společenský rámec. Tento tavení reakcí uvnitř, nabírá svůj nový tvar.

Umělci: Silvina Arismendi, Hana Čisáková, Františka and Tim Gilman Sevcik, Tom Kotik, Jean-Marc Superville Sovak, Petra Valentová. Kurátor: Marek Milde.

VÝSTAVA

Sumná města

15. září - 10. října, České centrum New York

Na základě populárního televizního projektu Sumná města autorů Davida Vávry a Radovana Lipuse, který informuje o architektuře 19. a 20. století v České republice, vychází každý rok kalendář zobrazující ohrožené památky a objekty a v roce 2007 vznikla výstava Sumná a bezbranná, která zahrnuje 65 velkoformátových panoramatických černobílých fotografií. Výstava putuje od roku 2007 po světě a svojí úspěšnou pouť zavřít právě v New Yorku.

V rámci vernisáže byl promítán úspěšný film Sumná města - Zlín a Znojmo za účasti autora.

FILMY

Letní promítání na terase
Bohemian National Hall

Promítání českých filmů na střeše České národní budovy.

Každý čtvrtek od května do 1. října. Promítání začíná po setmění. V případě nepříznivého počasí je promítání v 20:30 hodin v kině v prvním patře. Filmy jsou v českém znění s anglickými titulky.

24. září - Skřítek 1. října - Indiánské léto

České centrum je otevřeno:

Galerie: Pondělí-Pátek 10:00-17:00, Čtvrtek 10:00-19:00

Office: Úterý-Pátek 10:00-17:00, Čtvrtek 10:00-19:00

Join our Czech Center Club!!!

České centrum nabízí svým příznivcům možnost stát se členy Klubu Českého centra. Více informací o Klubu na www.czechcenter.com

Pro více informací kontaktujte:

České centrum New York, 321 East 73rd Street, New York, NY 10028

Kontakt: tel. 646 422-3399 • info@czechcenter.com • www.czechcenter.com

ČESKÉ A SLOVENSKÉ VIDEO KAZETY — BEST QUALITY — V BARVĚ

Nabízíme 30 různých VHS video kazet, cena \$20 za kus

DOBŘÝ VOJÁK ŠVEJK - APON 5551/55518 - hraje R. Hrušínský, 2 VHS

OPERY NA VHS KAZETÁCH

B. Smetana: Prodaná nevěsta o 3 dějstvích \$25

A. Dvořák: Rusalka o 3 dějstvích \$25

České a Slovenské audio kazety. Cena \$5 za kus

Nové kopmakt disky:

Nejpopulárnější písně - Budvarka APON-2524

Polky Valčíky APON-2547

Moravanka APON-2515

Cena \$12.99 za kus.

Polky, valčíky, lidovky,

populární písně,

čardáše, národní písně a tance.

Pište nebo volejte pro katalog.

Provádíme převody z evropského

na americký video systém a naopak

60 až 90 min. \$25 kazeta - \$5 poštovné

APON MUSIC AND VIDEO, INC.

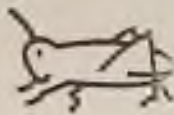
P. O. Box 3082, LIC, NY 11103, USA

Tel. (718) 721-5599

Sloužíme krajanům přes 40 let — www.aponrecords.com

Pozoruhodné osudy

PEKLO U LEDOVÉHO OCEÁNU

Trestanecký tábor ve Vorkutě, ležící severně od polárního kruhu, považovali mnozí za nejstrašnější lágr v Sovětském svazu.

Kilometr za kilometrem se kodrcaly dobytčí vagony na severovýchod. Ženy a muži byli v jednolitých vozech stěsnáni tím nejstrašnějším způsobem. K jídlu a k pití nedostávali skoro nic. Vzduch uvnitř vozů se dal doslova krájet. Mnozí do cíle cesty vůbec nedojeli: někteří se udusili, další zemřeli na různé choroby, hladem nebo žízni. Živí leželi vedle mrtvých. Po konečné zastávce dlouhé jízdy vlak konečně zastavil. Ti, co přežili, se vypotáčeli z vagonů. Dobře věděli, že vlastní peklo mají teprve před sebou. Dorazili totiž do nechvalně proslulého lágru Vorkuta. Čekal je život v krutých mrazech a ty nejtěžší nucené práce.

Souostroví Gulag

Za tábory nucených prací v Sovětském svazu, k nimž patřila také Vorkuta, odpovídala Státní politická správa, známá pod zkratkou GPU, což byla sovětská tajná policie. Už v roce 1918 požadoval vůdce ruských bolševiků Lenin, aby „podezřelé osoby byly umísťovány do koncentračních táborů“, a tak položil základy systému táborů, jemuž padly postupem času za oběť miliony lidí. Již za občanské války v letech 1918 až 1920 vytvořily v sovětském Rusku trestanecké kolonie pro údajně i skutečně kontrarevolucionáře, vzpurné sedláky a další osoby, které se nějakým způsobem vymykaly oficiální linii. Tento systém pracovních táborů pak strana v následujících desetiletích dále rozšiřovala a zdokonalovala.

Vláda tak například už v roce 1922 předala do rukou tajné policie Solovcké ostrovy, skupinu pěti ostrovů v Bílém moři západně od severoruského města Archangelsk, aby tam zřídila nový velký tábor. O rok později byl první dílčí pracovní tábor hotov. Stalin v roce 1929 rozhodl, že vybuduje další podobné tábory, a to nejen v centrální části kolem Moskvy, nýbrž také ve zcela odlehklých oblastech, jako byly vzdálené končiny Sibíře a také kraje na sever od polárního kruhu.

Záměr spočíval v tom, že vězni, v naprosté většině odsouzení na základě vymyšlených obvinění, bu-

dou tou nejlevnější pracovní silou, která zpřístupní odlehlejší oblasti Ruska a bude těžit zdejší zásoby nerostného bohatství.

Během krátké doby se po celé obrovské zemi rozprostřela síť jednotlivých oddělených „ostrovů“ útoku a ponižení – souostroví Gulag. V neposlední řadě právě za vyličení těchto hrůz ve stejnojmenné knize dostal spisovatel Alexander Solženicyn později Nobelovu cenu za literaturu.

Za branami lágrů zmizelo ještě před začátkem 2. světové války na dvacet milionů lidí – a většina z nich se už nevrátila. Mezi vězni byli mimo jiné také komunisté z Německa a střední Evropy, kteří v blahové naději emigrovali před nacisty do Sovětského svazu a tam byli vzápětí zatčeni. V táborech se ocitl téměř každý, kdo na útok před Němci překročil hranice Sovětského svazu. Československá jednotka z Buzuluku se formovala z vězňů propuštěných za tímto účelem z lágrů.

Vorkuta

Jeden z nejobávanějších táborů v Sovětském svazu nesl jméno Vorkuta, které dostal podle nedalekého města. Tento lágr, postavený rukama samotných trestanců v roce 1931, existoval více než dvacet let. Za jeho osnatými dráty byly v těch nejkrutějších podmínkách internovány statisíce lidí. Město i areál tábora se nacházely za polárním kruhem nedaleko břehů Severního ledového oceánu ve velmi řídké osídlené oblasti severního Uralu, která patří k nechladiřejším regionům na světě. Zimy v těchto místech trvají devět měsíců a teploty klesají až k šedesáti stupňům pod nulou. Během velmi krátkého léta půda rozmrzá jen do hloubky několika centimetrů.

Na počátku třicátých let 20. století byla však v tomto kraji nalezena bohatá ložiska uhlí. Tento objev se stal pro mnoho vězňů z žalářů sovětské tajné služby prokletím: zavlekli je do severských končin, aby tam vybudovali jedno z největších středisek výroby energie v Sovětském svazu.

První vězni tam žili za nepředstavitelně krutých podmínek. Museli na řece Vorkutě postavit tábory, uhlé dole, město pro dozorce a železniční trať. O neschůdných obětech, které si vyžádala především stavba železnice, svědčí okolnost, že se této trati dodnes říká „první vorkutský hřbitov“.

Po této první etapě zaměřily do Vorkuty další transporty, které přivážely obrovské počty lidí ze Sovětského svazu a z východní Evropy, a to ze všech společenských vrstev. Ti všichni sdíleli strašný osud existence v nehostinné krajině, daleko od vlasti, daleko od svých rodin a museli dnem i nocí pracovat bez jakéhokoli mzdy – a bez jakékoli naděje.

Válečný zajatec v Gulagu

Během 2. světové války a po jejím skončení byli do Vorkuty deportováni také němečtí váleční zajatci. Jedním z prvních byl voják Edmund Thelen, zajatý Rudou armádou 29. června 1944. Po bytech v několika různých táborech jej odsoudili jako válečného zločince. Rozsudek vyhlášený v říjnu roku 1947 zněl: dvacet let v lágru. Thelenovou další stanicí se stala Vorkuta.

Jedním z nejznámějších vězňů Gulagu byl spisovatel Alexander Solženicyn. V šedesátých letech 20. století literárně zpracoval stovky příběhů lidí, odvezených do koncentračních táborů. Proto byl v roce 1974 proti své vůli deportován ze Sovětského svazu do Německa. O dvacet let později mu Rusové při jeho návratu (na obrázku) připravili nadšené přijetí.

Cesta vlakem trvala osmnáct dní a během ní nedostával téměř nic k jídlu a k pití jen trochu vody. Pak vězně umístili do jednoho velkého tábora, v jehož barácích živořilo celkem na 3500 zajatců. Thelen pracoval nejdříve jako nosič vody. Později však musel také sloužit pod zem. Jedna vražedná směna v dole trvala čtrnáct hodin. V šachtě byla zima a navíc mokro. Strava si ani nezasloužila takového označení, byla jednoduše nepoživatelná.

Doba strávená ve Vorkutě byla pro Thelena nejstrašnějším obdobím života. Měl však štěstí v neštěstí: v červnu roku 1951 jej náhle přeložili do Stalingradu, aby tam jako válečný zajatec pomáhal znovu vybudovat město. Thelen všechno přežil a v roce 1955 patřil ke šťastným německým válečným zajat-

Velká čistka

✓ Stalinovo nemilosrdné pronásledování vlastního obyvatelstva dosáhlo vrcholu v letech 1935-39. Toto období upevňování Stalinovy moci vstoupilo do dějin jako „velký teror“.

✓ Byli zatčeni a odsouzeni miliony politicky podezřelých nebo nežadoucích osob ze všech oblastí společnosti.

✓ V letech 1936 a 1938 byly v žalářích a v trestních táborech uvězněny miliony obyvatel Sovětského svazu.

cům, jejichž propuštění dosáhl po tuhém vyjednávání se sovětskou vládou kancléř Spolkové republiky Německo Konrad Adenauer.

Východoněmečtí studenti ve Vorkutě

Na počátku padesátých let kritizovalo několik lipských studentů politiku Německé demokratické republiky. Promptně byli zatčeni. Nejdříve je východoněmecké úřady krátkou dobu držely při ministerstvu pro státní bezpečnost a potom je předaly sovětské tajné policii NKVB (někdejší GPU). Studenty postavili před sovětský vojenský tribunál, který je 20. ledna 1951 odsoudil za údajnou špiónáž, ilegální vytváření protistátní skupiny a za protisovětskou propagandu. Trest osmi studentů zněl na pětadvacet let v tábore nucených prací. V dubnu 1951 je přes Frankfurt nad Odrou, Poznaň, Varšavu a Brest deportovali do Moskvy. Konečný cíl však zněl Vorkuta.

Tam pracovali v dole, na šachtě označené 9/10. Většina vězňů brozným způsobem zhubla a posléze se fyzicky zhroutil. Na ošetřovně je pak zase dali nějak dohromady; když nebyli schopni další práce, zlikvidovali je a bez rakve je někde v tundře zakopali. Tak vyličil všední život ve Vorkutě jeden z někdejších studentů, Hans-Dieter

Scharf, odsouzený na deset let.

Stalinova smrt – znamení naděje

Události mimořádného významu byla pro osud všech vězňů sovětského Gulagu Stalinova smrt 5. března 1953. Doufali, že nové politické vedení bude lidštější a že dojde také k reálné změně pracovních táborů.

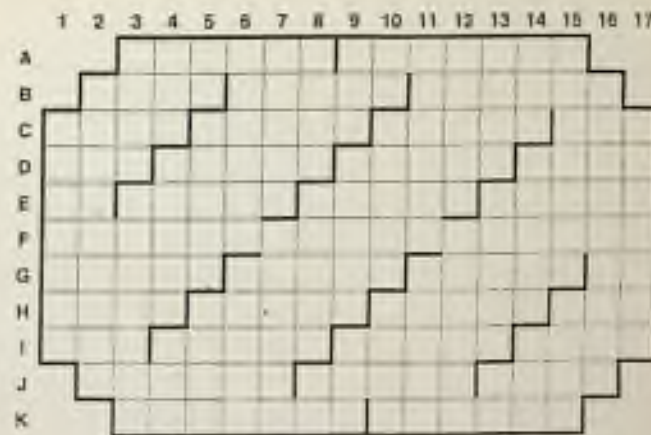
Táborové podmínky ve Vorkutě se skutečně v červenci roku 1953 zlepšily, ale až po krvavé potlačení vzpoury vězňů na jedné z důlních šacht. Bývalí němečtí studenti dostali povolení napsat svým rodinám. Pro Hanse-Dietera Scharfa nastal zásadní obrát k lepšímu koncem roku 1953: propustili jej zpátky do Německa, kde později napsal o svých tragických zážitcích poutavou knihu. Obdobně dostalo milost také mnoho dalších vězňů.

O několik let později přestal lágr ve Vorkutě existovat. V roce 1956 byl systém táborů nucených prací známý jako Gulag, v rámci destalinizace za éry Nikity Chruščova oficiálně zrušen. Nicméně tato epocha netrvalo dlouho, celá řada trestních táborů fungovala dál a po odстранění Chruščova roku 1964 sloužila sovětskému totalitnímu režimu až do poloviny osmdesátých let 20. století jako vězení pro disidenty a politické odpůrce.

READER'S DIGEST VÝBĚR

Pro volnou chvíli

Čestmír Suchý (1921-2005) – první děkan Fakulty sociálních věd Karlovy univerzity v Praze. Novinářské zasloužil celý svůj život. Začínal v sociálnědemokratickém zpravodaji Stráž severu, odkud v roce 1946 odešel do Rudého práva. Do listopadu 1989 působil v různých dělnických profesích, jako ... (tájenka) oken. Neustále se snažil napravovat komunismus, překonávat jeho dogmata, byl jedním z prvních signatářů Charty 77.

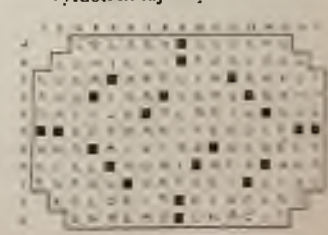
VODOROVNĚ: A. Lesní sova; tkaninový filtr. - B. Severská zvířata; listy na spodní klásku u trav; hajdy. - C. Škrabka pluhu; stěna černé zvěře; vrch u Bělehradu; japonská potápečka. - D. Jehličan; ode dne vydání; jalovec; svazek obilí. - E. Chemická značka americká; zed; závazky; vydělaná kůže (zastarale). - F. Tajenka. - G. Forma genu; Sarmati; obleky; iniciály herce Soboty. - H. Slaná minerálka; deska na zlomeninu; pravoslavný obraz; škubání v obličej. - I. Souhlas; citoslovce; troubení; podzemní chodba; následující po čtvrtém. - J. Odborný článek; australský vačatec; kobka. - K. Nerost červené barvy; vodní rostlina.

SVISLE: 1. Ženské jméno. - 2. Stimulační prostředek (kněžně). - 3. Palivo; nevidomost. - 4. Beduínský plášť; husarský kabát; omastek. - 5. Chemická značka litnia; ukrajinské město; český spisovatel. - 6. Poř-

zená opisem; jméno herce Delona. 7. Schránka měkkýšů; bílé víno. - 8. Usušená tráva; usilí; SPZ Karviné. - 10. Spisovná zkratka; důkaz neviny; Jihoevropa. - 11. Obřadní umývadlo; kolein. - 12. Óvanuti (řídece); zničit. - 13. Popěvek; šichta; pádová otázka. - 14. Dietlova hrdinka; kus chleba; domácí hlídač. - 15. Souhrn pravidel; litinové pláty. - 16. Nemravnost. - 17. Týkající se Apáču.

Pomůcka: a dato, akantit, lavabo

Vylouštění tajenky z č. 16-17:

Po celý rok panovala v trestaneckém táboře Vorkuta krutá zima. Primitivní obytné baráky chránily před třeskutým mrazem jen minimálně.

Čeští tenisté Radek Štěpánek (vlevo) a Tomáš Berdych během daviscupové čtyřhry.

Davis Cup: Čeští tenisté jsou ve finále!

Čeští tenisté si po dlouhých 29 letech zahrají finále Davis Cupu, když v semifinále porazili Chorvatsko 4:1. Lze říci, že zdolali tým obrů: Mario Čilić měří 198 cm, Ivo Karlović dokonce 208 cm.

První bod získal Radek Štěpánek v neuvěřitelné bitvě s Karlovićem, zápas trval bez jediné minuty 6 hodin a Karlović zaznamenal při servisu rekordních 78 es! První čtyři sety končily vždy tie-breakem, ten rozhodující vyhrál Štěpánek 16:14.

Druhý bod zaznamenal Tomáš Berdych proti Čilićovi, zápas se hrál rovněž na pět setů. Berdych vedl 2:0, soupeř dokázal vyrovnat na 2:2 ale v pátém setu český tenista zvítězil 6:3.

Rozhodující třetí bod přidalo Česko při čtyřhře, Štěpánek s Berdychem

zdovali chorvatský pár Čilić, Zovko 6:1, 6:3, 6:4.

V závěrečných formálních dvouhrách vyhrál Jan Hájek nad Rokem Karanušičem 7:6, 6:4 a čestný úspěch domácího týmu zaznamenal Lovro Zovko výhrou nad Lukášem Dlouhým 6:3, 6:4.

V turistickém přímořském centru Poreč vytvořili fantastické prostředí pro český tým čeští turisté, kteří zcela zastínili domácí fanoušky. Chorvaty je ale třeba ocenit za sportovní prostředí: všichni, včetně hráčů, přáli Čechům úspěch ve finále.

Finále sehraji Češi ve Španělsku proti domácímu týmu. Napodobí partu kolem Ivana Lendl, Tomáše Šmída a Jana Kodeše, která v roce 1980 Davis Cup vyhrála?

trí zámořské hráče, Kanadčan Tyler Scofield se blýskl hat-trickem proti Budějovicím. Bez jediného bodu zůstává tým Komety Brno, trenér Vladimír Kýhos byl po čtvrtém kole odvolán. Vladimír Reichel v dresu Litvínova vstřelil už svůj 600. gól kariéry (260 v NHL, 227 v domácí lize, 68 v německé lize, 45 v reprezentaci).

1. kolo: Slavia – Třinec 4:5, Pardubice – Zlín 1:2, Brno – Plzeň 1:2, Kladno – K. Vary 3:5, Budějovice – Litvínov 4:1, Vítkovice – Sparta 2:1, Boleslav – Liberec 2:1.

2. kolo: Liberec – Vítkovice 1:3, K. Vary – Slavia 1:4, Sparta – Pardubice 2:3, Litvínov – Brno 5:3, Plzeň – Kladno 2:1, Třinec – Budějovice 1:2, Zlín – Boleslav 3:2.

3. kolo: Brno – Sparta 1:4, Boleslav – Třinec 3:1, Budějovice – Kladno 4:5, Vítkovice – Plzeň 5:2, Slavia – Litvínov 4:2, Pardubice – K. Vary 3:4, Zlín – Liberec 3:4.

4. kolo: Liberec – Pardubice 4:3, Slavia – Sparta 4:2, Třinec – Vítkovice 1:3, K. Vary – Boleslav 3:4, Kladno – Brno 4:0, Litvínov – Zlín 1:2, Plzeň – Budějovice 4:2.

5. kolo: Zlín – K. Vary 4:1, Brno – Třinec 1:5, Pardubice – Litvínov 9:3, Sparta – Liberec 3:2, Vítkovice – Kladno 7:0, Budějovice – Slavia 6:1, Boleslav – Plzeň 2:3.

6. kolo: Plzeň – Pardubice 1:2, Kladno – Slavia 6:4, K. Vary – Liberec 2:4, Litvínov – Vítkovice 1:4, Budějovice – Brno 5:2, Třinec – Zlín 4:2, Sparta – Boleslav 3:2.

Tabulka hokejové 02 extraligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Vítkovice	6	5	0	0	24:6	17
2. Plzeň	6	4	0	1	14:13	13
3. Č. Budějovice	6	3	0	1	23:14	12
4. Zlín	6	3	0	2	16:13	11
5. Třinec	6	3	0	2	17:15	10
6. Sparta	6	2	0	1	15:14	10
7. Liberec	6	3	0	2	16:16	10
8. Pardubice	6	1	0	1	21:16	9
9. Ml. Boleslav	6	3	0	3	15:14	9
10. Slavia	6	3	0	3	21:22	9
11. Kladno	6	2	0	3	19:22	8
12. Karlovy Vary	6	1	0	4	16:22	5
13. Litvínov	6	1	0	5	13:26	3
14. Brno	6	0	0	6	8:25	0

Slovenský hokej

Hokejová extraliga

1. úvodní kolo: Skalica – Trenčín 3:1, Liptovský Mikuláš – Slovensko 20 4:2, Martin – Nitra 4:2, Zvolen – Banská Bystrica 2:3 sn, Košice – Žilina 1:2, Spišská Nová Ves – Slovan 2:3.

2. kolo: Banská Bystrica – Skalica 4:3, Poprad – Liptovský Mikuláš 6:1, Slovensko 20 – Slovan 1:4, Trenčín – Martin 3:4, Nitra – Košice 4:2, Spišská Nová Ves – Zvolen 4:3 sn.

3. kolo: Žilina – Nitra 1:4, Skalica – Spišská Nová Ves 6:4, Poprad – Slovan 3:2, Zvolen – Slovensko 20 5:4, Martin – Banská Bystrica 4:5 sn, Košice – Trenčín 5:3.

V předehrávce 4. kola: L. Mikuláš – Slovan Bratislava 2:5.

5. kolo: Skalica – Poprad 2:1, Košice – Spišská Nová Ves 3:4, Žilina – Banská Bystrica 3:2 sn, Martin – Slovensko 20 4:0, Zvolen – Liptovský Mikuláš 5:2, Nitra – Trenčín 3:4.

Tabulka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Skalica	5	4	0	0	19:12	12
2. Martin	5	3	0	0	11:8	10
3. Slovan	4	3	0	0	14:8	9
4. Poprad	4	3	0	0	13:8	9
5. Sp. N. Ves	5	2	0	0	20:17	8
6. Zvolen	5	2	0	0	21:17	8
7. B. Bystrica	5	2	0	0	15:16	8
8. Nitra	4	2	0	0	23:11	6
9. Košice	5	2	0	0	13:14	6
10. Trenčín	5	2	0	0	14:16	6
11. Žilina	4	1	0	0	7:10	5
12. L. Mikuláš	5	0	0	0	9:17	3
13. SR 20	5	0	0	0	9:22	0

Český hokej

02 hokejová liga

V Česku se roztočil kolotoč zápasů hokejové extraligy.

Pozornost se soustředí zejména na návrat 44letého brankáře Dominika Haška do dresu Pardubic. Novou arénu má mistr extraligy, Karlovy Vary. Premiéra se ale nepovedla, tým prohrál doma se Slavií 1:4. Plzeň angažovala

Slováci chtějí pomoci Čechům

Po zpackaném úvodu kvalifikace o postup na fotbalové mistrovství světa česká reprezentace s novým koučem Ivanem Háškem ožila. V Bratislavě Češi remizovali 2:2 a udrželi si šanci na postup z druhého místa v kvalifikační skupině.

Slováci se ujali v 60. minutě vedení brankou Hamšíka, v 68. minutě vyrovnal Pudíl. V 73. minutě opět Hamšík z penalty zvýšil na 2:1, ale v 84. minutě Baroš vyrovnal. Po zápase se definitivně rozloučil s reprezentací kanonýr Jan Koller, kterého soupeř k ničemu nepustil.

Po duelu na Slovensku Češi v Uher-ském Hradišti povinně porazili San Marino brankami Baroše (vstřelil 4 góly!), Svěrkoše (2) a Necida. Po dlouhé pauze, zaviněné zraněním, se vrátil do reprezentace Tomáš Rosický.

Osud českých fotbalistů mají v rukou Slováci – musí porazit Slovinsko, i když jim k přímému postupu na MS stačí remíza. A jejich trenér Vladimír Weiss, bývalý spoluhráč a kamarád českého kouče Ivana Haška, slibuje: Čechům pomůžeme!

Český fotbal

Gambrinus fotbalová liga

Českou fotbalovou ligu překvapivě vede severočeské duo Teplice, Jablonec, na poslední příčku spadly České Budějovice. Ze dvou týmů Bohemians si zatím vede lépe ten tradiční, Bohemians 1905.

6. kolo: Slavia – Slovácko 3:0, Brno – Teplice 2:3, Olomouc – Sparta 1:1, Bohemians – Liberec 2:1, Budějovice – Ostrava 1:2, Jablonec – Příbram 0:0, Plzeň – Kladno 1:0, Boleslav – Bohemians 1905 0:1.

7. kolo: Boleslav – Olomouc 2:2, Slovácko – Teplice 0:2, Bohemians 1905 – Budějovice 2:0, Kladno – Brno 1:0, Liberec – Slavia 1:1, Sparta – Jablonec 1:0, Ostrava – Bohemians 1:0, Příbram – Plzeň 1:0.

8. kolo: Bohemians – Příbram 1:0, Budějovice – Slovácko 0:0, Teplice – Bohemians 1905 1:0, Olomouc – Kladno 1:2, Jablonec – Liberec 2:1, Plzeň – Boleslav 2:1, Slavia – Ostrava 3:1, Brno – Sparta 1:1.

Tabulka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Teplice	8	5	3	0	15:6	18
2. Jablonec	8	5	2	1	11:8	17
3. Slavia	8	4	3	1	13:7	15
4. Sparta	8	3	5	0	8:3	14
5. Ostrava	8	4	2	2	9:8	14
6. Plzeň	8	4	1	3	11:10	13
7. Brno	8	3	3	2	8:6	12
8. Ml. Boleslav	8	3	2	3	13:9	11
9. Příbram	8	3	2	3	7:7	11
10. Bohemians 1905	8	2	3	3	4:4	9
11. Liberec	8	2	2	4	11:13	8
12. Olomouc	8	1	4	3	8:10	7
13. Slovácko	8	2	1	5	8:12	7
14. Kladno	8	2	1	5	6:12	7
15. Bohemians	8	2	0	6	5:14	6
16. Č. Budějovice	8	1	2	5	4:12	5

Davis Cup: Návrat do elity

Slovenský daviscupový tým (Lukáš Lacko, Martin Kližan, Filip Polášek, Dominik Hrbatý) si pohádky poradil s Macedónskem, keď ho v domácim bratislavskom prostredí porazil 5:0. Znamená to účasť v 1. skupine euro-africkej zóny aj na budúci rok. Z elitnej skupiny sme vypadli v roku 2006, rok po tom ako sme hrali s Chorvátskom vo finále.

Týmto stretnutím sa po štrnástich rokoch lučil s reprezentáciou Dominik Hrbatý. Jeho zápas s Macedóncom Tomislavom Jotovským 6:0, 6:0 bol posledným v reprezentačnej kariére. Bratislavská Sibamac aréna postojačky aplaudovala tenistovi, ktorý v daviscupových zápasoch hral vždy srdcom a podobne ako Karol Kučera má na konte rekordných tridsaťnásť víťazstiev.

Telegraficky

Žokej Filip Minařík má za sebou v Německu vydařený víkend. Po dvou vítězstvích v Brémách vyhrál na mítinku v Düsseldorfu dokonce tři dostihy. Minaříkovi patří v německém šampionátu profesionálních jezdců třetí místo za vedoucím Eduardem Pedrozou a druhým Andreasm Suboriceem. Český žokej letos vyhrál 63 dostihů.

Novým šéftrenérem českých atletů byl zvolen bývalý desetibojařský mistr světa Tomáš Dvořák.

Na mistrovství světa veslařů v Poznani získali bronz skifari Mirka Knapková a Ondřej Synek, stříbrem završil dvacetiletou reprezentační kariéru Václav Chalupa na dvojce (jeho partnerem byl Makovička) s kormidelníkem-veteránem Hejduškem. Na mistrovství Evropy v Brestu získala opět stříbro Knapková, dvojskif sester Antoňových a mužská čtyřka s kormidelníkem.

Hokejisté Česka po sedmileté pauze vyhráli jeden z turnajů Euro Hockey Tour. V Karlových Varech zvítězili na Českých hokejových hrách, když porazili Finsko 2:0, Švédsko 5:2 a Rusko 3:2.

Výsledky Evropské ligy ve fotbale: FC Janov – Slavia 2:0, Sparta – Eintracht 2:2, Teplice, Olomouc a Liberec se do ligy neprobojovaly.

Hokejista Petr Sýkora podepsal roční smlouvu s Minnesotou. Vítěz Stanley Cupu, který v létě představil slavný pohár v Brně a v Plzni, měl lukrativnější nabídky z Ruska, ale dal přednost NHL.

Čeští řidiči Tomáš Enge a Jan Charouz s vozem Lola Aston Martin vyhráli prestižní motoristický seriál Le Mans Series, triumf potvrdili na trati v Silverstone.

Češi už na divoké vodě nekralují: na MS v Seau d'Urguelli získali jedinou medaili, zeu v neolympijských hrách kajakářů. Štěpánka Hilgertová (41) uvažuje o konci kariéry.

Ve věku 87 let zemřel v Praze legendární hokejový trenér Vladimír Kostka, který vynalezl systém hry s bránícím levým křídlem.

Slovenský fotbal

Slovenské fotbalové mužstvá v Evropské lize skončily

Slovenské fotbalové mužstvá v Evropské lize skončily. Například výhoda, kterou pre Žilinu v súboji s Partizanom Belehrad, znamenal strelený gól na trávniku súpera (prvý zápas 1:1), „šošoni“ svoju pozíciu nevyužili a na vlastnom ihrisku prehrali 0:2. Zle, podľa očakávaní, dopadol aj Slovan Bratislava v súboji s Ajaxom Amsterdam, ktorý po tvrdom 0:5 na súperovom ihrisku prehral aj doma 1:2. Košice, ktoré doma remizovali s AS Rím 3:3, dostali na súperovom ihrisku neuvěřitelný výprask, keď inkasovali 1:7.

Slovenská fotbalová reprezentácia, ktorá v 3. kvalifikačnej skupine na MS 2010 prezimovala na prvom mieste, neprehrala ani v prvých dvoch zápasoch kvalifikačnej futbalovej jesene. V československom derby remizovala na domácej pôde v Bratislave 2:2 a následne sa jej podarilo ako jedinej zo skupiny zvíťaziť na trávě súpera v Severnom Irsku 2:0. O prvom a druhom v skupine rozhodne práve októbrový zápas prvých dvoch – Slovenska a Slovinska. V prípade slovenského víťazstva sa na druhé miesto v skupine dostane mužstvo Českej republiky.

Futbalisti Slovenska do 21 rokov sú po víťazstve nad Cyprusom 1:0 so siedmimi bodmi lídrami vo svojej 7. kvalifikačnej skupine na ME 2011.

Cyklistickou Vuelta dokončili oba čeští jezdci, kteří pracovali pro lídry svých týmů: 61. místo obsadil Roman Kreuziger (Liquigas), 134. František Raboň (Columbia).

Slovenská tenisová jednotka Dominika Cibulková sa musela odhlásiť najskôr z turnaja WTA v New Havene a potom aj z USA Open vzhľadom na pretrvávajúce bolesti v oblasti sedem. Práve tie jej zabránili premeniť sedem mečbolov v zápase s Ruskou Alisou Klebanovovou. Prvé vyšetrenia ešte vo Spojených štátoch USA ukazovali na únavovú zlomeninu rebra, doma absolvuje poslednú z injekcií a po vyše mesiacnom nútenom oddychu chce začať aspoň s ľahkým tréningom.

Po viacerých slovenských hokejistoch, aj dlhoročný reprezentačný kapitán Miroslav Šatan mal – ako držiteľ Stanleyho pohára – možnosť stráviť s pohárom dva dni. Šatan totiž požiadal Sieň slávy NHL o výnimku, aby ho mohol predstaviť širokému spektru fanúšikov, inak má každý hokejista pohár k dispozícii iba 24 hodín. V Toronte súhlasili, a tak Šatan prezentoval pohár v Limbachu pri Bratislave, kde býva, potom v Jacovciach, kde bývajú jeho rodičia, na slávnosti na zimnom štadióne v Topoľčanoch a, samozrejme, v Bratislave.

Strieborný medailista z LOH v Aténach džudista Jozef Krnáč skončil svoju kariéru. „Končím, lebo so súpermi nestíham. A kto by ma takto užíval? Budem sa venovať trénerstvu,“ konštatoval tridsaťdenný športovec. Keď prehrál v prvom kole svetového šampionátu v holandskom Rotterdame, oznámil koniec tak, ako avizoval.

Bronzová medailistka z MS kladivárka Martina Hrašnová skončila aj na prestížnom Svetovom atletickom finále v gréckom Solúne výkonom 70,45 m na treťom mieste. Stabilnú tohtoročnú formu potvrdila aj trojskokanka Dana Veldáková, ktorá výkonom 14,38 m skončila na piatom mieste.

Košický vzpierač Radoslav Tatarčík sa stal v izraelskom Eilat majstrom Európy v trhu v kategórii do 17 rokov.

Futbalová Corgoň Superliga

7. kolo: Ružomberok – Trnava 2:1, Dubnica – Nitra 3:0, Dunajská Streda – Banská Bystrica 0:2, Petržalka – Žilina 1:0, Prešov – Slovan Bratislava 3:0, Košice – Senica 0:1.

8. kolo: Senica – Banská Bystrica 2:2, Trnava – Petržalka 2:0, Košice – Ružomberok 3:1, Slovan – Dubnica 1:1, Žilina – Prešov 1:0, Nitra – Dunajská Streda 2:0.

9. kolo: Ružomberok – Senica 0:1, Banská Bystrica – Nitra 0:3, Dubnica – Žilina 0:1, Prešov – Trnava 1:2, Petržalka – Košice 3:0.

10. kolo: Senica – Nitra 0:0, Slovan – Banská Bystrica 3:0, Trnava – Dubnica 1:0, Žilina – Dunajská Streda 1:0, Ružomberok – Petržalka 2:0, Košice – Prešov 0:1.

Tabulka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Žilina	10	7	1	2	13:5	22
2. Nitra	10	6	3	1	11:4	21
3. Slovan	9	6	2	1	18:7	20
4. Trnava	10	5	1	4	15:12	16
5. B. Bystrica	10	4	4	2	12:9	16
6. Senica	10	4	2	4	9:15	14
7. Petržalka	10	3	3	4	6:9	12
8. D. Streda	9	3	1	5	8:10	10
9. Ružomberok	10	2	3	5	9:14	9
10. Prešov	9	2	1	6	7:11	7
11. Dubnica	10	1	4	5	7:12	7
12. Košice	9	2	1	6	9:16	7